

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลของการนำนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษา ไปปฏิบัติ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี
ชื่อและนามสกุลผู้วิจัย	นายสำเร็จ สามัตถิยะ
แขนงวิชา	บริหารการศึกษา
สาขาวิชา	ศึกษาศาสตร์
คณะกรรมการที่ปรึกษา	๑. รองศาสตราจารย์ ดร.กล้า ทองขาว ๒. รองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี สังข์ศรี
ปีการศึกษา	๒๕๓๘

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลของการนำนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษา ไปปฏิบัติ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลของการนำนโยบาย ไปปฏิบัติ และเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติตามธรรมชาติของกลุ่มตัวอย่างที่มี เพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งและประสบการณ์ในโครงการต่างกัน ตลอดจนค้นหา ข้อเสนอเพื่อการแก้ปัญหา และข้อเสนอในการปรับปรุงการดำเนินงานโครงการ

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 240 คน การเก็บและรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ที่ได้รับการพัฒนาขึ้นมาใช้ตามกระบวนการสร้างมาตรวัดที่ดี การวิเคราะห์ข้อมูลใช้เทคนิคการวิเคราะห์ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ การทดสอบสมมติฐานใช้ค่า t -test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+

การค้นพบ

1. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่า ปัจจัยด้านต่าง ๆ คือ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของนโยบาย การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ การสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น และมาตรการควบคุม ประเมินผลและการกระตุ้นส่งเสริม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .01

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลของการนำนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาไปปฏิบัติคือ (1) เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของนโยบาย (2) การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน (3) ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ (4) การสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น และ (5) มาตรการควบคุม ประเมินผลและการกระตุ้นส่งเสริมจำแนกตามระดับการศึกษา ตามตำแหน่ง และตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง พบว่า ไม่แตกต่างกันยกเว้น

(1) กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .05

(2) กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ในโครงการต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านการสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .05

(3) กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และด้านการสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .05

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับผลของการนำนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาไปปฏิบัติ คือ (1) การบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการในเวลาที่กำหนด (2) การได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมายจำแนกตามเพศ ตามตำแหน่ง ตามระดับการศึกษา ตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งและตามประสบการณ์ในโครงการ พบว่า

ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นเมื่อเปรียบเทียบตามอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของการน่านโยบายไปปฏิบัติและตัวแปร การได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .05

4. ปัญหาในการดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเสนอแนะโดยกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ การขาดแคลนครูผู้สอน อาคารสถานที่ไม่เพียงพอ งบประมาณมีจำกัดและการเบิกจ่ายล่าช้า วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนไม่เพียงพอ ตามลำดับ

5. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย หากมุ่งหมายให้การน่านโยบายขยายโอกาสทางการศึกษา ไปปฏิบัติประสบผลสำเร็จ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการดังนี้

(1) จัดสรรทรัพยากรที่ใช้ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เพียงพอ ได้แก่ ครูผู้สอน, อาคารสถานที่, งบประมาณและวัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน

(2) จัดอบรมสัมมนา เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานโครงการมีความรู้ ทักษะและเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน

(3) นิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอและให้ความสำคัญต่อการกระตุ้นเสริมแรง แก่ผู้ปฏิบัติงานโครงการดีเด่น

คำสำคัญ นโยบายการศึกษา, การน่านโยบายไปปฏิบัติ, ปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลของนโยบาย, นโยบายขยายโอกาสทางการศึกษา

Title : Factors Related to the Implementation Results of the Education Expansion Policy in Primary Schools, Office of Primary Education, Ubon Ratchathani

By : Mr. Sumret Samattiya

Degree : Master of Education

Major Field : Education Administration

School of : Educational Studies

Chairman, Thesis Advisors : 1. Assoc. Prof. Dr. Kla Tongkow
2. Assoc. Prof. Dr. Sumalee Sungsi

Academic Year : 1995

A b s t r a c t

The objectives of this research were to study the factors related to the implementation results of the education expansion policy. This research compared the opinions of a sample group regarding factors related to the implementation results of the policy and policy results. The sample group consists of both male and female participants of different ages, positions, level of education, work experience and project experience. This research also studied the various problems encountered and proposes adjustments and solutions for the project.

The sample group consisted of 240 primary school teachers

and administrators who are involved in the project of basic educational expansion under the auspice of the office of primary education in Ubon Ratchathani. The data was obtained by rating scale questionnaires. Data analysis was based on percentages, mean, standard deviation, correlation, t_test, and one-way analysis of variance used the spss/pc+ computer program.

Research Finding

1. Relational analysis results identified the following factors as having a positive relationship to policy implementation which has statistical significant at the .01 level : a) goals and objectives of the policy b) program activities and assignment c) characteristics of implementing agencies d) national and local support e) measures for monitoring evaluation and incentives.

2. A comparison of the opinions of the sample group were based on the following factors related to the implementation results of the education expansion policy : a) goals and objectives of the policy b) program activities and assignments c) characteristics of implementing agencies d) national and local support e) measures for monitoring evaluation and incentives. In comparing the opinions. When the researchers divided the sample group by educational level. position and work experience, the results showed no significant differences. However, when dividing the sample group by gender.

1. The male and female participants had different opinions regarding goals and objectives of the policy that had statistical significant at .05 level.

2. The participants who had project experience had different opinions regarding national and local support which were statistically significant at the .05 level

3. When comparing the opinions to the sample group by age, there were differences of opinion regarding characteristics of implementing agencies and national and local support. Which were statistically significant at the .05 level.

3. A comparison of the opinions of the sample group were based on the implementation results of the education expansion policy : 1) achieving goals and objectives on schedule 2) and providing direct benefit to the target group. When comparing the opinion the researchers divided the sample group by gender, position, level of education, work experience and project experience and found no significant difference of opinions. However , when dividing the sample group by age the researchers found that there were different opinions regarding policy results and variables in providing direct benefit to the target group which were statistically significant at .05 level.

4. The various problems encountered when implementing the project of basic education expansion based on the opinions of the sample group are as follows : a) shortage of teachers b) shortage of facilities and work space c) limited budget d) slow

disbursement of money requests e) shortage of equipment and teaching materials.

5. Suggestions from the research.

If the implementation of the education expansion policy is to succeed, then the public organizations should have activities:

(1) To allocate the project of basic educational expansion resources adequately, concerned with teachers, facilities and work space, budget, equipment and teaching materials.

(2) To train project staffs to engage the knowledges, skills and attitudes for working.

(3) To supervise and monitor on school working continuously and prominent on motivation and reinforcement for good project staffs.

Key word : Educational policy, policy implementation,
Factors related to policy results,
Education expansion policy.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความร่วมมือ ช่วยเหลือและได้รับคำแนะนำ
ให้คำปรึกษาจากผู้มีพระคุณหลายท่าน ผู้วิจัยใคร่ขอแสดงความกิตติกรรมประกาศไว้ ณ ที่นี้
ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.กล้า ทองขาว และรอง-
ศาสตราจารย์ ดร.สมานี สังข์ศรี ในฐานะที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ที่คอยแนะนำ
ตรวจสอบ ความถูกต้องของการวิจัย ให้ข้อเสนอแนะในการเก็บและรวบรวมข้อมูลการ
วิจัยอย่างใกล้ชิดมาตั้งแต่เริ่มต้น ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณภา
โพธิ์น้อย ดร.สมาน อัสวภูมิ ดร.ประมวธ อุ่นใจ ดร.นิราศ จันทระจิตร และ ดร.วิสุทธิ
ราตรี ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาด้านการสร้างเครื่องมือและด้านการเขียนถ้อยคำ ข้อคำถาม
ต่าง ๆ ให้ถูกต้องและชัดเจนยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี
(นายสมบัติ กลิ่นผา) ที่ได้กรุณาอำนวยความสะดวกให้ผู้วิจัยได้เข้าถึงแหล่งข้อมูลได้
รวดเร็วยิ่งขึ้น ขอกราบขอบพระคุณหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ผู้บริหาร
โรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนัก
งานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ที่ได้ให้ความร่วมมือในการเก็บและรวบรวม
ข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้

สุดท้าย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา และบูรพาจารย์ที่ได้มีส่วนให้
แสงสว่างทางการศึกษาแก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณ คุณสมพร สามัตติยะ ผู้เป็นภรรยา และ
เด็กชาย สัมมา สามัตติยะ บุตรชาย ที่คอยให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

นายสำเริง สามัตติยะ

เมษายน 2539

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภาพ	ค
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	4
สมมติฐานของการวิจัย	5
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ	9
กรอบแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ	10
ความเป็นมาและสาระสำคัญของนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษา	24
นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่เกี่ยวข้องกับการขยายโอกาส ทางการศึกษา	27
แนวทางในการบริหารงานโรงเรียนในโครงการขยายโอกาส ทางการศึกษา	28

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	32
กรอบแนวคิดในการศึกษา การนำนโยบายขยายโอกาส ทางการศึกษา ไปปฏิบัติ	43
บทที่ 3 การดำเนินการวิจัย	46
นิยามปฏิบัติการ	46
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	48
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	52
วิธีการสร้างหรือพัฒนา เครื่องมือ	52
การเก็บรวบรวมข้อมูล	54
การวิเคราะห์ข้อมูล	54
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล	60
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป	62
ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์	64
การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านต่าง ๆ	72
การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของการนำนโยบาย ไปปฏิบัติ	94
การวิเคราะห์ปัญหา ข้อเสนอในการแก้ปัญหา และการปรับปรุงการดำเนินงานโครงการ	108

สารบัญ(ต่อ)

บทที่ 5	สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	116
	สรุปการวิจัย.....	116
	อภิปรายผล.....	125
	ข้อเสนอแนะ.....	138
	บรรณานุกรม.....	143
	ภาคผนวก	
	ก. โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	148
	ข. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถาม.....	155
	ค. สำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	157
	ง. รายชื่อโรงเรียนที่ทำการวิจัย.....	159
	จ. ค่าความเชื่อถือได้ของ เครื่องมือการวิจัย.....	162
	ฉ. แบบสอบถาม.....	165
	ประวัติผู้วิจัย.....	173

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนในโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกเป็น 23 กลุ่ม.....	49
3.2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่ง หน้าที่ปฏิบัติงาน.....	51
4.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง และประสบการณ์ในโครงการ.....	62
4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ กับผลของการ นำนโยบายไปปฏิบัติ	65
4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ กับผลของการนำนโยบาย ไปปฏิบัติ จากกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน.....	68
4.4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ กับผลของการนำนโยบาย ไปปฏิบัติ จากกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน.....	70
4.5 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลของ การนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของ นโยบาย ตามทรรศนะของผู้ปฏิบัติงานโครงการ จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในโครงการ.....	72
4.6 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลของ การนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของ นโยบาย ตามทรรศนะของผู้ปฏิบัติงานโครงการ จำแนกตามอายุ และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง.....	75

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.7	
เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผล ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านการกำหนดภารกิจและการ มอบหมายงาน ตามธรรมชาติของผู้ปฏิบัติงานโครงการ จำแนก ตามเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ ในโครงการ.....	77
4.8	
เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผล ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านการกำหนดภารกิจและการ มอบหมายงาน ตามธรรมชาติของผู้ปฏิบัติงานโครงการ จำแนก ตามอายุ และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง.....	79
4.9	
เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผล ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบาย ไปปฏิบัติ ตามธรรมชาติของผู้ปฏิบัติงานโครงการ จำแนก ตามเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ ในโครงการ.....	81
4.10	
เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผล ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบาย ไปปฏิบัติ ตามธรรมชาติของผู้ปฏิบัติงานโครงการ จำแนก ตามอายุ และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง.....	83
4.11	
เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัย ที่มีความสัมพันธ์กับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านลักษณะ หน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ตามธรรมชาติของผู้ปฏิบัติงาน โครงการ จำแนกตามอายุ.....	85

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
4.12	เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ตามธรรมชาติของผู้ปฏิบัติงาน โครงการ จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในโครงการ	86
4.13	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านการสนับสนุนจากส่วนกลาง และท้องถิ่น ตามธรรมชาติของผู้ปฏิบัติงานโครงการ จำแนกตามอายุ และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง	88
4.14	เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านการสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น ตามธรรมชาติของผู้ปฏิบัติงานโครงการ จำแนกตามอายุ	89
4.15	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านมาตรการ ควบคุม ประเมินผล และการกระตุ้นส่งเสริม ตามธรรมชาติของผู้ปฏิบัติงานโครงการ จำแนกเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์โครงการ	90
4.16	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านมาตรการ ควบคุม ประเมินผล และการกระตุ้นส่งเสริม ตามธรรมชาติของผู้ปฏิบัติงานโครงการ จำแนกอายุ และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง	93

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
4.17	เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อผลของการนำนโยบาย ไปปฏิบัติ ด้านการบรรจุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของ โครงการในเวลา ที่กำหนด ตามธรรมชาติของผู้ปฏิบัติงานโครงการ จำแนกเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในโครงการ.....	95
4.18	เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อผลของการนำนโยบาย ไปปฏิบัติ ด้านการบรรจุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของ โครงการในเวลา ที่กำหนด ตามธรรมชาติของผู้ปฏิบัติงานโครงการ จำแนกอายุ และประสบการณ์ ในการดำรงตำแหน่ง.....	97
4.19	เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อผลของการนำนโยบาย ไปปฏิบัติ ด้านการได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมาย ตามธรรมชาติ ของผู้ปฏิบัติงานโครงการ จำแนกเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในโครงการ.....	99
4.20	เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อผลของการนำนโยบาย ไปปฏิบัติ ด้านการได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมาย ตามธรรมชาติ ของผู้ปฏิบัติงานโครงการ จำแนกอายุ และประสบการณ์ ในการดำรงตำแหน่ง.....	101
4.21	เปรียบเทียบความแตกต่างรายชื่อของความคิดเห็นต่อผล ของการนำนโยบาย ไปปฏิบัติ ด้านการได้รับประโยชน์โดยตรง ของกลุ่มเป้าหมาย ตามธรรมชาติของผู้ปฏิบัติงานโครงการ จำแนกตามอายุ.....	103
4.22	เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อผลของการนำนโยบาย ไปปฏิบัติ ในภาพรวม ตามธรรมชาติของผู้ปฏิบัติงานโครงการ จำแนกเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในโครงการ.....	104

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
4.23	เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในภาพรวม ตามทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานโครงการ จำแนกอายุ และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง.....	106
4.24	เปรียบเทียบความแตกต่างรายกลุ่มของความคิดเห็นต่อผล ของการนำนโยบายไปปฏิบัติในภาพรวม ตามทัศนคติของ ผู้ปฏิบัติงานโครงการ จำแนกตามอายุ.....	107
4.25	เปรียบเทียบระดับความสำคัญของปัญหาการดำเนินงาน โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนคติ ของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน.....	110
4.26	เปรียบเทียบระดับความสำคัญของข้อเสนอเพื่อการแก้ปัญหา ในการดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ตามทัศนคติของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน.....	112
4.27	เปรียบเทียบระดับความสำคัญของข้อเสนอในการปรับปรุงการ ดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนคติของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน.....	114

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
2.1 กรอบแนวคิด กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	22
2.2 กรอบแนวคิดในการศึกษาการนำนโยบายขยายโอกาส ทางการศึกษา ไปปฏิบัติ.....	45

บทที่ 1

บทนำ

ในบทนี้จะกล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย สมมุติฐานของการวิจัย นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นโยบายเป็นกรอบสำคัญของการบริหารและการดำเนินงาน หน่วยงานไม่ว่าจะเป็นระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นรัฐหรือเอกชน ต่างก็มีความจำเป็นที่จะให้นโยบายเป็นกรอบปฏิบัติสำหรับการวางแผน การตัดสินใจ และการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ นโยบายจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการบริหาร เพราะฉะนั้นการศึกษาเกี่ยวกับนโยบายจึงมีความสำคัญ

ในประเด็นการศึกษาเกี่ยวกับนโยบาย ในทฤษฎีของวรเดช จันทรศร (2528: 490)

ความสนใจในการศึกษาวิเคราะห์นโยบายสาธารณะเท่าที่ผ่านมาในอดีตมักมุ่งเน้นไปที่ กระบวนการกำหนดนโยบาย (Policy formulation Process) และการศึกษาผลกระทบของนโยบาย (Policy Impact) เสียเป็นส่วนใหญ่ ส่วนการศึกษาการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งถือได้ว่าเป็นจุดเชื่อมโยงที่สำคัญระหว่างการกำหนดนโยบายกับการประเมินนโยบาย กลับกลายเป็นช่องว่างที่ไม่ได้รับความสนใจ ช่องว่างลักษณะนี้ได้เพิ่มมากขึ้นเนื่องจากบทเรียนหรือประสบการณ์ที่ผ่านมา พบว่านโยบาย แผนงานโครงการจำนวนมากที่ได้ผ่านการถกแถลงมาแล้วว่าเป็นความคิดที่ดีเลิศ

(Excellent Ideas) แล้วเมื่อนำไปปฏิบัติจริงปรากฏว่าเกิดความล้มเหลว ความพยายามของนักวิชาการ ที่ทุ่มเทลงไปในการศึกษาการประเมินนโยบาย หรือโครงการถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่า ไม่อาจส่งผลประโยชน์เท่าที่ควรจะเป็น เหตุผลสำคัญคือ ผลลัพธ์ (Outcome) ในเชิงลบที่ได้รับจากการประเมินนโยบายหรือโครงการ เป็นจำนวนมาก ไม่สามารถแยกออกได้ว่ามีสาเหตุมาจากความล้มเหลวทางทฤษฎี (Theory Failure) หรือมีสาเหตุมาจากความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพราะการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นเรื่องของการศึกษาว่าองค์กรที่รับผิดชอบสามารถนำและกระตุ้นให้ทรัพยากรทางการบริหารตลอดจนกลไกที่สำคัญทั้งหมดสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายที่ระบุไว้หรือไม่ แต่ไหนเพียงไร

สาระสำคัญของการศึกษาการนำนโยบาย ไปปฏิบัติประการหนึ่งในวรรณกรรมของวอร์เคซ จันทรศร (2528: 491)

การมุ่งแสวงหาคำอธิบายเกี่ยวกับปรากฏการณ์ หรือสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นภายในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อที่จะวิเคราะห์บทเรียน พัฒนาแนวทางและสร้างกลยุทธ์ เพื่อที่จะทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติเกิดความสำเร็จ รวมตลอดถึงการปฏิบัติงานตามแผนงาน และโครงการให้ดีขึ้น

นอกจากนี้ บทเรียนจากการศึกษาความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ยังจะช่วยระบุความสัมพันธ์ของปัจจัย หรือตัวแปรสำคัญในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการพัฒนาปัจจัยเหล่านั้นให้เข้มแข็งสามารถนำและกระตุ้นให้การบริหารงานตามภารกิจหลักของรัฐบรรลุเป้าหมายของนโยบาย

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษานโยบายขยายโอกาสทางการศึกษา เพราะเป็นนโยบายที่สำคัญของประเทศที่ได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคม หากบทเรียนจากการศึกษาเรื่องนี้สามารถอธิบายความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ บทเรียนจากการศึกษาเรื่องนี้ สามารถ

อธิบายความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ และระบุปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้อย่างเป็นจริงและถูกต้องแล้ว ผลการวิจัยนี้จะ เป็นประโยชน์ในด้านการส่งเสริมเพิ่มพูนองค์ความรู้วิชาการ ในด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลของการนำนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาไปปฏิบัติ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลของการนำนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาไปปฏิบัติ ตามทัศนะของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง และประสบการณ์ในโครงการ ต่างกัน
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับ ผลของการนำนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาไปปฏิบัติ ตามทัศนะของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง และประสบการณ์ในโครงการต่างกัน
4. เพื่อศึกษาปัญหา ข้อเสนอในการแก้ปัญหา และข้อเสนอในการปรับปรุงการดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอบเขตของการวิจัย

1. พื้นที่ทำการศึกษ การวิจัย ในครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลของการนำนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี
2. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยทำการศึกษาเฉพาะหน่วยปฏิบัติระดับล่าง โดยศึกษาจากการรับรู้ (Perception) ของครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี
3. ตัวแปรที่ทำการศึกษา
  - 3.1 ตัวแปรอิสระ
    - 1) ตัวแปรด้านปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ (X) คือ
      - (1) ปัจจัยด้านเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย (X1)
      - (2) ปัจจัยด้านการกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน (X2)
      - (3) ปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ (X3)
      - (4) ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น (X4)
      - (5) ปัจจัยด้านมาตรการควบคุม ประเมินผลและการกระตุ้นส่งเสริม (X5)
    - 2) ตัวแปรพื้นฐาน คือ
      - (1) เพศ
      - (2) อายุ
      - (3) ตำแหน่ง
      - (4) ระดับการศึกษา
      - (5) ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง และ

(6) ประสิทธิภาพในโครงการ

3.2 ตัวแปรตาม คือผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Y)

- 1) การบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการในเวลาที่กำหนด (Y1)
- 2) การได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมาย (Y2)

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยด้านเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย การกำหนดภารกิจ และการมอบหมายงาน ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ การสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น และมาตรการควบคุม ประเมินผล และการกระตุ้นส่งเสริมจะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

2. ผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มี เพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสิทธิภาพในการดำรงตำแหน่ง และประสิทธิภาพในโครงการต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ (1) ปัจจัยด้านเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย (2) การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน (3) ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ (4) การสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น (5) มาตรการควบคุม ประเมินผล และการกระตุ้นส่งเสริม ไม่แตกต่างกัน

3. ผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มี เพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสิทธิภาพในการดำรงตำแหน่ง และประสิทธิภาพในโครงการต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วย (1) ระดับการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการในเวลาที่กำหนด (2) การได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมาย ไม่แตกต่างกัน

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง สิ่งที่เราคาดว่าจะมีผลต่อนโยบาย ได้แก่ เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ การสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น และมาตรการควบคุม ประเมินผลและการกระตุ้น ส่งเสริม
2. ผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง การบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการในเวลาที่กำหนด และการได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมาย
3. โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐาน หมายถึง กิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อให้นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในพื้นที่ที่มีอัตราการเรียนต่อค่อนข้างต่ำมีโอกาสเรียนต่ออีก 3 ปี ในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีความพร้อมด้านบุคลากร อาคารสถานที่ เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสพัฒนาในวิชาชีพที่มีความถนัดและสนใจ สำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นต่อไป
4. นักเรียน หมายถึง บุคคลที่เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ในโรงเรียนประถมศึกษา ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐาน
5. ผู้ปฏิบัติงานโครงการ หมายถึง ครูผู้สอน และผู้บริหารโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี
  - 5.1 ครูผู้สอน หมายถึง บุคคลที่ปฏิบัติการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี
  - 5.2 ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่

ครูใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ โรงเรียน ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ หรือผู้รักษาการ
ในตำแหน่ง ในโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี

6. หน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาใน
โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
อุบลราชธานี

7. ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง หมายถึง ระยะเวลานับตั้งแต่ผู้
บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้เข้ารับราชการมาจนถึง
วันที่ 1 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2538

8. ประสบการณ์ในโครงการ หมายถึง ระยะเวลานับตั้งแต่ผู้บริหาร
โรงเรียนและครูผู้สอน ได้เข้าร่วมปฏิบัติงานในโครงการขยายโอกาสทางการ
ศึกษาขั้นพื้นฐาน มาจนถึงวันที่ 1 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2538

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. สามารถระบุความสัมพันธ์ของปัจจัยหรือตัวแปรอิสระ กับผลของการนำ
นโยบายไปปฏิบัติหรือตัวแปรตามว่า ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ มีลักษณะอย่างไร
และระดับความสัมพันธ์มีมากน้อยเพียงใด

2. สามารถระบุความสำคัญของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลของการนำ
นโยบายไปปฏิบัติ เพื่อจะได้พิจารณาส่งเสริม สนับสนุนปัจจัยใดก่อน-หลังอย่าง
เหมาะสม

3. ค้นพบปัญหา ข้อเสนอในการแก้ปัญหา และข้อเสนอในการปรับปรุงการ
ดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานการประถม
ศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี

4. เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา
ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่อื่น ๆ

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำ เสนอรายละเอียดในหัวข้อต่อไปนี้

1. ความหมายของการนำนโยบาย ไปปฏิบัติ
2. กรอบแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการนำนโยบาย ไปปฏิบัติ
3. ความเป็นมาและสาระสำคัญของนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษา
4. นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่เกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษา
5. แนวทางในการบริหารโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดในการศึกษาการนำนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาไปปฏิบัติ

1. ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

เพรสแมนและวิลด์ฟสกี (Pressman and Wildavsky อ้างถึงใน กล้า ทองขาว 2534: 16) ได้ให้ความหมายการนำนโยบายไปปฏิบัติว่า หมายถึง ความสามารถที่จะจัดการและประสานสิ่งที่จะเกิดขึ้นมาภายหลัง ในลักษณะที่เป็นลูกโซ่เชิงสาเหตุและผล ทั้งนี้เพื่อให้ได้รับผลลัพธ์ที่พึงปรารถนาซึ่งก็ไม่ต่างมากนักกับการนิยามของ แวน มีเตอร์ (Donald S. Van Meter) และ แวน ฮอร์น (Carl E. Van Horn) (อ้างถึงใน กล้า ทองขาว 2534: 16) ที่กำหนดว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ

หมายความรวมถึง การดำเนินการโดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในภาครัฐหรือเอกชน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวมุ่งที่จะก่อให้เกิดความสำเร็จ โดยตรงตามวัตถุประสงค์ จากการตัดสินใจดำเนินนโยบายที่ได้กระทำก่อนหน้านั้นแล้ว ส่วนวรรค ขันทรศร (2532: 68) ได้ให้ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติว่า เป็นเรื่องที่น่าวิเคราะห์นโยบายสาธารณะมุ่งให้ความสนใจไปที่ปัญหา หรือสิ่งที่เชื่อมโยงระหว่างความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายแผนงานและโครงการ ไปปฏิบัติให้ลึกซึ้งและถ่องแท้ยิ่งขึ้น

จากการสำรวจความหมาย "การนำนโยบายไปปฏิบัติ" ของนักวิชาการต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วพอสรุปได้ว่า เมื่อมองในเชิงปฏิบัติ หมายถึงการดำเนินการของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลทั้งภาครัฐและเอกชน โดยมุ่งที่จะให้วัตถุประสงค์และเป้าหมายของนโยบายบรรลุผลสำเร็จโดยตรง และเมื่อมองในเชิงศาสตร์ การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง การแสวงหาความรู้ ความเข้าใจ ปรากฏการณ์เป็นจริงที่เกิดขึ้นในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อเป็นบทเรียนและพัฒนาแนวทางในการเพิ่มพูนศักยภาพขององค์กรและบุคคลที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

2. กรอบแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ

จากการสำรวจวรรณกรรมกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตั้งแต่ทศวรรษที่ 1970 เป็นต้นมา ทำให้มองเห็นว่า (กล้า ทองขาว 2534: 54-88) กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีตัวแปรหลากหลายที่ส่งผลให้นโยบายที่นำไปปฏิบัติประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลว ซึ่งมีทั้งตัวแปรทางการเมือง และตัวแปรทางการบริหาร ตัวแปรต่าง ๆ เหล่านี้จะแสดงอิทธิพลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติมากน้อยแตกต่างกัน บางตัวแปรมีอิทธิพลโดยตรง บางตัวแปรอาจมีอิทธิพลโดยอ้อม ซึ่งจะได้อธิบายความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำ

นโยบายไปปฏิบัติ ดังนี้

2.1 เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย

แนวทางการศึกษาเพื่อแสวงหาความรู้ ความจริง ของการนำนโยบายไปปฏิบัติคือ ความต้องการแสวงหาคำอธิบายปรากฏการณ์ หรือสภาพความจริงที่เกิดขึ้น ในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ จากการสำรวจวรรณกรรมพบดังนี้

เพรสแมนและวิลด์สกี (Jeffrey L. Presman and Aaron Wildavsky 1973 อ้างถึงใน กล้า ทองขาว 2534 : 21) ได้ศึกษาปัญหาการนำนโยบายการสร้างงานให้ชนกลุ่มน้อยไปปฏิบัติในนครโอ๊คแลนด์ (Oakland) มลรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกาในปี 1973 การศึกษาครั้งนี้พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลว ของการนำนโยบายการสร้างงานแก่ชนกลุ่มน้อยไปปฏิบัติคือ

1) จำนวนหน่วยงานที่เข้าร่วม การมีหน่วยงานเข้ามาร่วมในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติจำนวนมาก ทำให้ยากลำบากในการประสานกิจกรรมให้ไปในทิศทางเดียวกัน แม้หน่วยงานต่าง ๆ จะเห็นพ้องต้องกันในด้านเป้าหมายนโยบาย แต่ก็จะมีความขัดแย้งในด้านวิธีการที่จะบรรลุเป้าหมายเพราะแต่ละหน่วยงานต่างมีทัศนภาพ วัตถุประสงค์หลัก และมีความรู้สึกถึงความเร่งด่วนของโครงการต่างกัน

2) ความชัดเจนของโครงการ ซึ่งได้แก่ ความชัดเจนของเป้าหมาย (Clarify Goals) กลยุทธ์ (Strategy) และแนวปฏิบัติ (Guidelines) ต่าง ๆ หากปัจจัยด้านนี้มีความคลุมเครือ จะกลายเป็นเงื่อนไขให้กลุ่มผลประโยชน์มีโอกาสกระทำการ ให้การดำเนินการตอบสนองวัตถุประสงค์ของพวกตน

แวน มีเตอร์ และแวน ฮอร์น (Van Meter and Van Horn 1957 : 145 อ้างถึงใน กล้า ทองขาว 2534 : 66-67) ได้เสนอกรอบแนวคิด (Conceptual Framework) เพื่อการศึกษากระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยให้ความสนใจความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติ (Performance) คือปัจจัยดำเนินนโยบายได้แก่ มาตรฐานและวัตถุประสงค์ นโยบาย ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นการกระทำที่มุ่งตรงที่จะให้วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ก่อนหน้านั้นบรรลุความสำเร็จ ดังนั้น

80456 ๓1

เป้าหมายและวัตถุประสงค์จึงมีความสำคัญต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในฐานะที่เป็นสิ่งที่จะต้องกระทำให้บรรลุผลและจะต้องมีความชัดเจน กล่าวคือ

ในทฤษฎีของรีน (Martin Rein 1983 อ้างถึงในกล้า ทองขาว 2534: 63) เห็นว่าเป้าหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติคือ เงื่อนไขสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของนโยบาย เพราะเป้าหมายไม่ใช่เป็นเพียงสัญลักษณ์ แต่จะต้องเป็นจริงและเป้าหมายที่คลุมเครือ จะนำไปสู่การกำหนดแผนงานและขั้นตอนการนำไปปฏิบัติที่ล้าล้นซับซ้อน แต่ถ้าหากแผนการปฏิบัติงานมีเป้าหมายชัดเจน จะทำให้การกำหนดเครื่องมือการให้ความสนับสนุน การให้การชี้แนะและอื่น ๆ มีลำดับขั้นตอนชัดเจนแน่นอน และรีน ยังมีความเห็นต่อไปอีกว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติที่มีเป้าหมายเด่น/ชัดเจน อยู่กับร่องกับรอยและจริงใจ จะนำไปสู่ความเป็นศูนย์รวมอำนาจของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติที่เข้มแข็ง

การอธิบายอิทธิพลเกี่ยวกับความชัดเจนของเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของนโยบายในทฤษฎีของ วรเดช จันทรศร (2527: 535) เห็นว่า การมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการนำไปปฏิบัติชัดเจน จะทำให้ผู้ปฏิบัติเข้าใจว่า อะไรคือความต้องการแล้ว ก็จะทำให้เป็นการง่ายที่ทำให้ผู้บริหารสามารถกำหนดภารกิจเด่นชัด มีการมอบหมายงาน กำหนดความรับผิดชอบเฉพาะของแต่ละฝ่ายให้สัมพันธ์อันจะเป็นแนวทางทำให้การประสานการทำงานทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เป็นไปโดยง่าย

กล่าวโดยสรุป ความชัดเจนของเป้าหมายและวัตถุประสงค์มีความสำคัญต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพราะเป็นสิ่งที่ต้องกระทำให้บรรลุผล ความชัดเจนของเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ทำให้ฝ่ายที่นำนโยบายไปปฏิบัติหรือฝ่ายบริหารบิดเบือนเป้าหมายได้ยาก เพราะเป้าหมายไม่ใช่เป็นเพียงสัญลักษณ์ แต่จะต้องเป็นจริง การมีเป้าหมายชัดเจนจะทำให้การกำหนดเครื่องมือการให้การสนับสนุน การให้การชี้แนะมีลำดับขั้นตอนชัดเจนแน่นอน การมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ชัดเจนจะทำให้มีศูนย์อำนาจในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติที่เข้มแข็ง การมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ชัดเจน จะทำให้หน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

มีความเข้าใจ ขจัดความสงสัยว่า อะไรคือเป้าหมายหรือผลลัพธ์ที่ผู้กำหนดนโยบาย ต้องการ เมื่อเข้าใจแล้วก็จะทำให้ง่ายต่อการกำหนดภารกิจการมอบหมายงาน และ ความรับผิดชอบของฝ่ายปฏิบัติ ทำให้การปฏิบัติประสบความสำเร็จในที่สุด

2.2 การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน

ในทฤษฎีของ แวน ฮอร์น และ แวน มีเตอร์ (Van meter and Van Horn 1957: 465 อ้างถึงใน กล้า ทองขาว 2534: 66) เห็นว่า นโยบายที่นำไปปฏิบัติแล้วประสบความสำเร็จ มีความจำเป็นต้องมีกลไกและกระบวนการ เพื่อให้หัวหน้าและผู้ใต้บังคับบัญชา ได้ถือปฏิบัติให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบาย การมีภารกิจเด่นชัดในกรณีองค์กรเดียว จะช่วยให้หัวหน้าแสวงหาอัตรากำลังบุคลากร เข้าร่วมร่วมงาน ที่มีความรู้ความสามารถให้เป็นที่ไปตามมาตรฐานของงาน มีการสรรหา เลือกรสรร การมอบหมายงาน การเคลื่อนย้ายบุคคล รวมทั้งการกำหนดความก้าวหน้า และการเลื่อนตำแหน่งแก่บุคลากรให้ตรงความต้องการของงาน นอกจากนี้ การกำหนดภารกิจของงานให้ชัดเจน การจัดสรรอำนาจให้หน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ จะช่วยให้หัวหน้าหน่วยงานมีอำนาจการควบคุมการจัดสรรงบประมาณของสำนักงาน และงานภาคสนาม ในลักษณะลดหรือเพิ่มตามความเหมาะสมของลักษณะงานที่ปฏิบัติ และการได้รับการจัดสรรอำนาจ จะช่วยให้หัวหน้าหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติมี อิทธิพลเหนือพฤติกรรมของผู้ใต้บังคับบัญชา แต่สำหรับการนำนโยบายไปปฏิบัติร่วมกัน ระหว่างองค์กร การปฏิบัติไม่ได้มาจากการสั่งการแต่จะต้องอาศัยการกระตุ้นส่งเสริม หรือ ใช้กิจกรรมการติดตามผลเพื่อเป็นเครื่องมือกำกับดูแล การมีแนวทางขั้นตอนปฏิบัติ และการมอบหมายงานชัดเจนสำหรับนโยบายที่ปฏิบัติร่วมกันระหว่างองค์กร จะช่วย ป้องกันการเบี่ยงเบนเป้าหมายนโยบาย ทำให้หน่วยงานที่วางเฉยต่อนโยบาย ไม่สามารถหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษในกรณีไม่ร่วมมือ

สำหรับ วรเดช จันทรร (2527: 538) อธิบายว่าความชัดเจนของ ภารกิจและการมอบหมายงาน จะส่งผลให้มีการกำหนดความรับผิดชอบของแต่ละฝ่าย ให้สัมพันธ์กัน จะเป็นแนวทางทำให้การประสานการทำงานทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เป็นไป

โดยง่าย นอกจากนั้นการกำหนดมาตรฐานการทำงานยังจะอำนวยความสะดวก
ประเมิณผลด้วย

กล่าวโดยสรุป การให้เหตุผลเพื่ออธิบายอิทธิพลของการกำหนดภารกิจ
และการมอบหมายงานต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วย
ความชัดเจนของการกำหนดภารกิจ กระบวนการขั้นตอน ความเหมาะสมของการ
จัดสรรหน้าที่ การให้อำนาจหัวหน้างาน จะช่วยให้หัวหน้างานมีอำนาจควบคุมพฤติกรรม
การทำงานของบุคคลและอำนาจในการจัดสรรงบประมาณ สำหรับนโยบายที่ดำเนินการ
ร่วมหลายหน่วยงาน ความชัดเจนของภารกิจและการมอบหมายงาน จะเป็นเครื่องมือ
กระตุ้นส่งเสริมและเป็นแนวทางในการติดตามประเมินผล ทั้งยังป้องกันหน่วยงานที่
เกี่ยวข้องมิให้วางเฉยต่อนโยบาย เพราะย่อมตกอยู่ในสภาพที่ถูกเพ่งเล็ง นอกจากนี้
ความชัดเจนของการกำหนดภารกิจและการมอบหมายงานชัดเจน จะช่วยให้การกำหนด
ความรับผิดชอบแต่ละฝ่ายที่มีส่วนร่วมในการนำนโยบายไปปฏิบัติให้สัมพันธ์กัน ทำให้ง่าย
ต่อการประสานการทำงานทุกฝ่าย

2.3 ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

การอธิบายสาเหตุสำคัญที่ทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จอันเนื่องมาจากลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ จากการศึกษาของ ซีมา
และ รอนดิเนลลี (Cheema and Rondinelli 1980: 71 อ้างถึงใน กล้า
ทองขาว 2534: 70) พบว่า โครงสร้างลักษณะและผู้บริหารขององค์กรที่นำนโยบาย
ไปปฏิบัติในระดับภูมิภาคและท้องถิ่น คือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลของการนำนโยบายไป
ปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญ เพราะปัจจัยส่วนนี้คือส่วนที่แสดงศักยภาพในการจัดทำแผนการ
ปฏิบัติงาน การประสานงานให้เกิดประสิทธิภาพ หน้าที่ตัดสินใจการบริหาร การจัดการ
การติดตามผล ซีมาและรอนดิเนลลี เห็นว่า คุณสมบัติขององค์กรและผู้บริหารในระดับ
ภูมิภาคและท้องถิ่น จะสามารถนำนโยบายไปปฏิบัติ ให้ประสบความสำเร็จได้ ความ
สามารถระบุปัญหาและกำหนดโอกาสในการพัฒนาได้ ความสามารถกำหนดหรือริเริ่ม
วิธีการแก้ปัญหาการพัฒนาได้ ตัดสินแก้ปัญหาความขัดแย้ง สามารถระดมทรัพยากร

สามารถบริหารแผนงานและโครงการได้

การศึกษาของอาคม ใจแก้ว (2533: บทคัดย่อ) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติในเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ข้าราชการระดับล่าง เพราะเป็นผู้เชื่อมโยงนโยบายระดับนามธรรมไปสู่ผลการปฏิบัติระดับพื้นที่ที่เป็นรูปธรรม หากข้าราชการขาดความตั้งใจจริง ไม่มีความสามารถในวิชาชีพ หรือไม่อาจปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่แล้ว ถึงแม้นโยบายจะมีความชัดเจนสอดคล้องกับสภาพปัญหา และวัฒนธรรมของพื้นที่เพียงใดก็อาจทำให้นโยบายล้มเหลวได้ในที่สุด

กล่าวโดยสรุป ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพราะองค์การระดับท้องถิ่น คือหน่วยงานที่มีโอกาสแสดงศักยภาพในการจัดทำแผนปฏิบัติงาน ประสานงาน ตัดสินใจ บริหารและดำเนินการ รวมทั้งติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในระดับชาติ คุณสมบัติขององค์กรระดับท้องถิ่น จึงควรมีศักยภาพเพียงพอในการระบุปัญหาและแสวงหาโอกาสในการพัฒนาท้องถิ่น สามารถริเริ่มในการแก้ปัญหาด้วยวิธีการใหม่ ๆ ตัดสินแก้ปัญหาความขัดแย้งระดับท้องถิ่น สามารถระดมทรัพยากรและบริหารโครงการบรรลุความสำเร็จได้ นอกจากนั้นความสำเร็จของการนำนโยบายของหน่วยงานไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับข้าราชการและผู้บริหารหน่วยงาน ทั้งนี้เป็นเพราะข้าราชการที่ปฏิบัติงานระดับล่างเหล่านี้ มีพลังเคลื่อนไหวอยู่ภายในที่จะทำให้งานนั้นสำเร็จลงได้ เพราะเป้าหมายและกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ถูกตีความอย่างถูกต้องจากข้าราชการอย่างไรก็ตามปัจจัยสนับสนุนให้หน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติมีศักยภาพเพียงพอที่จะนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ทรัพยากรของหน่วยงานก็เป็นปัจจัยเกื้อหนุนสำคัญเช่นกัน

2.4 การสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น

ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่นในที่นี้ หมายถึง การสนับสนุนในกรอบของการเมืองคือ การมองการสนับสนุนกระบวนการนำนโยบายไป

ปฏิบัติของกลุ่มพลัง องค์กร หรือบุคคลที่มีอำนาจ หรือทรัพยากรที่จะช่วยผลักดันโครงการจากส่วนกลางและท้องถิ่น การสนับสนุนอาจแสดงออกทางด้านวิชาการ การเงิน หรือด้านเทคนิคจากส่วนกลาง และการสนับสนุนจากประชาชนในพื้นที่เป้าหมาย หมายถึงการสนับสนุนด้านความสามารถของบุคคลและองค์กรทางด้านทักษะเชิงเทคนิค และการจัดการจากท้องถิ่น เหตุผลที่ปัจจัยด้านนี้มีความสำคัญต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติในพรระณะของ ซาบาเตียร์และแมสมาเนียน (Sabatier and Mazmanian 1980 อ้างถึงในกล้า ทองขาว 2534: 75) เห็นว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบผลสำเร็จต้อง ได้รับการสนับสนุนจากสาธารณะด้วย อิทธิพลทางสาธารณะในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติจะแสดงออกอย่างน้อย 3 ทางคือ 1) ทางความเห็นสาธารณะ มักแสดงผ่านทางสื่อมวลชน ความเห็นสาธารณะจะส่งผลกระทบต่อกระบวนการทางการเมือง ทางด้านกฎหมายและอื่น ๆ 2) ทางด้านกลุ่มนักกฎหมาย ซึ่งมีอำนาจในการเปลี่ยนแปลงแก้ไขระเบียบกฎหมาย หากกลุ่มนักกฎหมายเหล่านี้พบว่าความเห็นสาธารณะของแต่ละท้องถิ่นเป็นไปในทำนองเดียวกัน พวกเขาจะผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและ 3) ทางด้านผลการสำรวจความเห็นของประชาชนที่นักบริหารหรือผู้มีอำนาจกำหนดนโยบายจัดทำขึ้น เพื่อสนับสนุนนโยบาย เหตุผลของซาบาเตียร์และแมสมาเนียน คล้ายกับความเห็นของซีมา และรอนดิเนลลี ที่ศึกษาโครงการสร้างงานในชนบทในประเทศไทยที่พบว่า ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีความจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนทางการเงิน เทคนิคจากส่วนกลางและสามารถจัดหาบุคคลที่มีทักษะเชิงเทคนิค และเชิงจัดการได้จากท้องถิ่น กล่าวคือการพัฒนาชนบทแบบ กสช. จะประสบความสำเร็จได้นอกจากจะได้รับการสนับสนุนจากส่วนกลางแล้ว ข้าราชการในท้องถิ่นและองค์กรชุมชนมีส่วนอย่างมากในการสนับสนุนโครงการ คล้ายกับผลการศึกษาของวรเดช จันทรศร (2532: 186) ที่ได้ทำการศึกษาการบริหาร เพื่อการพัฒนาของกระทรวงสาธารณสุขรายงานการศึกษาในปี 2532 พบว่าโครงการที่ประสบผลสำเร็จคือ การวางแผนครอบครัว ปัจจัยที่ทำให้สำเร็จ เป็นเพราะได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือทั้งต่างประเทศและภาคเอกชน

สามารถทำความเข้าใจและได้รับการยอมรับจากประชาชน เช่นเดียวกับการค้นพบของ
 สурพล กาญจนจิตรา และประภาส ศิลปรัศมี (2529: 53) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อ
 ความสำเร็จของกลุ่มอาชีพซึ่งได้รับการส่งเสริมการดำเนินงานกิจกรรมอาชีพตาม
 นโยบายของกรมการพัฒนาชุมชนโดยได้รายงานการศึกษาไว้ในปี 2529 พบว่า ความ
 สำเร็จของโครงการพัฒนาภาคอาชีพที่ประสบความสำเร็จสูง เพราะได้รับการสนับสนุน
 ด้านวิชาการ ทรัพยากรและงบประมาณจากหน่วยราชการ การมีส่วนร่วมของประชาชน
 และกลุ่มผลประโยชน์ในท้องถิ่น

กล่าวโดยสรุป ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่นมีความ
 สัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลกับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือหน่วยงานต้อง
 ได้รับการสนับสนุนทางด้านวิชาการ ทรัพยากรการเงิน และเทคนิค รวมทั้งอุปกรณ์
 และเครื่องมือที่จำเป็น ทั้งนี้เพื่อข้าราชการและหน่วยงานที่ยอมปฏิบัติตาม มีศักยภาพ
 เพียงพอที่จะนำส่งนโยบายไปสู่เป้าหมาย นอกจากนี้การสนับสนุนจากส่วนกลางทาง
 ด้านการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ การสนับสนุนของนักกฎหมายและประชาบดีเป็น
 การยืนยันความชอบธรรมของเป้าหมาย สร้างความมั่นใจให้แก่ผู้เกี่ยวข้องในการ
 ดำเนินนโยบาย นอกจากนี้การสนับสนุนจากประชาชนและกลุ่มผลประโยชน์ในท้องถิ่น
 มีความสำคัญต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพราะประชาชนและกลุ่มผล
 ประโยชน์ให้การสนับสนุน ก็จะเป็นพลังผลักดันให้หน่วยงาน และข้าราชการที่รับผิดชอบ
 ดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย ในลักษณะที่ประชาชนและกลุ่มผลประโยชน์เข้าร่วม และยัง
 ท้องถิ่นสามารถระดมทรัพยากร ทักษะ เทคนิคและการจัดการมาสนับสนุนได้มาก ก็จะ
 ยิ่งมั่นใจว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติมีโอกาสประสบความสำเร็จมาก

2.5 มาตรการควบคุม ประเมินผลและการกระตุ้นส่งเสริม

การให้บริการทางสังคมของรัฐบาล จำเป็นต้องมีระบบตรวจสอบ
 ควบคุม และสำหรับการประเมินผลการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติในทรรศนะของ
 แวน ฮอร์น (Van Horn 1979: 10 อ้างถึงใน กล้า ทองขาว 2534: 78) เห็นว่า
 ผู้ที่จำเป็นต้องทำหน้าที่ตรวจสอบและประเมินผลก็คือ ผู้กำหนดนโยบายและประชาชน

จำเป็นจะต้องทราบประสิทธิผลของนโยบาย ต้องการที่จะรู้ว่าแผนงานที่ออกแบบเพื่อ
 ให้นักวิจัยนำไปปฏิบัติเป็นแผนงานที่สามารถนำไปสู่เป้าหมายในสภาพที่เป็นจริงได้
 มากน้อยเพียงใด เพื่อที่จะสะท้อนปัญหาและข้อเสนอแนะการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธี
 การปฏิบัติ และที่สำคัญสำหรับนักวิเคราะห์จำเป็นต้องรู้ว่ามียะไรเกิดขึ้นในกระบวนการ
 นำนโยบายไปปฏิบัติ และเพราะอะไรสามารถทำให้เข้าไปปรากฏการณ์ อธิบายและ
 ทำนายผลการนำนโยบายไปปฏิบัติได้

นอกจากแนวความคิดในการควบคุม และการกระตุ้นส่งเสริมในฐานะ
 ปัจจัยส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติของ อินแกรม และ แมนน์
 (Ingram and Mann 1980: 23 อ้างถึงใน กล้า ทองขาว 2534: 79) ให้เหตุผล
 ว่า การจูงใจเป็นการให้สิ่งที่เป็นแรงเสริมที่พึงปรารถนา การควบคุมด้วยการจูงใจ
 ทางบวกจะส่งผลกระทบต่อจิตวิทยา เงินมิใช่สิ่งเสริมแรงที่ใช้ได้ทั่วไป หรือสามารถ
 ทดแทนแรงเสริมชนิดอื่น ๆ หรือคุณค่าอื่น ๆ เช่น การให้เกียรติและการยกย่องนับถือ
 เพราะในขณะเดียวกัน เงินอาจเป็นปัจจัยสำคัญที่ปลดความพยายามในการอาสาสมัคร
 การอาสาสมัครคือแรงเสริมที่เกิดขึ้นบนพื้นฐานของการเห็นแก่ประโยชน์ของผู้อื่นหรือ
 ส่วนรวม เงินจะเป็นตัวลดความต้องการยกย่องนับถือในตัวบุคคลลง

ในทรรศนะของ วรเดช จันทรรศ (2527: 539) ให้เหตุผลว่าการ
 ตรวจสอบ ควบคุมและการประเมินผลอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา มุ่งหมายให้เกิด
 ประสิทธิภาพ และระบบการประเมินผลที่สมบูรณ์จะส่งผลให้มีการใช้ระบบให้ทุนให้ไทย
 เป็นไปอย่าง เป็นธรรม การมีเครื่องมือควบคุมติดตามและประเมินผล โอกาสที่แผนจะ
 ถูกนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลจะมีมากขึ้น เพราะเครื่องมือเหล่านี้จะทำให้ผู้รับผิดชอบ
 สามารถควบคุม ตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติ และสามารถแก้ไขสภาพปัญหา
 อุปสรรค ที่เกิดขึ้นในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติในแต่ละช่วงเวลา และการ
 ประเมินการนำนโยบายไปปฏิบัติช่วยให้ทราบผลสำเร็จหรือล้มเหลวทั้งในระดับบุคคล
 องค์กรและชุมชน

กล่าวโดยสรุป เหตุผลที่ปัจจัยด้านมาตรการควบคุม ประเมินผลและกระตุ้นส่งเสริมในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติคือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ต้องการรู้ว่าแผนงานที่ออกแบบให้หน่วยงานนำไปปฏิบัติ สามารถนำไปสู่เป้าหมายในสภาพที่เป็นจริงได้ การควบคุมและประเมินผลจะสะท้อนปัญหา ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติให้บรรลุผล ส่วนการกระตุ้นส่งเสริมเป็นวิธีการสร้างพลังความสามัคคี เป็นพลังจูงใจที่อยู่เบื้องหลังที่ผลักดันบุคคลให้ปรับปรุงสังคมของตนเองให้ดีขึ้น สิ่งเสริมแรงที่สำคัญก็คือการให้เกียรติยกย่องนับถือ เงินมิใช่สิ่งเสริมแรง

2.6 ผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การพิจารณาความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ จากการศึกษาปัญหาการสร้างงานให้แก่ชนกลุ่มน้อย ในนคร โอคแลนด์ มลรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ของเพรสแมน และวิลด์สกี (Pressman and Wildavsky 1973 อ้างถึงใน กล้า ทองขาว 2534: 51) ได้พิจารณาความสำเร็จหรือล้มเหลวจากผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยวัดจาก 1) จำนวนงานที่ทำเมื่อเทียบกับเป้าหมายที่กำหนด 2) จำนวนเงินที่ใช้จ่ายและยังไม่ได้ใช้จ่ายจากการจัดสรรให้โครงการ 3) เวลาที่โครงการใช้ไปคือ มงเงงของเวลาที่สิ้นสุดตามแผนหรือการขยายเวลาออกไป และ 4) จำนวนกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์จากโครงการเมื่อเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ นอกจากนี้การศึกษาแผนงานของรัฐบาลกลางเกี่ยวกับการให้ความสัมมนาการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาของ เบอร์แมนและคนอื่น ๆ (Berman and Other 1972 อ้างถึงใน กล้า ทองขาว 2534: 51) เพื่อการค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation Effectiveness) และความต่อเนื่องของการปฏิบัติ (Continuation) เมื่อรัฐบาลเลิกสนับสนุนโครงการ นักวิชาการกลุ่มนี้พิจารณาว่า ประสิทธิภาพของการนำนโยบายไปปฏิบัติได้จาก 3 ส่วนคือ

1) ร้อยละที่โครงการบรรลุเป้าหมาย (Percent Project Goals Achieved)

2) ผลรวมการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับแบบแผนการสอนของครู (Pattern of Teaching)

3) ความต่อเนื่องของการปฏิบัติเมื่อรัฐบาลเลิกสนับสนุนโครงการ (Continuation of Project Method)

พิจารณาจากการที่ครูได้นำวิธีการที่กำหนดในโครงการ และอุปกรณ์เครื่องมือจากโครงการไปใช้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจากการศึกษานี้มีลักษณะคล้ายกับการศึกษาประสิทธิผลหรือผลลัพธ์ (Outcome) ของกรีนวู้ด และคนอื่น ๆ (Green Wood and Other 1975 อ้างถึงใน กล้า ทองขาว 2534: 52) โดยพิจารณาประสิทธิผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติจาก 3 ลักษณะคือ

1) ผลการปฏิบัติ ซึ่งหมายถึงการทำให้เป้าหมายของโครงการบรรลุผล คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูและเปรียบเทียบผลลัพธ์ที่คาดหวังกับผลลัพธ์ที่แท้จริง

2) ความต่อเนื่องของการปฏิบัติ หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ยังคงดำเนินต่อไปเมื่อรัฐบาลหรือผู้ให้ทุนถอนตัวออกไปแล้ว

3) การเผยแพร่ไปยังที่อื่น หมายถึงการแพร่กระจายแนวความคิดและการปฏิบัติ ตามแนวทางของโครงการ จากโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ไปยังโรงเรียนอื่น ๆ

นอกจากนี้การศึกษานำนโยบายไปปฏิบัติในทวีปเอเชียของ ชีมา และรอนดีเนลลี (Chema and Rondinelli 1983: 22 อ้างถึงใน กล้าทองขาว 2534: 52) ได้พิจารณาผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติจากปัจจัย 2 ประการ คือ

1) ระดับของการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2) ผลกระทบ (Impacts) ที่ตกไปสู่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายจากผลการดำเนินงานของแผนงานต่าง ๆ

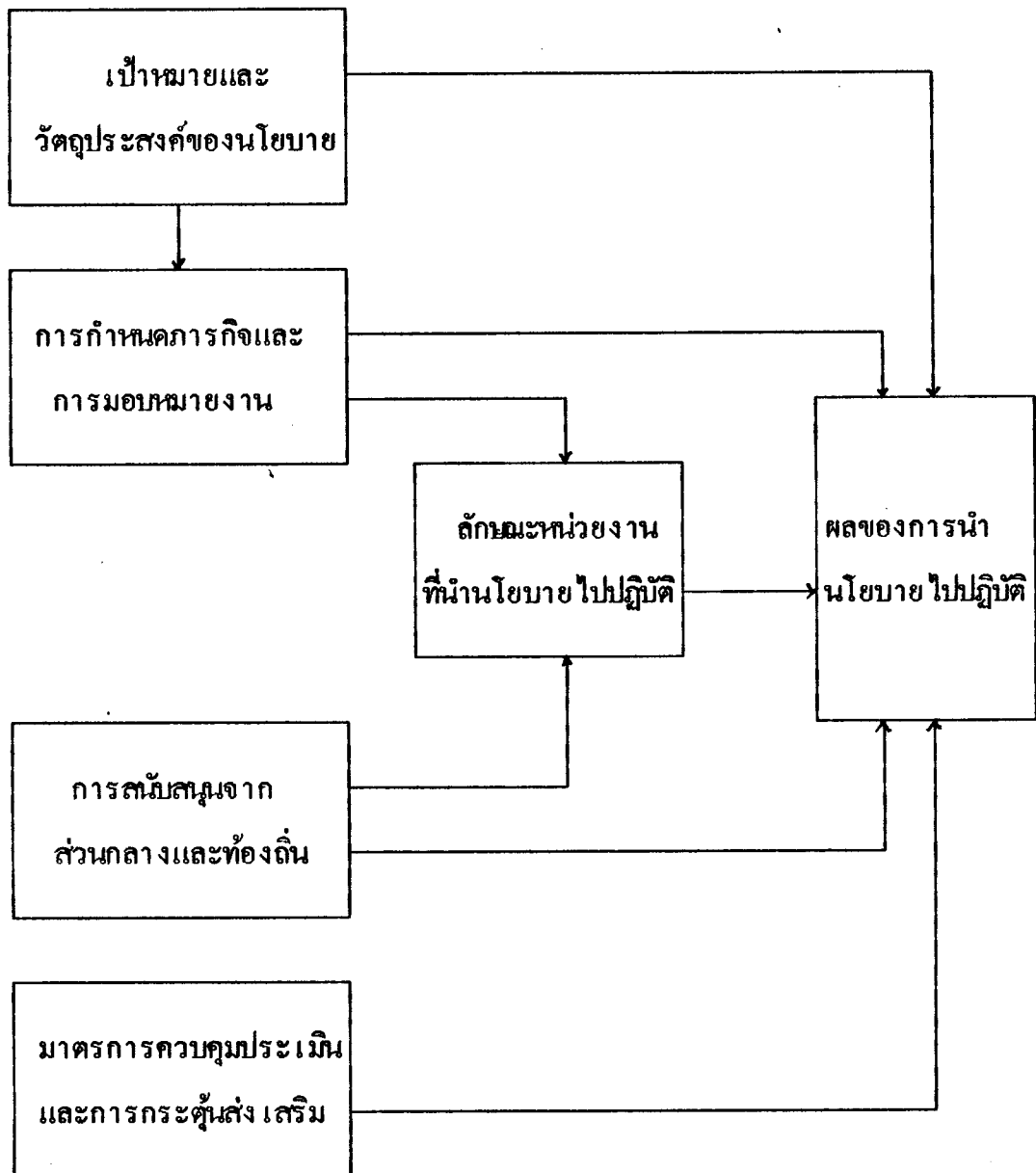
การวัดผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของ
 อาคม ใจแก้ว (2533: บทคัดย่อ) วัดจาก

- 1) ทักษะคติจากเขาวงกตมุสลิม
- 2) พฤติกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย
- 3) การเรียนอิสลามศึกษา

จากการสำรวจวรรณกรรม การนิยามและแนวทางการวัดผลของการนำ
 นโยบายไปปฏิบัติ มักมุ่งวัดการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของนโยบายที่หน่วยงาน
 หรือองค์กรภาครัฐนำ ไปปฏิบัติ โดยทั่วไปจะวัดความสำเร็จใน 4 ลักษณะคือ

- 1) ระดับหรือร้อยละของการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ใน
 เวลาที่กำหนดพิจารณาจากผลผลิตของนโยบาย
- 2) การนำไปใช้ประโยชน์โดยตรงของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย
 พิจารณาจากผลลัพธ์ของนโยบาย
- 3) ความต่อเนื่องของการปฏิบัติภายหลังโครงการสิ้นสุด พิจารณา
 จากความต่อเนื่องของกิจกรรมในลักษณะงานประจำ
- 4) การนำวิธีการดำเนินงานจากโครงการไปใช้ พิจารณาจาก
 ความเห็นต่อการนำวิธีการ เดิมไปใช้ครั้งต่อไป

จากการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรสาเหตุทั้ง 5 ประการที่ก่อให้เกิด
 ผลคือ ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ กล้า ทองขาว (2534: 324) ได้นำ
 เสนอกรอบแนวคิดการนำนโยบายไปปฏิบัติ ที่ได้พัฒนาขึ้นและได้ผ่านการทดสอบเชิง
 ประจักษ์ในโลกแห่งความเป็นจริง ดังแผนภาพที่ 2.1

แผนภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ที่มา : กล้า ทองขาว "การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการนำนโยบาย

สาธารณะไปปฏิบัติ : กรณีศึกษานโยบายรณรงค์เพื่อการเรียนรู้หนังสือแห่งชาติ

" วิทยานิพนธ์ พัฒนบริหารศาสตร์ดุสิตบัณฑิต(การบริหารการพัฒนา)

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2534 หน้า 324

คำอธิบายปรากฏการณ์ในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติด้วยกรอบแนวคิดนี้ คือ ผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งหมายถึง นโยบายที่นำไปปฏิบัติแล้วบรรลุวัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมายได้รับประโยชน์โดยตรง มีกิจกรรมคงอยู่ในลักษณะงานประจำ และสามารถนำวิธีการปฏิบัติเดียวกันไปใช้ได้อีกนั้น มีสาเหตุมาจากการที่นโยบายนั้นได้ระบุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ไว้ชัดเจน เพราะความชัดเจนของเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ช่วยให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบสามารถกำหนดภารกิจมาตรฐานของงาน และมีการมอบหมายงานให้หน่วยงานหรือบุคคลที่ร่วมรับผิดชอบได้ชัดเจน ความชัดเจนของภารกิจ มาตรฐานงานและการมอบหมายงาน ช่วยให้หน่วยงานหรือองค์การที่รับผิดชอบเข้าใจวิธีการ มีการแลกเปลี่ยนความเห็น เพื่อแสวงหาแนวทางการทำงานให้สอดคล้องกับภารกิจที่ได้รับมอบหมาย และตรงตามเจตนาของนโยบายช่วยให้หน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติประเมินศักยภาพ ความสามารถและความพร้อมของตน เพื่อจะได้ขอคำปรึกษาจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือผู้มีอำนาจจากส่วนกลางอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ยังต้องการการสนับสนุนอย่างมากจากท้องถิ่น จากสื่อมวลชน จากกลุ่มพลัง จากผู้นำในชุมชน เพราะการสนับสนุนส่งเสริมจากท้องถิ่น จะเป็นปัจจัยเสริมศักยภาพและความสามารถของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และประการสุดท้าย ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติยังขึ้นอยู่กับการมีมาตรการควบคุมดูแล การประเมินผล การกระตุ้นเสริมแรงให้กำลังใจผู้ปฏิบัติงานที่เหมาะสมและเป็นระบบ

3. ความเป็นมาและสาระสำคัญของนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษา

การดำเนินการจัดการศึกษาของรัฐที่ผ่านมา ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ ได้รับการศึกษาภาคบังคับ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อัตราการเรียนต่อของนักเรียน ที่จบการศึกษาภาคบังคับแล้ว เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ยังต่ำมาก ดังสถิติของอัตรา ผู้จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษา ในช่วงปี 2525-2530 เป็นร้อยละ 43, 42, 40, 39, 38 ตามลำดับ (พม พงษ์ไพบูลย์ 2532: 14)

ภาวะการทรงตัวของผู้เข้าเรียนต่อระดับมัศึกษานั้น เชื่อว่ามีความ สัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับความผันผวนทาง เศรษฐกิจของประเทศ อันเป็นผลให้ผู้จบการ ศึกษาในระดับสูง มีอัตราการว่างงานสูง ประกอบกับการชะลอตัวการเพิ่มอัตราใหม่ของ กำลังคนภาคราชการที่จำกัดไม่ให้เกิด ร้อยละ 2 จึงทำให้คนกลุ่มหนึ่งลดการส่งบุตร หลานเข้าเรียนต่อมัธยมศึกษา โดยเฉพาะคนที่อยู่ในชนบท ดังปรากฏในรายงานของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ที่กล่าวถึงสาเหตุของการไม่เรียนต่อเมื่อจบ ชั้นประถมศึกษาที่สำคัญคือ

1. นักเรียนและผู้ปกครองไม่เห็นคุณค่า หรือประโยชน์ของการเรียน ระดับมัธยมศึกษา
  2. ผู้ปกครองมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี ไม่สามารถส่งบุตรหลานเข้า เรียนต่อได้และต้องการให้เด็กช่วยทำงานบ้านรวมทั้งช่วยครอบครัวหารายได้
  3. การคมนาคมระหว่างบ้านและโรงเรียนมัธยมศึกษาไม่สะดวก
- (พม พงษ์ไพบูลย์ 2532: 14)

ในปี 2530 กระทรวงศึกษาธิการได้มีโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งการดำเนินงานที่ผ่านมา คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้กรมสามัญ ศึกษาและกรมการศึกษานอกโรงเรียน รับผิดชอบดำเนินการ การปฏิบัติงานมีข้อจำกัด หลายประการ อย่างไรก็ตามในปีการศึกษา 2532 นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นทั้ง ในและนอกระบบโรงเรียน เป็นร้อยละ

50.87 มีนักเรียนที่ไม่ได้เรียนต่ออีกประมาณร้อยละ 49.13 หรือประมาณ 517,600 คน

ภายหลังจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2533 ให้ดำเนินงานโครงการนาร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2533 ได้ระยะหนึ่ง ในปีการศึกษา 2534 มีอัตราการเรียนต่อของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในระบบโรงเรียนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 60.06 หรือประมาณ 605,750 คน ในขณะที่อัตราการเรียนต่อนอกระบบโรงเรียนเป็นร้อยละ 5.04 หรือประมาณ 50,803 คน ดังนั้นจึงยังมีนักเรียนที่ไม่ได้เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอีกร้อยละ 34.90 หรือประมาณ 352,007 คน เด็กนักเรียนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 11-12 ปี ยังไม่สามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ เนื่องจากกฎหมายห้ามมิให้ใช้แรงงานเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 13 ปี และสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือ ตลาดแรงงานส่วนใหญ่ต้องการแรงงานที่มีคุณภาพ มีการศึกษาอย่างต่ำระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2536: 4)

ต่อมาเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2534 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษากระจายออกไปให้ทั่วถึง โดยมีเงื่อนไขให้คำนึงถึงความพร้อมด้านบุคลากร อาคารสถานที่ สภาพชุมชน ซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงเรียนควบคู่กับความจำเป็นและความต้องการ

นับตั้งแต่ปีการศึกษา 2533 เป็นต้นมา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้เปิดโรงเรียนที่สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทั่วประเทศ (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา จนถึงปี การศึกษา 2537 รวมโรงเรียนที่เปิดดำเนินการ 4,200 โรงเรียน ครอบคลุมเป้าหมายที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ (รายละเอียดของโครงการในภาคผนวก ก)

ดังนั้นการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชาชนให้สูงขึ้น จึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจและสังคมด้วย ดังระบุไว้ในนโยบายของ

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) เกี่ยวกับนโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2536: 130) "เร่งปรับปรุงการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อให้เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานและขยายการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อให้ผู้จบการศึกษาได้เข้าเรียนมากขึ้น"

นอกจากนี้รัฐบาลแต่ละสมัยยังได้กำหนด นโยบายด้านการขยายโอกาสทางการศึกษา ตามลำดับดังนี้

พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ แผลงต่อรัฐสภาเมื่อวันพุธที่ 9 มกราคม 2534 ว่า (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2536: 6) "รัฐบาลมุ่งให้ความสำคัญต่อการเร่งขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อเป็นฐานการขยายการศึกษาภาคบังคับจาก 6 ปี เป็น 9 ปี ตลอดทั้งปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน ให้มีเนื้อหาสาระเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นควบคู่ไปกับให้มีการเพิ่มพูนความรู้ผ่านระบบสื่อสารมวลชนต่าง ๆ"

นายอานันท์ ปันยารชุน แผลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 4 เมษายน 2534 เกี่ยวกับนโยบายสังคมนาว่า (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2536: 6) "เร่งขยายโอกาสทางการศึกษาและบริการทางการศึกษาในและนอกระบบให้กว้างขวางและทั่วถึง เพื่อยกระดับการศึกษาพื้นฐานให้ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นอย่างต่ำ รวมทั้งการขยายการศึกษาปฐมวัยในชนบทเพิ่มขึ้น"

นายชวน หลีกภัย แผลงต่อรัฐสภา เมื่อวันพุธที่ 21 ตุลาคม 2535 ด้านนโยบายทางสังคมนาว่า (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2536: 6) "8.12 เร่งขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานจาก 6 ปี เป็น 9 ปี ให้ทั่วถึงโดยเร็วอย่างมีคุณภาพทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน รวมทั้งสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ผู้บกพร่องทางร่างกาย จิตใจ และผู้ด้อยโอกาสกลุ่มอื่น ๆ"

4. นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่เกี่ยวข้องกับการขยายโอกาสทางการศึกษา

นโยบายระยะสั้นของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อ 1. กล่าวไว้ชัดเจนว่า "เร่งรัดการขยายโอกาสและบริการทางการศึกษาให้กว้างขวางและทั่วถึงทั้งในเมืองและชนบท โดยจัดบริการการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน เพื่อยกระดับการศึกษาพื้นฐานเพื่อป้องกันให้ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นอย่างน้อย"

อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ดร. ก่อ สวัสดิ์พานิชย์ จึงได้ให้กระทรวงกำหนดแนวทางการดำเนินงานไว้ดังนี้ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 2535: 115)

1. ให้รับนักเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ร้อยละ 100 ในปีการศึกษา 2540 ซึ่งเป็นปีแรกของแผนพัฒนาการศึกษาฯ ระยะที่ 8
2. ให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ขยายการเปิดชั้นเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาเพิ่มเติมจากโครงการนำร่องฯ โดยให้เปิดในปีการศึกษา 2534 จำนวน 1,000 ห้องเรียน ปีการศึกษา 2535 จำนวน 1,000 ห้องเรียน ปีการศึกษา 2536 จำนวน 1,000 ห้องเรียน และปีการศึกษา 2537 จำนวน 984 ห้องเรียน รวมกับโครงการนำร่องฯ ซึ่งเปิดแล้ว 216 ห้องเรียน เป็น 4,200 ห้องเรียน จากนั้นตั้งแต่ปีการศึกษา 2538 ถึงปีการศึกษา 2544 จะไม่เปิดเพิ่มอีก
3. ให้กรมสามัญศึกษารับนักเรียนเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามแผนพัฒนาการศึกษาฯ ระยะที่ 7 ที่กำหนดไว้แล้ว
4. ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน รับนักเรียนตามแผนพัฒนาการศึกษาฯ ระยะที่ 7 ที่กำหนดแล้ว และให้กรมศิลปากร กรมการฝึกหัดครู และกรมการศาสนา ร่วมรับผิดชอบการรับนักเรียนด้วย

5. ให้กรรมการศึกษานอกโรงเรียนขยายการรับนักเรียนมากขึ้นกว่าที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาฯ ระยะที่ 7 โดยให้ส่วนที่เหลือจากข้อ 2 ถึงข้อ 4 เป็นภาระหน้าที่ของกรรมการศึกษานอกโรงเรียน

5. แนวทางในการบริหารงานโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

การบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบไปด้วยขอบข่ายและแนวปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร โรงเรียนเกี่ยวกับงานทั้ง 6 ด้าน ตามภารกิจของผู้บริหาร ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2536: 37)

1. งานวิชาการ
2. งานกิจการนักเรียน
3. งานบุคลากร
4. งานธุรการ การเงินและพัสดุ
5. งานอาคารสถานที่
6. งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ขอบข่ายงานต่าง ๆ ที่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษา จะต้องศึกษาและบริหารงานเหล่านี้เพิ่มขึ้น ในรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. งานวิชาการ

งานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา มีขอบข่ายดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2536: 38-41)

1.1 งานหลักสูตร

1.2 งานบริหารงานวิชาการ

- 1) การจัดทำข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาในโรงเรียน
- 2) การกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบ

3) การจัดวิชาเรียน

4) การจัดทำตารางสอน

1.3 การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตร

1.4 การจัดการเรียนการสอน

1) การจัดทำแผนการสอน

2) การส่งเสริม การจัดหา การผลิต การใช้ การจัดเก็บ
และการบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน

1.5 การประเมินผลการเรียน

1) หลักการในการประเมินผลการเรียน

2) เกณฑ์การจบหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

3) การเตรียมการสำหรับนักเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยม
ศึกษาตอนต้น

4) การโอนผลการเรียน

2. งานกิจการนักเรียน

งานกิจการนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา มีขอบข่ายดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2536: 55-59)

2.1 การเปิดรับนักเรียนและการจัดชั้นเรียน

2.2 การแต่งกายของนักเรียน

2.3 การส่งเสริมวินัยนักเรียน

2.4 การจัดอาจารย์ที่ปรึกษา

2.5 การแนะแนว

2.6 การส่งเสริมและติดตามนักเรียนที่จบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น

2.7 การรายงานผลการติดตามนักเรียน

3. งานบุคลากร

โรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษา มีความจำเป็นอย่าง
ยิ่งที่จะเตรียมการและดำเนินการบริหารงานบุคลากรในเรื่องต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2536: 66-67)

3.1 การเตรียมบุคลากร

3.2 การพัฒนาบุคลากร

3.3 การใช้บุคลากร

3.4 การบำรุงรักษาบุคลากร

4. งานธุรการ การเงินและพัสดุ

4.1 งานธุรการ ประกอบด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2536: 69-70)

1) การจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานของโรงเรียน

2) การจัดทำทะเบียนนักเรียน

3) การกำหนดการเปิด - ปิดภาคเรียน

4.2 งานการเงินและพัสดุ ประกอบด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2536: 72-73)

1) การจัดทำแผนการใช้เงินงบประมาณ

2) งบประมาณแยกตามหมวดรายจ่าย

3) การบริหารงบประมาณโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

(1) หมวดค่าตอบแทน วัสดุและวัสดุ

(2) หมวดเงินอุดหนุน

(3) หมวดค่าครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง

4) แนวปฏิบัติในการเบิกจ่าย งบประมาณที่เกี่ยวข้องกับโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

5. งานอาคารสถานที่

อาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง

เพราะอาคารสถานที่ที่เหมาะสมจะทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความปลอดภัยในการใช้ การเก็บรักษาสื่อ อุปกรณ์ เอกสาร หลักฐานต่าง ๆ ของโรงเรียน ทั้งก่อให้เกิดความมั่นใจ ภูมิใจ และคุณลักษณะที่ดีของครูอาจารย์ และนักเรียน ประกอบด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2536: 93-94)

5.1 การจัดห้องเรียน

5.2 การจัดห้องพิเศษ

5.3 การเตรียมวัสดุ อุปกรณ์และครุภัณฑ์

5.4 การเตรียมสถานที่เพื่อสอนวิชาอาชีพ

6. งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษามีขอบข่ายดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2536: 100-101)

6.1 การประชาสัมพันธ์ เป็นการเผยแพร่ข่าวสารและผลงานของโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดี ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ

1) จุดมุ่งหมายของการประชาสัมพันธ์

2) วิธีการประชาสัมพันธ์

6.2 ประสานงานกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1) รูปแบบการประชาสัมพันธ์ที่โรงเรียนจะใช้เป็นแนวปฏิบัติ

2) ลักษณะการประสานงานของโรงเรียนที่จะใช้เป็นแนวปฏิบัติ

3) แนวปฏิบัติในการประสานงานของโรงเรียนในโครงการขยาย

โอกาสทางการศึกษา

กล่าวโดยสรุป ในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐาน จะต้องดำเนินการควบคู่ไปทั้ง 6 งาน คือ งานวิชาการ งานกิจการนักเรียน งานบุคลากร งานธุรการ การเงินและพัสดุ งานอาคารสถานที่ และ

งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยจะต้องยึดถือว่า งานวิชาการ คือการ จัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เป็นภารกิจ ที่สำคัญ ส่วนงานอื่น ๆ อีกทั้ง 5 งานนั้น เป็นงานสนับสนุนให้ภารกิจหลักบรรลุเป้าหมาย และในการบริหารโรงเรียนนั้นจะต้อง เป็นการบริหารโดยมุ่งประโยชน์ต่อนักเรียนเป็น สำคัญ

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรมวิชาการ (2535 : 115-117) กระทรวงศึกษาธิการ ได้ทำการวิจัย เรื่อง แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า ผลการศึกษา ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โรงเรียนประถมศึกษา ที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น สรุปปัญหาและอุปสรรคได้ดังนี้

1. ด้านการบริหาร

1.1 โครงสร้างการบริหารยังไม่พร้อมและสมบูรณ์ เพราะขาดองค์ ประกอบที่สำคัญหลายประการ เช่น ครู วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอน

1.2 ยังไม่สามารถจัดอาคารสถานที่ ห้องเรียน โต๊ะ เก้าอี้ ให้มีความ พร้อมและเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ เช่น ห้องสมุด ห้อง วิทยาศาสตร์ ห้องพลศึกษา พร้อมทั้งอุปกรณ์ที่จำเป็น เป็นต้น

1.3 จำนวนครูยังไม่เพียงพอ และขาดแคลนครูในบางสาขา เช่น พลศึกษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทำให้ครูมีภาระมากบางโรงเรียนต้องให้ครูสอนทั้ง ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

1.4 การจัดการเรียน ตารางสอน ไม่เป็นไปตามโครงสร้างของ หลักสูตร โรงเรียนต้องปรับโครงสร้างการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องและเอื้อ ต่อการสอนของครูที่ต้องสอนทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ซึ่งยังเป็นปัญหาใน เรื่อง โครงสร้างของการบริหาร โรงเรียนอยู่ เช่น การพัก การเลิกเรียน และการปิด

ภาคเรียน

2. ด้านทรัพยากร

2.1 อาคาร สถานที่ ห้องเรียน โต๊ะ เก้าอี้ ไม่เพียงพอ และยังไม่เหมาะสมกับสภาพที่ควรจะเป็น ถ้าเปิดจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อาจมีปัญหามากกว่านี้ ส่วนใหญ่เก้าอี้และโต๊ะที่ใช้ เหมาะสำหรับเด็กชั้นประถมศึกษา ไม่เหมาะกับเด็กระดับมัธยมศึกษา

2.2 งบประมาณ ใต้แก่ ค่าใช้จ่ายรายหัวไม่เพียงพอกับรายจ่ายที่จำเป็น ต้องซื้อ เช่น อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ เช่น อุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์ แม้ว่าจะได้รับเงินอุดหนุน เป็นค่าวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนก็ตาม

2.3 บุคลากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูยังไม่พอกับความต้องการที่จะจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ และที่มีอยู่บางคนก็ยังมีภาระหนักต้องสอนในวิชาที่ไม่ตรงกับความสามารถและความถนัด

3. ด้านการเรียนการสอน

3.1 ผู้บริหารโรงเรียนและครูยังไม่เข้าใจหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฉบับปรับปรุงดีพอ โดยเฉพาะการสอนเป็นทักษะกระบวนการ ครูยังไม่แน่ใจว่าจัดได้ตรงตามเป้าหมาย

3.2 ครูยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับระเบียบการวัดผลและแนวปฏิบัติที่ชัดเจน โดยเฉพาะการจัดทำจุดประสงค์การเรียนรู้ รวมทั้งการสร้างข้อสอบซึ่งโรงเรียนจะต้องเป็นผู้วัดผลเองด้วย

3.3 โรงเรียนและครูขาดประสบการณ์ในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน โดยเฉพาะคู่มือครูและแผนการสอนตามแนวทางหลักสูตรฉบับปรับปรุง และการจัดทำหลักสูตรระดับท้องถิ่น

3.4 โรงเรียนยังไม่เข้าใจในการจัดกิจกรรมอิสระและกิจกรรม
แนะแนว

3.5 ขาดเอกสาร ค้นคว้า อ่านประกอบ เพื่อหาความรู้เพิ่มเติม

3.6 เด็กนักเรียนส่วนหนึ่งมีความพร้อมน้อย เพราะฐานะทางครอบครัว
ค่อนข้างยากจน

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2534 : 3-8) ได้ศึกษาสภาพการ
ดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการนำร่องและสาขามัธยมศึกษา คณะผู้วิจัยได้
คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจังหวัดละ 1 โรงเรียน จากทุกภาคจำนวน 9 โรงเรียน ผลการ
วิจัยพบว่า

1. สาเหตุที่ผู้ปกครองต้องส่งลูกเรียนและไม่ส่งลูกเรียน ผู้ปกครองส่ง
ลูกเรียน เพราะอยากได้ยกเว้นเงินบำรุงการศึกษา หากไม่ยกเว้นจะไม่ส่งเรียน ที่ไม่
ส่งลูกเรียนเพราะยากจนต้องการใช้แรงงานลูก ไม่แน่ใจว่าจะเปิดโรงเรียนนำร่อง
จริงและมาสมัครเรียนไม่ทัน
2. ในด้านความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครอง นักเรียนส่วนใหญ่
ต้องการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนน้อยเท่านั้นที่ไม่คาดหวังไว้ ส่วนผู้ปกครองคาด
ว่าลูกจะมีความรู้มากขึ้น การประกอบอาชีพมีความเป็นอยู่ดีขึ้น
3. วิธีการจูงใจให้นักเรียนเข้าเรียน ใช้การประชุมคณะครูและ
นักเรียนพบปะชาวบ้าน ใช้สื่อแผ่นพับ วิทยุ-โทรทัศน์ เสียงตามสาย
4. อาคารสถานที่เพียงพอ เพราะเปิดห้องเดียว มีปัญหาเรื่องโต๊ะ
เก้าอี้มีขนาดเล็ก ไม่เหมาะสมกับนักเรียน
5. ด้านบุคลากร ผู้บริหารมีความกระตือรือร้นให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี
ดี ครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ส่วนมากคัดเลือกจากครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีที่
6 และโรงเรียนอื่น ส่วนใหญ่สอนทั้งประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ครูผู้สอนศึกษาการจัด
กิจกรรมการเรียนการสอนด้วยตนเอง และขอคำแนะนำจากโรงเรียนพี่เลี้ยง
6. อุปกรณ์การเรียนการสอนยังขาดอยู่มากโดยเฉพาะสื่อทาง
วิทยาศาสตร์
7. การสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจาก
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ส่วนโรงเรียนที่เลี้ยงให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการ การให้ยืมอุปกรณ์การเรียนการสอน การให้ความช่วยเหลือส่วนใหญ่เป็นความสัมพันธ์ส่วนตัว

รุ่งเรือง สุขาภิรมย์ (2533: 67-68) ได้ศึกษาสภาพเบื้องต้นเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนโครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับต่อจากระดับประถมศึกษาปีที่ 6 อีก 3 ปี การจัดการเรียนการสอนในระยะแรกมีความไม่คล่องตัวอยู่บ้าง เนื่องจากระยะเวลาเตรียมการมีน้อย และหลักสูตรที่ใช้ในโรงเรียนนำร่องฯ เป็นหลักสูตรมัธยมศึกษาฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 ซึ่งกำลังอยู่ระหว่างทดลองใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาบางแห่ง ทั้งครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นที่เลี้ยงและครูในโรงเรียนประถมศึกษาที่สอนในโรงเรียนนำร่อง ซึ่งคัดมาจากครูที่สอนในโรงเรียนประถมศึกษา และยังไม่เคยได้รับการอบรมเพื่อสอนในชั้นมัธยมศึกษาชั้น ส่วนใหญ่ยังขาดประสบการณ์ในการสอนระดับมัธยมศึกษา และยังไม่มีความเข้าใจเรื่องหลักสูตรอย่างชัดเจน และยังคงรับภาระสอนมากเกินไป เหล่านี้อาจมีผลถึงคุณภาพการเรียนการสอน ถ้าไม่รีบหาทางแก้ไขปรับปรุง ในด้านการเรียนการสอนวิชาชีพขณะนี้ โรงเรียนจัดการเรียนการสอนได้ตามความพร้อมของโรงเรียน ซึ่งยังไม่เป็นไปตามหลักการของโครงการที่กำหนดไว้ว่า ให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนวิชาชีพได้มากขึ้นทั้งสามารถจัดสอนวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และความต้องการพัฒนาประเทศได้ตามที่ท้องถิ่นต้องการ ขณะนี้ผู้บริหารโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องยังไม่ทราบถึงแนวปฏิบัติในการอนุมัติการสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และการรับรองการจบชั้นมัธยมศึกษาแต่ละปี เพื่อโอนผลการเรียนของนักเรียนในโครงการนำร่องฯ ซึ่งตามระเบียบเดิมนั้น ต้องให้กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษารับรองการเรียนและถ่ายโอนวิชาและหน่วยการเรียนระหว่างโรงเรียนในโครงการนำร่องฯ กับโรงเรียนในสังกัดอื่น ๆ เช่นวิทยาลัยเกษตรกรรม กรมอาชีวศึกษาหลักสูตร อศ. กษ. ยังไม่สามารถดำเนินการได้ ซึ่งเป็นอุปสรรคสำหรับเด็กที่ต้องการมาเรียนในโครงการขยายศึกษาภาคบังคับ

ภาณุวัฒน์ ภัคคีวงศ์ (2535: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก พบว่า สภาพทั่วไป ได้แก่ สภาพครู โรงเรียนส่วนใหญ่มีครูผู้สอนระหว่าง 10 - 20 คน มีจำนวนนักเรียนมากกว่า 300 คน และมีนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นประมาณ 30 คน โรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ห่างจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอมากกว่า 10 กิโลเมตร อยู่ห่างจากถนนใหญ่หลักใหญ่บ้าน ระหว่าง 0 - 1 กิโลเมตร มีประชาชนในเขตบริการน้อยกว่า 500ครัวเรือน สภาพอาคารมีอาคารเรียนและอาคารประกอบไม่เพียงพอ สภาพการบริหารงานวิชาการ พบว่า โรงเรียนมีการปฏิบัติมากที่สุด ในด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านเอกสารหลักสูตรและวัสดุการเรียนการสอน ด้านการจัดและพัฒนาบุคลากร ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ ด้านหลักสูตรและวัสดุการเรียนการสอน ปัญหา คือความเหมาะสมของหนังสือประกอบการค้นคว้าในห้องสมุด ด้านระดับการศึกษาของนักเรียนไม่เพียงพอ ด้านการจัดและพัฒนาบุคลากร มีปัญหาเกี่ยวกับความไม่เพียงพอของครูผู้สอนต่อการจัดการเรียนการสอน

ประเสริฐ บุญท้าว (2533: 71) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานในโรงเรียนมัธยมขยายการศึกษาภาคบังคับเขตการศึกษา 9 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ศึกษาในเทศกัจังหวัด ศึกษา-นิเทศกัอำเภอ ผลการวิจัยพบว่า การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร การจัดกระบวนการเรียนการสอนของโรงเรียนค่อนข้างน้อย ในด้านการจัดการเรียนการสอนที่ปฏิบัติได้ระดับน้อย คือ นักเรียนได้ทำกิจกรรมด้านงานเองน้อย การได้คิดวิเคราะห์วิจารณ์ผู้เรียน ได้ประเมินผลงานเป็นระยะ และให้โอกาสผู้เรียนได้แสวงหาทางเลือกและการแก้ปัญหาอย่างหลากหลาย จึงเป็นการสอนเน้นทักษะกระบวนการ ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อยังไม่เพียงพอ ขาดแหล่งทรัพยากร ด้านวัสดุ อุปกรณ์ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การนิเทศ กำกับ ยังปฏิบัติไม่ได้ผลดี

ประพัฒน์ ศรีสุข (2534: บทคัดย่อ) ได้ทำการสำรวจปัญหาและความต้อง

การของครูระดับประถมศึกษา เขตการศึกษา 7 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ประชากรที่ใช้เป็นครูระดับประถมศึกษาในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา เขตการศึกษาที่ 7 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่สอนโดยใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) จำนวน 19 โรงเรียนแบ่งเป็นครูชาย 88 คน ครูหญิง 67 คน พบว่า ครูระดับประถมศึกษามีปัญหาด้านคุณลักษณะของครู ด้านบรรยากาศการเรียนการสอนและด้านการใช้วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ เจลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนความต้องการด้านคุณลักษณะของครูและบรรยากาศการเรียนการสอนเจลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ของปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ครูระดับประถมศึกษาที่ เพศ อายุ และประสบการณ์การสอนที่แตกต่างกัน มีปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

ปรีชาญ เวชกามา (2536: 68-69) ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยโสธร สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ระดับปัญหาการปฏิบัติงานในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยโสธร พบว่า ระดับปัญหาการปฏิบัติงานโดยส่วนรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละงานพบว่า งานอาคารสถานที่ และงานบุคลากร มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ส่วนงานธุรการและการเงิน งานวิชาการ งานกิจการนักเรียน และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 งาน โดยมีคะแนนเจลี่ยจากสูงไปหาค่า ดังนี้คือ งานอาคารสถานที่ งานบุคลากร งานธุรการและการเงิน งานวิชาการ งานกิจการนักเรียน และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

2. เมื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการปฏิบัติงานในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยโสธร

2.1 ข้าราชการครูฝ่ายบริหารและฝ่ายปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยโสธร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปัญหาการปฏิบัติงานโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเมื่อพิจารณาแต่ละงานพบว่า งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนงานธุรการและงานการเงิน และงานอาคารสถานที่ มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยโสธร ที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่เริ่มรับราชการถึง 10 ปี และเกินกว่า 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปัญหาการปฏิบัติงาน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาแต่ละงานพบว่า งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนงานอาคารสถานที่ที่มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยโสธร ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนแบบที่ 2 (นักเรียน 121 - 300 คน) และโรงเรียนแบบที่ 3 (นักเรียน 301 - 600 คน) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปัญหาในการปฏิบัติงานโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาแต่ละงานพบว่า งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน และงานอาคารสถานที่ มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ

ชุมชน มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

เดช ปรีดี (2535: 69-83) ได้ศึกษาโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ : กรณีโรงเรียนยอดแก่งสง เคราะห์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอนามน และโรงเรียนชุมชนมาเรียงวิทยาคม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอร่องคำ ผลการวิจัยพบว่า

1. การเตรียมการมีปัญหในเรื่องต่อไปนี้

- 1.1 โต๊ะ เก้าอี้ ไม่เพียงพอ และมีขนาดไม่เหมาะสมกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
- 1.2 วัสดุ อุปกรณ์ ประกอบการเรียนการสอนไม่เพียงพอ ไม่มีคุณภาพ เก่าล้าสมัย ทำให้การเรียนการสอนไม่คล่องตัวเท่าที่ควร
- 1.3 ด้านอาคารสถานที่ ขาดผู้รับผิดชอบ การดูแลไม่ทั่วถึง ทำให้การดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง
- 1.4 จังหวัดและอำเภอ ไม่สามารถให้การสนับสนุนด้านบุคลากร เพื่อสนองความต้องการของโรงเรียนได้
- 1.5 การจัดครูเข้าสอน ในรายวิชาต่าง ๆ มีปัญหาบางวิชาขาดครูรับผิดชอบโดยตรง ครูสอนไม่ตรงตามความถนัดและสาขาที่สำเร็จการศึกษา
- 1.6 วิทยากรในท้องถิ่น มีภารกิจต้องประกอบสัมมาอาชีพของตนเอง ทำให้ไม่ค่อยมีเวลา และให้ความสนใจในการช่วยหรือเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนเท่าที่ควร และขาดงบประมาณจ้างวิทยากรพิเศษ
- 1.7 การสำรวจความต้องการความสนใจของนักเรียนและผู้ปกครองพบว่า ผู้ปกครองไม่ค่อยสนใจและไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร ทำให้ข้อมูลที่ทางโรงเรียนได้รับกลับคืนมา ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง

2. การวางแผนการเรียนการสอน มีปัญหาคือ

- 2.1 การไม่เข้าใจแผนปฏิบัติงานในระยะต้น ๆ

2.2 การทำแบบทดสอบไม่ได้มาตรฐาน การจัดสรรอัตรากำลังครู
ค่อนข้างต่ำ

2.3 แม้จะได้มีการวางแผนการเรียนการสอน แต่ก็ไม่เป็นไปตาม
แผน เพราะมีข้อจำกัดด้านบุคลากร

2.4 การนิเทศติดตาม กำกับ ของฝ่ายนิเทศค่อนข้างน้อย
งบประมาณจำกัด บุคลากร ไม่เพียงพอ

3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผล มีปัญหา
คือ

3.1 สอนไม่ทันตามหลักสูตร อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน มีไม่
เพียงพอ

3.2 ครู อาจารย์ ไม่มีความชำนาญในการประเมินผลตามหลัก
สูตรและขาดทักษะในการจัดทำแบบทดสอบ

3.3 การประสานงานระหว่างกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาไม่ดีพอ โดย
เฉพาะปัญหาเกี่ยวกับตัวบุคคล

4. การประสานการค้าเหมืองกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีปัญหาคือ

4.1 โรงเรียนที่เลี้ยงอยู่ห่างไกล ทำให้การประสานงานไม่สะดวก
เท่าที่ควรและบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ ของกลุ่มโรงเรียนเองมีจำกัด การหมุนเวียนจึงไม่
ทั่วถึง

4.2 มีข้อจำกัดในการยืม วัสดุ อุปกรณ์ เพราะโรงเรียนมัธยมศึกษา
เองก็จำเป็นต้องใช้ ขาดห้องเฉพาะในการเรียนการสอนวิชาเฉพาะ ขาดหนังสือและที่
มีอยู่ก็เก่า ไม่ทันสมัย

4.3 การค้าเหมือง ทะเบียนและวัดผล ไม่เป็นระบบเท่าที่ควร

5. การประชาสัมพันธ์ มีปัญหาคือ

5.1 ขาดงบประมาณในการจัดทำเอกสาร บุคลากรมีภาระรับผิดชอบ
มาก จึงกระทำไม่ได้เต็มที่

5.2 ชุมชนไม่แน่ใจคุณภาพของการศึกษาที่จัดขึ้น เพราะเกิดการเปรียบเทียบกับโรงเรียนมัธยมศึกษาที่จัดอยู่ก่อนแล้ว

6. การพัฒนาปรับปรุง แก้ไขการดำเนินงาน มีปัญหาคือ

6.1 ขาดสื่อการเรียนวิชาเฉพาะ โดยเฉพาะวิชาทางวิทยาศาสตร์ ขาดงบประมาณการจัดกิจกรรม

6.2 การอบรมครู ไม่ต้องกับที่จะต้องปฏิบัติงานในโรงเรียน เวลาเตรียมการสอนมีน้อย เพราะมีการะงานสอนมาก ขาดบุคลากรวิชาเฉพาะ

6.3 ครูยังไม่มีความมั่นใจในการสอนเท่าที่ควร

7. การรายงานความก้าวหน้าและผลการดำเนินงานให้หน่วยงานต้นสังกัดทราบ ยังมีปัญหาคือ การสะท้อนกลับของผลที่ไม่รายงานไปไม่เป็นผลเป็นผลเท่าที่ควร ทำให้คุณค่าที่จะเกิดขึ้น จากการรายงานที่ไม่มากพอ

วิเลิศ เวียงแสง (2535: 152-154) ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเห็นเกี่ยวกับระดับปัญหาในการปฏิบัติงานวิชาการโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง และจากผลการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ยรายด้าน พบว่า แต่ละด้าน มีระดับปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น มีระดับปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด มีความเห็นเกี่ยวกับระดับปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการเป็นรายด้าน จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละด้าน สรุปผลดังนี้

1.1 ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการ ด้านการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น อยู่ในระดับมากเป็นอันดับ 1 และมีระดับ

ปัญหาด้านงานอาชีพหารายได้ระหว่างเรียนอยู่ในระดับมากเป็นอันดับ 2 นอกนั้นมีระดับปัญหาอยู่ในระดับกลาง ยกเว้นงานด้านทะเบียนและด้านข้อมูลทางการศึกษามีระดับปัญหาอยู่ในระดับน้อย ส่วนครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ระดับปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการด้านการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ด้านงานทะเบียนอยู่ในระดับน้อย นอกนั้นมีอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการ โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นมีระดับปัญหาอยู่ในระดับมาก และด้านงานทะเบียนมีระดับปัญหาอยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านอื่น ๆ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการ โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น และด้านงานอาชีพหารายได้ระหว่างเรียนมีระดับปัญหาอยู่ในระดับมาก ด้านงานทะเบียน ด้านข้อมูลทางการศึกษา และด้านปฏิบัติการปฏิบัติงานมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านอื่น ๆ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

2. เปรียบเทียบระดับปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

2.1 ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ระดับปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการ โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อเปรียบเทียบกันเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทาง

สถิติ เช่นเดียวกัน

2.2 ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเป็นเกี่ยวกับระดับ ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการ โดยส่วนรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ

2.3 ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามกับ ขนาดโรงเรียน

สรุป ผลการศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า

1. ด้านการบริหาร โครงสร้างการบริหารยังไม่พร้อมและสมบูรณ์ เพราะขาดองค์ประกอบที่สำคัญ เช่น ครูผู้สอน อาคารสถานที่ งบประมาณ โต๊ะ เก้าอี้ วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอน
2. ด้านการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนยังไม่เข้าใจ ในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฉบับปรับปรุงดีพอ ครูสอนไม่ทันตามหลักสูตร ครูไม่มีความชำนาญในการประเมินผลตามหลักสูตร และขาดทักษะในการจัดทำแบบ ทดสอบ

7. กรอบแนวคิดในการศึกษาการนำนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาไปปฏิบัติ

กรอบแนวคิดที่จะใช้ในการศึกษาการนำนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษา ไปปฏิบัติในครั้งนี้ ได้ดัดแปลงจากกรอบแนวคิดกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของ กล้า ทองขาว ที่ได้พัฒนาขึ้นและผ่านการทดสอบเชิงประจักษ์ในโลกแห่งความเป็นจริง กับกลุ่มตัวอย่าง ในกระบวนการนำนโยบายธรรมาภิบาล เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติไปปฏิบัติ

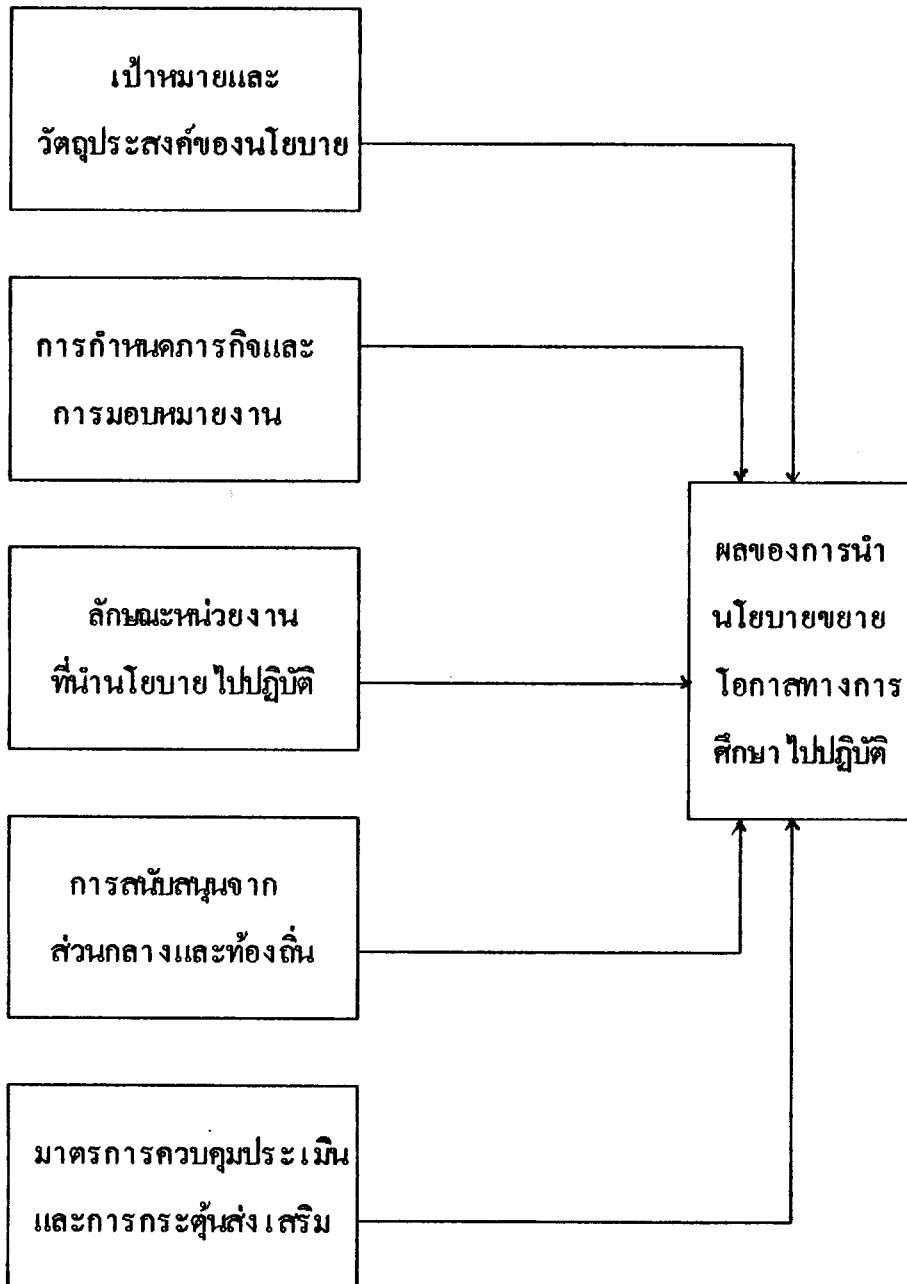
ในการนำกรอบแนวคิดกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติมาใช้ศึกษา ในครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์ธรรมาภิบาลในกระบวนการนำนโยบายขยาย

โอกาสทางการศึกษา ได้พิจารณาลักษณะของตัวแปร หรือองค์ประกอบสำคัญ ๆ ที่สัมพันธ์ต่อกันในลักษณะสลับซับซ้อนมากบ้างน้อยบ้าง

สำหรับสาเหตุที่ผู้วิจัยนำกรอบแนวคิดกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของ กล้า ทองขาว มาดัดแปลงเพื่อทำการศึกษายัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลของการนำนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษา ไปปฏิบัติ ของ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานีในครั้งนี้ เนื่องจาก เป็นกรอบแนวคิดที่น่าสนใจ เพราะแจกแจงตัวแปรทุกตัวได้ละเอียด มองเห็นได้ชัดเจนและสามารถสื่อไปยังกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษาได้

ผู้วิจัยได้ดัดแปลงกรอบแนวคิดกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของ กล้า ทองขาว โดยได้ดัดเส้นโยงที่แสดงความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวแปรอิสระออกจากผู้วิจัย ไม่มีวัตถุประสงค์ที่จะทำการวิเคราะห์เส้นโยง เพื่อทดสอบตัวแปรการอธิบายปรากฏการณ์การนำนโยบายไปปฏิบัติ ในลักษณะที่เป็นความสัมพันธ์โดยอ้อม

ในส่วนของตัวแปรตาม ผู้วิจัยได้เพิ่มเติมข้อความจาก "ผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ" เป็นคำว่า "ผลของการนำนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาไปปฏิบัติ" เพื่อความสอดคล้องกับชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ วัตถุประสงค์ของการวิจัยและสมมติฐานของการวิจัย ดังแผนภาพที่ 2.2

แผนภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดในการศึกษาการนำนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาไปปฏิบัติ

ที่มา : คัดแปลงจาก กล้า ทองขาว "การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ : กรณีศึกษานโยบายรณรงค์เพื่อการเรียนรู้หนังสือแห่งชาติ" วิทยานิพนธ์ พัฒนบริหารศาสตรดุษฎีบัณฑิต(การบริหารการพัฒนา) คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2534 หน้า 324

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

ในบทนี้จะกล่าวถึง นิยามปฏิบัติการ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

นิยามปฏิบัติการ

ความสำคัญของนิยามปฏิบัติการ กล้า ทองขาว ให้ความหมายไว้ดังนี้
(กล้า ทองขาว 2534: 160)

ความสำคัญของนิยามปฏิบัติการ (Operational Definition) สำหรับการศึกษา เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ในกระบวนการนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ โดยอาศัยตัวแปรที่สร้างขึ้น เพื่อเป็นเครื่องมือการวิเคราะห์ ก็คือการทำให้นแนวคิดเชิงนามธรรม มีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น จนสามารถสังเกตได้และสามารถวัดได้ในโลกของความเป็นจริง (Real world) กล่าวคือ ถ้อยคำที่มีระดับความเป็นนามธรรมที่เรียกว่าตัวแปร (Variables) ซึ่งมีคุณสมบัติที่สังเกตโดยตรง ไม่ค่อยได้และมีค่ากระจายหลายค่า จะต้องกระจายตัวแปรให้เห็นมิติต่าง ๆ ของคุณสมบัติของตัวแปรเหล่านั้น ออกเป็นดัชนี (Indicators) ตัวแปรและดัชนีจะเชื่อมเข้าด้วยกัน โดยอาศัยนิยามปฏิบัติการ

นิยามปฏิบัติการของตัวแปรเชิงทฤษฎี (Theoretical Variables) สำหรับการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ ต่อผลของการนำนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษา ไปปฏิบัติ ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี มีดังนี้

ผลของการนำนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษา ไปปฏิบัติ หมายถึง

1. ระดับหรือร้อยละของการบรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของโครงการ ในเวลาที่กำหนด

2. การได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมาย

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลของการนำนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาปฏิบัติ ได้แก่

เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย หมายถึง

1. เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายชัดเจน และเหมาะสมกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น
2. จำนวนนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่เข้ารับการศึกษาตามโครงการสามารถจัดการเรียนการสอนให้บรรลุผลได้จริง

การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน หมายถึง

1. งานที่กำหนดและมอบหมายให้ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนทำเป็นงานที่มุ่งให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ความสามารถตามนโยบาย
2. ขั้นตอนและกระบวนการนำนโยบาย ไปปฏิบัติชัดเจน
3. การแบ่งสรรหน้าที่ การงาน ระหว่างหน่วยงานเหมาะสม

ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง

1. ความพร้อมของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ
2. ความสามารถของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

การสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น หมายถึง

1. การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน และบุคคลจากส่วนกลางและท้องถิ่น
2. การได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานและบุคคล จากส่วนกลางและท้องถิ่น

มาตรการควบคุม ประเมิน และการกระตุ้นส่งเสริม หมายถึง

1. การเข้าไปตรวจเยี่ยม นิเทศ ในโรงเรียนสมัคร
2. การนำผลการประเมินไปปรับปรุงการทำงาน
3. มีการให้รางวัลและการลงโทษแก่ผู้ปฏิบัติ

นิยามปฏิบัติการของตัวแปรเชิงทฤษฎีเหล่านี้ ผู้วิจัยได้นำไปกระจายคุณสมบัติ ออกเป็นมิติต่าง ๆ ให้เป็นดัชนี และเป็นแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวม ข้อมูล ซึ่งจะได้กล่าวถึงต่อไป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ปีการศึกษา 2537 ทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำนวน 1,848 คน โดยแยกเป็นผู้บริหารโรงเรียน 336 คน และครูผู้สอน 1,512 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากประชากรโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 168 โรงเรียน ใช้วิธีการสุ่มตามกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยแบ่งโรงเรียนออกเป็น 23 กลุ่ม ใช้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เป็นตัวแทนแล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) จากแต่ละกลุ่ม โดยใช้หลักการพิจารณากำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เคอร์ลิ่งเจอร์ (Kerlinger) อ้างถึงในพิตร ทองชั้น (2536: 204) ได้สุ่มตัวอย่างมาร้อยละ 25 ของประชากรโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง 40 โรงเรียน (ดังตารางที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกออกเป็น 23 กลุ่ม ตามสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ /กิ่งอำเภอ ในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี

ที่	สพอ. / ก.	ประชากร	
		โรงเรียน	กลุ่มตัวอย่าง
1	เมืองอุบลราชธานี	12	3
2	กุศข้าวโนน	3	1
3	เขมราฐ	12	3
4	โขงเจียม	3	1
5	เขื่องใน	11	3
6	เดชอุดม	17	4
7	ตระการพืชผล	11	3
8	ตาลชุม	3	1
9	นาจะหลวย	9	2
10	น้ำยืน	10	2
11	บุณฑริก	10	2
12	พิบูลมังสาหาร	14	3
13	โพธิ์ไทร	3	1
14	ม่วงสามสิบ	9	2
15	วารินชำราบ	13	3

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ที่	สพอ./ก.	ประชากร	
		โรงเรียน	กลุ่มตัวอย่าง
16	ศรีเมืองใหม่	4	1
17	ลำโรง	5	1
18	สิรินธร	8	2
19	กิ่งอำเภอคอนมคมแดง	3	1
20	กิ่งอำเภอนาเขีย	3	1
21	กิ่งอำเภอทุ่งศรีอุดม	2	-
22	กิ่งอำเภอเหล่าเสือโก้ก	2	-
23	กิ่งอำเภอนาดาล	1	-
	รวม	168	40

จากตัวอย่างโรงเรียนที่สุ่มได้ทั้ง 40 โรงเรียนนั้น ผู้วิจัยได้สุ่มแบบเจาะจงหรือสุ่มตามต้องการ (Purposive Sampling) เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดกฎเกณฑ์ดังนี้คือ สุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน โรงเรียนละ 2 คน และสุ่มตัวอย่างครูผู้สอนโรงเรียนละ 4 คน ได้กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน 80 คน และกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน 160 คน ดังรายละเอียดตามตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน

	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ผู้บริหารโรงเรียน	336	80
ครูผู้สอน	1,512	160
รวม	1,848	240

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามข้อมูลข้อเท็จจริง ตามความเข้าใจและการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นตามกระบวนการสร้างมาตรวัดเพื่อการวิจัย

มาตรวัดการวิจัยครั้งนี้ เป็นมาตรวัดผลของการนำนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาไปปฏิบัติ และเป็นมาตรวัดปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลของการนำนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาไปปฏิบัติ มาตรวัดมีลักษณะเป็นแบบมาตราลิกเคิร์ต (Likert's scaling) วิธีนี้ Likert เป็นผู้คิดขึ้นและเรียกวิธีนี้ว่า (Summated rating) โดยแบ่งให้มาตราประมาณค่า 5 อันดับ แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนบุคคล สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ
แบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นความคิดเห็นต่อการนำโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ไปปฏิบัติ

ตอนที่ 3 เป็นปัญหาและข้อเสนอแนะ

วิธีการสร้างหรือพัฒนาเครื่องมือ

1. ขกร่างแบบสอบถามโดยพัฒนาจากเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลของกล้า ทองขาว ที่ศึกษาเรื่อง "การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ : กรณีศึกษานโยบายรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ "

2. ผู้วิจัยนำร่างแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว ไปขอคำปรึกษาด้านเนื้อหาจากประธานกรรมการ และกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ คือ รองศาสตราจารย์

ดร.กล้า ทองขาว และ รองศาสตราจารย์สุมาลี สังข์ศรี ท่านได้ให้คำแนะนำในด้านการระบุประเด็นที่ถามให้ตรงกับสิ่งที่ต้องการถามให้กระชับชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

3. ผู้วิจัยได้นำร่างแบบสอบถามที่ปรับปรุง ไปขอคำปรึกษาหารือจากผู้เชี่ยวชาญด้านการวัด คือ ดร.วิสุทธิ ราตรี, ดร.ประมวต อุ๋นใน, ดร.นิราศ จันทระจิตร ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะในด้านการเขียนถ้อยคำ ข้อคำถามต่าง ๆ ให้ถูกต้องและชัดเจนยิ่งขึ้น

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาปรับปรุง ตามข้อเสนอของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านการวัด และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุง ไปขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา คือ ดร.สมาน อัสวภูมิ และ ดร.วรรณภา โพธิ์น้อย ผู้เชี่ยวชาญได้แนะนำให้ปรับมาตรฐานเครื่องวัดข้อคำถามต่าง ๆ ให้มีมาตรฐานเท่ากันทุกข้อคำถาม

5. ผู้วิจัยได้นำข้อแนะนำต่าง ๆ จากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงร่วมกับประธานกรรมการและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ จากนั้นได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับข้าราชการครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 45 คน

6. นำแบบสอบถามที่ได้จากการทดลองใช้ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อถือได้ โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient Method) ผลปรากฏว่าทุกข้อคำถาม มีความเชื่อถือได้อย่างมีนัยสำคัญเหนือระดับ 0.5 ทั้งสิ้น และค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามทั้งหมด มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา .9069 แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีความเชื่อถือได้ (โปรดดูตารางภาคผนวก จ.)

7. ผู้วิจัย ได้นำผลการหาระดับความเชื่อถือได้ของมาตรวัด ปรึกษา กับท่านประธานกรรมการและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.กล้า ทองขาว และ รองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี สังข์ศรี ท่านทั้งสองได้ให้ความเห็นชอบ โดยให้นำแบบสอบถามไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริงได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี
2. ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อขอความร่วมมือไปยังหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี
3. ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือ จากหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ไปขอความร่วมมือจากผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ และนัดหมายวัน เวลา ที่จะรับแบบสอบถามด้วยตนเอง
4. กรณีบางโรงเรียนไม่ได้รับแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ผู้วิจัยก็ขอความร่วมมือจากผู้บริหารและครูผู้สอน ให้ตอบแบบสอบถามและรอรับในโอกาสนั้นเลย ดังนั้นจึงได้รับแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างครบทุกคน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้
  - 1.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน โดยคัดเลือกเอาเฉพาะที่ตอบสมบูรณ์ไว้ คิดเป็นร้อยละ 100
  - 1.2 เปลี่ยนค่าระดับความคิดเห็นต่อการนำโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติให้เป็นคะแนน
  - 1.3 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Social Sciences Personal Computer Plus)

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูลคำถามแบบปลายเปิด (Open-Ended)
ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อเรื่อง (Content Analysis) และหาความถี่โดยจัดข้อความ
ที่มีความคล้ายคลึงกันเข้ากลุ่มเดียวกัน

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ใช้วิธี
สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient Method) ซึ่งใช้สูตรต่อไปนี้คือ (นรา
สมประสงค์ และนิตยา ภัทธรศิริ 2538: 94)

$$r_a = \frac{k}{K-1} \left[1 - \frac{\sum s_j^2}{s^2} \right]$$

เมื่อ

r_a = ความเที่ยงของ เครื่องมือ

K = จำนวนตอนต่าง ๆ หรือจำนวนข้อของแบบทดสอบ

s_j^2 = ความแปรปรวนของคะแนนตอนที่ j หรือข้อที่ j

s^2 = ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

2.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ค่าร้อยละ (Percentage)

2) ค่าเฉลี่ย (Mean) ซึ่งใช้สูตรต่อไปนี้คือ (ล้วน สายยศ

2536: 269)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ เป็นคะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ เป็นผลรวมทั้งหมดของคะแนน ($\sum$ อ่านว่า ซิกม่า)

n เป็นจำนวนคะแนนหรือจำนวนตัวอย่าง

3) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ซึ่งใช้สูตรต่อไปนี้เป็นคือ (ถ้วน สายยศ 2536 : 273)

$$S = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{n-1}}$$

เมื่อ $x_1, x_2, \dots$ เป็นคะแนน n ตัว

$\bar{X}$ เป็นคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

S เป็นความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

n เป็นขนาดของกลุ่มตัวอย่างหรือจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

4) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์อย่างง่าย

(Simple Correlation) ซึ่งใช้สูตรต่อไปนี้เป็นคือ (ถ้วน สายยศ 2536 : 332)

$$r_{xy} = \frac{N\sum xy - (\sum x)(\sum y)}{\sqrt{\{N\sum x^2 - (\sum x)^2\} \{N\sum y^2 - (\sum y)^2\}}}$$

เมื่อ

N เป็นจำนวนสิ่งทีศึกษ

 $\sum x$ เป็นผลรวมทั้งหมดของคะแนน x $\sum x^2$ เป็นผลรวมทั้งหมดของคะแนน x แต่ละตัวยกกำลังสอง $\sum y$ เป็นผลรวมทั้งหมดของคะแนน y $\sum y^2$ เป็นผลรวมทั้งหมดของคะแนน y แต่ละตัวยกกำลังสอง $\sum xy$ เป็นผลรวมของผลคูณของ x กับ y แต่ละคู่ r_{xy} เป็นสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ x กับ y

2.3 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

1) t-test มีสูตรว่า (ส่วน สายยศ 2536 : 297)

$$t = \frac{x_1 - x_2}{\sqrt{\frac{(n_1-1)S_1^2 + (n_2-1)S_2^2}{n_1+n_2-2} \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}}$$

เมื่อ $\bar{X}_1$ เป็นคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 $\bar{X}_2$ เป็นคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

n1 เป็นขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

n2 เป็นขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

 S_1^2 เป็นความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

SS^2 เป็นความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

2) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) (ลัวิน สายยศ 2536: 308)

สัญลักษณ์บางตัวที่นิยมใช้มาก เช่น

(1) SST ย่อมาจาก Total Sum of Squares เป็นการเอา X ของทั้งหมดลบจากคะแนนแต่ละตัวมายกกำลังสองแล้วรวมกันทั้งหมด ดังสูตร

$$SS_T = \frac{\sum X^2}{N} - \frac{T^2}{N}$$

ถ้า $\sum X^2$ เป็นการรวมคะแนนที่ยกกำลังสองแต่ละตัว T เป็นผลรวมของคะแนนทั้งหมด N เป็นจำนวนตัวอย่างที่ศึกษาทั้งหมด

(2) SSG ย่อมาจาก Sum of Squares for Group Means

$$SS_G = \frac{\sum T_j^2}{n_j} - \frac{T^2}{N}$$

เมื่อ T_j เป็นคะแนนรวมกลุ่มหนึ่ง n_j เป็นจำนวนตัวอย่างในกลุ่มหนึ่ง ๆ ซึ่งอาจเท่ากันหรือต่างกันได้

(3) SSE ย่อมาจาก Error Sum of Squares ได้จากผลต่างของ SST กับ SSG ดังนี้

$$SS_E = SS_T - SS_G$$

(4) MS ย่อมาจาก Mean Squares ความจริงคือความแปรปรวนนั่นเอง เกิดจาก SS หารด้วย df

ขั้นตอนในการคำนวณ

ขั้นที่ 1 หาค่า T^2/N

ขั้นที่ 2 หาค่า SST

ขั้นที่ 3 หาค่า SSG

ขั้นที่ 4 หาค่า SSE = SST - SSG

ขั้นที่ 5 หาค่า MSG = SSG / dfG

ขั้นที่ 6 หาค่า MSE = SSE / dfE

ขั้นที่ 7 หาค่า F = MSG / MSE

ขั้นที่ 8 หาค่า F จากตารางการแจกแจง F ตามที่

กำหนด α ไว้ โดยดู df = (จำนวนกลุ่ม - 1) ตามแนวนอนและให้ดู df = (จำนวน
คนทั้งหมด - จำนวนกลุ่ม) ตามแนวตั้งค่า F ตัวนี้เป็นค่าวิกฤต

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทนี้ แบ่งออกเป็น 5 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ กับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการนำโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติ ของผู้ปฏิบัติงานโครงการ เกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการนำโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติ ของผู้ปฏิบัติงานโครงการ เกี่ยวกับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา ข้อเสนอในการแก้ปัญหาและการปรับปรุงการดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เพื่อความสะดวกและเหมาะสมกับข้อจำกัดของเนื้อที่ ในการเสนอตารางการวิเคราะห์ ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์แทนชื่อตัวแปรตามและตัวแปรอิสระไว้ดังนี้

ตัวแปรตาม คือ ผลของนโยบาย (Y รวม) ประกอบด้วย

1. การบรรลุวัตถุประสงค์ หมายถึง ระดับการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการในเวลาที่กำหนด (Y1)
2. การได้รับประโยชน์ หมายถึง การได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมาย (Y2)

ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย

1. เป้าหมายและวัตถุประสงค์ หมายถึง การกำหนดเป้าหมาย

และวัตถุประสงค์ (X1)

2. ภารกิจและมอบงาน หมายถึง การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน (X2)
3. ลักษณะหน่วยงาน หมายถึง ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ (X3)
4. การสนับสนุน หมายถึง การสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น (X4)
5. การควบคุมและกระตุ้น หมายถึง มาตรการควบคุม ประเมินผล และการกระตุ้นส่งเสริม (X5)

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง และประสบการณ์ในโครงการ

ตัวแปรพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	138	57.5
หญิง	102	42.5
รวม	240	100
กลุ่มอายุ		
30 ปีและน้อยกว่า	49	20.4
31 - 40 ปี	121	50.4
41 ปีขึ้นไป	70	29.2
รวม	240	100
ตำแหน่ง		
ผู้บริหารโรงเรียน	80	33.3
ครูผู้สอน	160	66.7
รวม	240	100

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ตัวแปรพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
สูงกว่าปริญญาตรี	5	2.0
ปริญญาตรีและต่ำกว่า	235	98.0
รวม	240	100
ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง		
10 ปีและน้อยกว่า	87	36.3
11 - 20 ปี	116	48.3
21 ปีขึ้นไป	37	15.4
รวม	240	100
ประสบการณ์ในโครงการ		
1 -3 ปี	195	81.2
4 ปีขึ้นไป	45	18.8
รวม	240	100

ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่เสนอไว้ในตาราง 4.1 มีลักษณะดังนี้ กลุ่มตัวอย่าง ผู้ปฏิบัติงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี มีจำนวน 240 คน

จำแนกตามเพศ เป็นชาย 134 คน คิดเป็นร้อยละ 57.5 เป็นหญิง 102 คน คิดเป็นร้อยละ 42.5

จำแนกตามกลุ่มอายุ กลุ่มอายุ 30 ปีและน้อยกว่า จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 20.4 กลุ่มอายุ 31-40 ปี จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 50.4 อายุ 41 ปีขึ้นไป จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 29.2

จำแนกตามตำแหน่ง เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 ครูผู้สอน จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7

จำแนกตามระดับการศึกษา สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0 ปริญญาตรีหรือต่ำกว่า จำนวน 235 คน คิดเป็นร้อยละ 98.0

จำแนกตามประสบการณ์ดำรงตำแหน่ง 10 ปีและน้อยกว่า จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 36.3 ช่วง 11-20 ปี จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 48.3 ตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 15.4

จำแนกตามประสบการณ์ในการเข้าร่วมปฏิบัติงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐาน ระหว่าง 1-3 ปี จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 81.2 ตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ กับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาว่า ตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม มีความสัมพันธ์ต่อกันหรือไม่ หากมีความสัมพันธ์จะมีทิศทางใด (บวกหรือลบ) และมีความสัมพันธ์ระดับใด

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ที่ผู้วิจัยจะนำเสนอในที่นี้ เป็นการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม และชุดตัวแปรตามว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร โดยพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation)

ตารางที่ 4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ กับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติในภาพรวม (n = 240)

ปัจจัยด้านต่าง ๆ	ผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ		
	การบรรลุวัตถุประสงค์ (Y1)	การได้รับประโยชน์ (Y2)	ผลของนโยบาย (Y รวม)
เป้าหมายและวัตถุประสงค์(X1)	.3522**	.1935*	.2899**
ภารกิจและมอบงาน(X2)	.2905**	.2973**	.3500**
ลักษณะหน่วยงาน (X3)	.2581**	.1973**	.2571**
การสนับสนุน (X4)	.3254**	.3859**	.4346**
การควบคุมและกระตุ้น (X5)	.2970**	.3527**	.3970**

หมายเหตุ * , ** มีนัยสำคัญ ณ ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ

1. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์อย่างง่าย จากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม (กลุ่มรวม) ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม จากค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ของตัวแปรในตารางที่ 4.2 พบว่า ตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 ทุกตัวแปร แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยทั้ง 5 ประการคือ เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ การสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น และมาตรการควบคุม ประเมินผล และการกระตุ้นส่งเสริม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยปัจจัยด้านการสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น มีความสัมพันธ์สูงสุดคือ ค่า r เท่ากับ .4346 ในส่วนของปัจจัยอื่นคือ มาตรการควบคุม ประเมินผล และการกระตุ้นส่งเสริม การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย และลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติสูง โดดเดี่ยวกัน (ค่า r เท่ากับ .3970, .3500, .2899, และ .2571) ตามลำดับ ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติต่ำที่สุดคือ ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติซึ่งแสดงให้เห็นว่า ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ มีความสำคัญต่อผลการนำนโยบายไปปฏิบัติน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับตัวแปรอื่น

อย่างไรก็ตาม ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์จากตารางที่ 4.2 ที่กล่าวมา พบว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ ที่ว่า ปัจจัยด้านเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ การสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น และมาตรการควบคุม ประเมินผล และการกระตุ้นส่งเสริม จะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

2. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์อย่างง่าย ระหว่างตัวแปรอิสระกับชุดตัวแปรตาม จากตารางที่ 4.2 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 5 ตัวแปร คือ เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ การสนับสนุนจากส่วนกลางและ

ท้องถิ่น และมาตรการควบคุม ประเมินผล และการกระตุ้นส่งเสริม กับการบรรลุ เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของ โครงการในเวลาที่กำหนด มีความสัมพันธ์กันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .01 ทุกตัวแปร

ส่วนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ คือ การกำหนดภารกิจ และการมอบหมายงาน ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายปฏิบัติ การสนับสนุนจากส่วนกลาง และท้องถิ่น และมาตรการควบคุม ประเมินผลและการกระตุ้นส่งเสริม กับการได้รับ ประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมาย มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .01 ยกเว้นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ ของนโยบาย กับการได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมาย มีความสัมพันธ์กันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .05 ซึ่งมีความสัมพันธ์ต่ำสุด (ค่า r เท่ากับ .1935)

การที่ตัวแปรอิสระทุกตัวแปร มีความสัมพันธ์กับชุดตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติเช่นนี้ แสดงให้เห็นว่า แม้จะมีการจำแนกตัวแปร คือ ผลของการนำนโยบาย ไปปฏิบัติ ออกเป็นตัวแปรย่อยถึง 2 ตัวแปร ก็ได้ทำให้ระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัว แปรอิสระกับตัวแปรตามลดลง

ตารางที่ 4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ จากกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน (n = 80)

ปัจจัยด้านต่าง ๆ	ผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ		
	การบรรลุ วัตถุประสงค์ (Y1)	การได้รับ ประโยชน์ (Y2)	ผลของ นโยบาย (Y รวม)
เป้าหมายและวัตถุประสงค์(X1)	.3008*	.3127*	.3616**
ภารกิจและมอบงาน(X2)	.1459	.5232**	.4681**
ลักษณะหน่วยงาน (X3)	.1767	.2945*	.2998*
การสนับสนุน (X4)	.1977	.3969**	.3885**
การควบคุมและกระตุ้น (X5)	.2158	.3510*	.3593*

หมายเหตุ * , ** มีนัยสำคัญ ณ ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ

1. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์อย่างง่าย ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม จากกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน ในตารางที่ 4.3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรอิสระ คือเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน และการสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น กับผลของ

การนำนโยบายไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .01 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระคือ ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และมาตรการควบคุม ประเมินผล และการกระตุ้นส่งเสริม มีความสัมพันธ์กับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .05 โดยปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับตัวแปรอื่น (ค่า r เท่ากับ .2998)

2. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์อย่างง่าย ระหว่างตัวแปรอิสระกับชุดตัวแปรตาม จากตารางที่ 4.3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระคือ ปัจจัยด้านเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายกับการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในเวลาที่กำหนด มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .05 ส่วนปัจจัยอื่นที่เหลือ มีความสัมพันธ์กับการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในเวลาที่กำหนด อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ คือ การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน และการสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น กับการได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมาย มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .01 ยกเว้นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ด้านเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ มาตรการควบคุม ประเมินผล และการกระตุ้นส่งเสริม กับการได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมาย มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .05

ตารางที่ 4.4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ กับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ จากกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน (n = 160)

ปัจจัยด้านต่าง ๆ	ผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ		
	การบรรลุ วัตถุประสงค์ (Y1)	การได้รับ ประโยชน์ (Y2)	ผลของ นโยบาย (Y รวม)
	เป้าหมายและวัตถุประสงค์(X1)	.3826**	.1433
ภารกิจและมอบงาน(X2)	.3575**	.2034*	.3011**
ลักษณะหน่วยงาน (X3)	.3056**	.1628	.2484*
การสนับสนุน (X4)	.3730**	.3781**	.4494**
การควบคุมและกระตุ้น (X5)	.3395**	.3538**	.4169**

หมายเหตุ * , ** มีนัยสำคัญ ณ ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ

1. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์อย่างง่าย ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม จากกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน ในตารางที่ 4.4 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรอิสระ คือ เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน การสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น และมาตรการควบคุม ประเมินผลและการกระตุ้นส่งเสริม กับตัวแปรตาม คือ

ผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .01 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ คือ ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ กับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .05 และมีความสัมพันธ์ต่ำสุดเมื่อเปรียบเทียบกับตัวแปรอื่น (ค่า r เท่ากับ .2484)

2. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์อย่างง่าย ระหว่างตัวแปรอิสระกับชุดตัวแปรตาม จากตารางที่ 4.4 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทุกตัว ได้แก่ ปัจจัยด้านเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ การสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น และมาตรการควบคุม ประเมินผลและการกระตุ้นส่งเสริม มีความสัมพันธ์กับการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการในเวลาที่กำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .01

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมายสูงสุดและรองลงมา ได้แก่ ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น มาตรการควบคุม ประเมินผลและการกระตุ้นส่งเสริม ส่วนปัจจัยด้านเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย และลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กับการได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมาย อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการนำโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติ ของผู้ปฏิบัติงานโครงการเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ จำแนกตามตัวแปรพื้นฐาน

ตารางที่ 4.5 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย (X1) ตามพรรณนะของผู้ปฏิบัติงานโครงการจำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในโครงการ

ความคิดเห็นต่อ เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย				
ตัวแปรพื้นฐาน	$\bar{X}$	SD	t-Value	t-prob
เพศ				
ชาย	11.3333	1.789		
หญิง	10.7400	1.894	2.44*	.015
ระดับการศึกษา				
สูงกว่าปริญญาตรี	10.6000	3.847		
ปริญญาตรีและต่ำกว่า	11.1106	1.806	-.30	.782
ตำแหน่ง				
ผู้บริหารโรงเรียน	11.1750	1.770		
ครูผู้สอน	11.0625	1.902	.45	.651

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ความคิดเห็นต่อเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย				
ตัวแปรพื้นฐาน	$\bar{X}$	SD	t-Value	t-prob
ประสบการณ์ในโครงการ				
1 - 3 ปี	11.1282	1.822		
4 ปีขึ้นไป	10.9778	2.017	.46	.648

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญ ณ ระดับ .05

จากตารางที่ 4.5 ความคิดเห็นต่อการนำโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติ ด้านเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย (X1) เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการ เพศชาย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ว่ามีความชัดเจนและเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่นอยู่ในระดับมากคือ ค่าเฉลี่ย 11.3333 และเพศหญิงมีความคิดเห็นในระดับมากเช่นกันคือ ค่าเฉลี่ย 10.7400 แต่เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีเพศต่างกัน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .05

เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ว่ามีความชัดเจนและเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก คือ ค่าเฉลี่ย 10.6000

และผู้ปฏิบัติงานโครงการ ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและต่ำกว่า มีความคิดเห็นในระดับมากเช่นกัน คือ ค่าเฉลี่ย 11.1106 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีระดับการศึกษาต่างกันพบว่า ไม่แตกต่างกัน

เมื่อจำแนกตามตำแหน่งพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของนโยบาย ว่ามีความชัดเจนและเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นอยู่ในระดับมากคือ ค่าเฉลี่ย 11.1750 และครูผู้สอนมีความคิดเห็นในระดับมากเช่นกัน คือ ค่าเฉลี่ย 11.0625 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีตำแหน่งต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่าง

เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในโครงการ พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีประสบการณ์ในโครงการ 1-3 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายว่า มีความชัดเจนและเหมาะสมกับสภาพความต้องการของท้องถิ่นในระดับมากคือ ค่าเฉลี่ย 11.1282 และผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีประสบการณ์ในโครงการตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไปมีความคิดเห็นในระดับมากเช่นกันคือ ค่าเฉลี่ย 10.9778 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีประสบการณ์ในโครงการต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.6 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย (X1) ตามธรรมชาติของผู้ปฏิบัติงานโครงการจำแนกตาม อายุ และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง

ความคิดเห็นต่อเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย				
ตัวแปรพื้นฐาน	$\bar{X}$	SD	F-Ratio	F-prob
อายุ				
30 ปีและน้อยกว่า	10.9592	1.6197		
31 - 40 ปี	11.0667	1.9989	.4011	.6700
41 ปีขึ้นไป	11.2535	1.7705		
ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง				
10 ปีและน้อยกว่า	10.7701	1.8845		
11 - 20 ปี	11.2500	1.9196	2.2772	.1048
21 ปีขึ้นไป	11.4054	1.4806		

จากตารางที่ 4.6 ความคิดเห็นต่อการนำโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติ ด้านเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย (X1) เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีอายุ 30 ปีและน้อยกว่า อายุ 31-40 ปี และอายุตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ว่ามีความชัดเจนและเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่นอยู่ในระดับมากทั้งสามกลุ่ม

อายุ คือ ค่าเฉลี่ย 10.9592, 11.0667, และ 11.2535 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีอายุต่างกัน พบว่าไม่แตกต่างกัน

เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง 10 ปีและน้อยกว่า, 11-20 ปี และ 21 ปี ขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ว่ามีความชัดเจนและเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นอยู่ในระดับมากทั้ง 3 กลุ่มประสบการณ์ คือ ค่าเฉลี่ย 10.7701, 11.2500, และ 11.4054 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน พบว่าไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.7 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านการกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน (X2) ตามธรรมชาติของผู้ปฏิบัติงานโครงการจำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในโครงการ

ความคิดเห็นต่อการกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน				
ตัวแปรพื้นฐาน	$\bar{X}$	SD	t-Value	t-prob
เพศ				
ชาย	10.1087	2.123		
หญิง	9.7100	1.827	1.55	.122
ระดับการศึกษา				
สูงกว่าปริญญาตรี	10.0000	3.391		
ปริญญาตรีและต่ำกว่า	9.9574	1.982	.03	.979
ตำแหน่ง				
ผู้บริหารโรงเรียน	9.9750	1.862		
ครูผู้สอน	9.9500	2.086	.09	.925
ประสบการณ์ในโครงการ				
1 - 3 ปี	10.0051	1.936		
4 ปีขึ้นไป	9.7556	2.317	.67	.505

จากตารางที่ 4.7 ความคิดเห็นต่อการนำโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติ ด้านการกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน (X2) เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการ เพศชาย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านการกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน ว่ามีความชัดเจนและเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 10.1087 และ เพศหญิงมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดเช่นกันคือ ค่าเฉลี่ย 9.7100 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีเพศต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านการกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน ว่ามีความชัดเจนและเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 10.6000 และ ผู้ปฏิบัติงานโครงการ ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและต่ำกว่า มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดเช่นกันคือ ค่าเฉลี่ย 9.9574 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านการกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน ว่ามีความชัดเจนและเหมาะสมในระดับปานกลาง คือ ค่าเฉลี่ย 9.9750 และครูผู้สอนมีความคิดเห็นในระดับปานกลางเช่นกัน คือ ค่าเฉลี่ย 9.9500 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีตำแหน่งต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในโครงการ พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีประสบการณ์ในโครงการ 1-3 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านการกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน ว่ามีความชัดเจนและเหมาะสมในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 10.0051 และผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีประสบการณ์ในโครงการตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดเช่นกันคือ ค่าเฉลี่ย 9.7556 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีประสบการณ์ในโครงการต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.8 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านการกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน (X2) ตามธรรมชาติของผู้ปฏิบัติงานโครงการจำแนกตาม อายุ และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง

ความคิดเห็นต่อการกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน				
ตัวแปรพื้นฐาน	$\bar{X}$	SD	F-Ratio	F-Prob
อายุ				
30 ปีและน้อยกว่า	10.2449	1.6524		
31 - 40 ปี	9.7250	2.1999	1.6552	.1933
41 ปีขึ้นไป	10.1549	1.8720		
ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง				
10 ปีและน้อยกว่า	9.8161	2.1050		
11 - 20 ปี	9.8966	1.9973	1.5572	.2129
21 ปีขึ้นไป	10.4865	1.7736		

จากตารางที่ 4.8 ความคิดเห็นต่อการนำโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติ ด้านการกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน (X2) เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีอายุ 30 ปีและน้อยกว่า อายุ 31-40 ปี และอายุตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านการกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน ว่ามีความชัดเจนและเหมาะสมในระดับมากที่สุดทั้ง 3 กลุ่มอายุ คือ ค่าเฉลี่ย

10.2449, 9.7250, และ 10.1549 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีอายุต่างกัน พบว่าไม่แตกต่างกัน

เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการ ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง 10 ปีและน้อยกว่า, 11-20 ปี และ 21 ปี ขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านการกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน ว่ามีความชัดเจน และเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นอยู่ในระดับมากทั้ง 3 กลุ่มประสบการณ์ คือ ค่าเฉลี่ย 9.8161, 9.8966, และ 10.4865 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน พบว่าไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.9 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ (X3) ตามพระรศนะของผู้ปฏิบัติงานโครงการจำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในโครงการ

ความคิดเห็นต่อลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ				
ตัวแปรพื้นฐาน	$\bar{X}$	SD	t-Value	t-Prob
เพศ				
ชาย	27.2319	4.669		
หญิง	26.1700	5.637	1.54	.125
ระดับการศึกษา				
สูงกว่าปริญญาตรี	25.2000	8.927		
ปริญญาตรีและต่ำกว่า	26.8255	5.025	-.41	.705
ตำแหน่ง				
ผู้บริหารโรงเรียน	27.2750	4.625		
ครูผู้สอน	26.5500	5.333	1.09	.279
ประสบการณ์ในโครงการ				
1 - 3 ปี	26.6923	5.190		
4 ปีขึ้นไป	27.2222	4.776	-.66	.512

จากตารางที่ 4.9 ความคิดเห็นต่อการนำโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติ ด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ (X3) เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการ เพศชาย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ว่ามีความพร้อมและความสามารถในระดับปานกลางคือ ค่าเฉลี่ย 27.2319 และ เพศหญิงมีความคิดเห็นในระดับปานกลางเช่นกันคือ ค่าเฉลี่ย 26.1700 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีเพศต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติว่า มีความพร้อมและความสามารถในระดับปานกลางคือ ค่าเฉลี่ย 25.2000 และผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและต่ำกว่า มีความคิดเห็นในระดับปานกลางเช่นกันคือ ค่าเฉลี่ย 26.8255 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ว่ามีความพร้อมและความสามารถในระดับปานกลาง คือ ค่าเฉลี่ย 27.2750 และครูผู้สอนมีความคิดเห็นในระดับปานกลางเช่นกัน คือ ค่าเฉลี่ย 26.5500 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีตำแหน่งต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในโครงการ พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีประสบการณ์ในโครงการ 1-3 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ว่ามีความพร้อมและความสามารถในระดับปานกลาง คือค่าเฉลี่ย 26.6923 และผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีประสบการณ์ในโครงการตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นในระดับปานกลางเช่นกันคือ ค่าเฉลี่ย 27.2222 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีประสบการณ์ในโครงการต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.10 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลของการ
 นำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ (X3) ตามธรรมชาติ
 ของผู้ปฏิบัติงานโครงการจำแนกตาม อายุ และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง

ความคิดเห็นต่อลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ				
ตัวแปรพื้นฐาน	$\bar{X}$	SD	F-Ratio	F-Prob
อายุ				
30 ปีและน้อยกว่า	27.0408	5.5338		
31 - 40 ปี	25.8083	4.9625	5.4990*	.0046
41 ปีขึ้นไป	28.2817	4.7244		
ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง				
10 ปีและน้อยกว่า	26.9195	5.0812		
11 - 20 ปี	26.1810	5.0054	2.7403	.0666
21 ปีขึ้นไป	28.4054	5.2623		

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญ ณ ระดับ .05

จากตารางที่ 4.10 ความคิดเห็นต่อการนำโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติ ด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ (X3) เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีอายุ 30 ปีและน้อยกว่า อายุ 31-40 ปี และอายุตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ว่ามีความพร้อมความสามารถในระดับปานกลางทั้ง 3 กลุ่มอายุ คือ ค่าเฉลี่ย 27.0408, 25.8083, และ 28.2817 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีอายุต่างกัน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .05

เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง 10 ปีและน้อยกว่า, 11-20 ปี และ 21 ปี ขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ว่ามีความพร้อมความสามารถในระดับปานกลางทั้ง 3 กลุ่มคือ ค่าเฉลี่ย 26.9195, 26.1810, และ 28.4054 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน พบว่าไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.11 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มี ความสัมพันธ์กับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไป ปฏิบัติ (X3) ตามธรรมชาติของผู้ปฏิบัติงานโครงการจำแนกตาม อายุ

คะแนนเฉลี่ย	31 - 40 ปี	30 ปีและน้อยกว่า	41 ปีขึ้นไป
		25.8083	27.0408
31 - 40 ปี	25.8083	-	1.2725
30 ปีและน้อยกว่า	27.0508	-	-
41 ปีขึ้นไป	28.2817	-	-

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญ ณ ระดับ .05

จากตารางที่ 4.11 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านลักษณะ หน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่าผู้ปฏิบัติงานโครงการ กลุ่มอายุ 31-40 ปี กับ กลุ่มอายุ 41 ปีขึ้นไป มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .05 ส่วน กลุ่มอายุคู่อื่น ๆ ที่เหลือพบว่า ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.12 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านการสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น (X4) ตามธรรมชาติของผู้ปฏิบัติงานโครงการจำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในโครงการ

ตัวแปรพื้นฐาน	ความคิดเห็นต่อการสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น			
	$\bar{X}$	SD	t-Value	t-Prob
เพศ				
ชาย	26.6667	5.738		
หญิง	27.8400	6.006	-1.52	.131
ระดับการศึกษา				
สูงกว่าปริญญาตรี	24.0000	5.050		
ปริญญาตรีและต่ำกว่า	27.2468	5.859	-1.42	.226
ตำแหน่ง				
ผู้บริหารโรงเรียน	26.1500	5.666		
ครูผู้สอน	27.6938	5.893	-1.96	.051
ประสบการณ์ในโครงการ				
1 - 3 ปี	27.5897	5.794		
4 ปีขึ้นไป	25.4000	5.833	2.27*	.026

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญ ณ ระดับ .05

จากตารางที่ 4.12 ความคิดเห็นต่อการนำโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติ ด้านการสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น (X4) เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการ เพศชาย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านการสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น ว่าได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือในระดับปานกลางคือ ค่าเฉลี่ย 26.6667 และ เพศหญิงมีความคิดเห็นในระดับปานกลางเช่นกันคือ ค่าเฉลี่ย 27.8400 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีเพศต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านการสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น ว่าได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือในระดับปานกลางคือ ค่าเฉลี่ย 24.0000 และผู้ปฏิบัติงานโครงการ ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและต่ำกว่า มีความคิดเห็นในระดับปานกลางเช่นกันคือ ค่าเฉลี่ย 27.2468 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านการสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น ว่าได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือในระดับปานกลางคือ ค่าเฉลี่ย 26.1500 และครูผู้สอนมีความคิดเห็นในระดับปานกลางเช่นกัน คือ ค่าเฉลี่ย 27.6938 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีตำแหน่งต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในโครงการ พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีประสบการณ์ในโครงการ 1-3 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านการสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น ว่าได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือในระดับปานกลางคือ ค่าเฉลี่ย 27.5897 และผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีประสบการณ์ในโครงการตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นในระดับมากเช่นกันคือ ค่าเฉลี่ย 25.4000 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีประสบการณ์ในโครงการต่างกันพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .05

ตารางที่ 4.13 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านการสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น (X4) ตามทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานโครงการจำแนกตาม อายุ และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง

ความคิดเห็นต่อการสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น				
ตัวแปรพื้นฐาน	$\bar{X}$	SD	F-Ratio	F-Prob
อายุ				
30 ปีและน้อยกว่า	29.6531	5.3729		
31 - 40 ปี	26.3500	5.8735	5.9132*	.0031
41 ปีขึ้นไป	26.8772	5.7642		
ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง				
10 ปีและน้อยกว่า	28.0230	5.6978		
11 - 20 ปี	26.3448	5.7606	2.3243	.1001
21 ปีขึ้นไป	27.8108	6.2798		

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญ ณ ระดับ .05

จากตารางที่ 4.13 ความคิดเห็นต่อการนำโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติ ด้านการสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น (X4) เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีอายุ 30 ปีและน้อยกว่า อายุ 31-40 ปี และอายุตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านการสนับสนุนจากส่วนกลางและ

ท้องถิ่น ว่าจะได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือในระดับปานกลางทั้ง 3 กลุ่มอายุ คือ ค่าเฉลี่ย 29.6531, 26.3500, และ 26.8732 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีอายุต่างกัน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .05

เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการ ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง 10 ปีและน้อยกว่า, 11-20 ปี และ 21 ปี ขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านการสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น ว่าจะได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือในระดับปานกลางทั้ง 3 กลุ่มคือ ค่าเฉลี่ย 28.0230, 26.3448, และ 27.8108 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.14 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลของการนำนโยบาย ไปปฏิบัติ ด้านการสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น (X4) ตามพรรณณะของผู้ปฏิบัติงานโครงการจำแนกตาม อายุ

	31 - 40 ปี	30 ปีและน้อยกว่า	41 ปีขึ้นไป
คะแนนเฉลี่ย	26.3500	26.8732	29.6531
31 - 40 ปี	26.3500	- .5202	3.3031*
30 ปีและน้อยกว่า	26.8732	-	2.7799*
41 ปีขึ้นไป	29.6531	-	-

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญ ณ ระดับ .05

จากตารางที่ 4.14 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น พบว่าผู้ปฏิบัติงานโครงการ กลุ่มอายุ 30 ปีและน้อยกว่า กับกลุ่มอายุ 31-40 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .05 และคู่ระหว่าง กลุ่มอายุ 30ปีและน้อยกว่า กับกลุ่มอายุ 41 ปีขึ้นไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .05 เช่นกัน ส่วนกลุ่มอายุคู่ที่เหลือไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.15 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านมาตรการควบคุม ประเมินผลและการกระตุ้นส่งเสริม (XS) ตามธรรมชาติของผู้ปฏิบัติงานโครงการจำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในโครงการ

ความคิดเห็นต่อมาตรการควบคุม ประเมินผลและการกระตุ้นส่งเสริม

ตัวแปรพื้นฐาน	$\bar{X}$	SD	t-Value	t-Prob
เพศ				
ชาย	13.9275	3.446		
หญิง	14.3100	3.271	-.87	.385
ระดับการศึกษา				
สูงกว่าปริญญาตรี	11.0000	4.000		
ปริญญาตรีและต่ำกว่า	14.1447	3.335	-1.75	.154
ตำแหน่ง				
ผู้บริหาร โรงเรียน	14.0125	3.429		
ครูผู้สอน	14.1125	3.351	-.21	.830

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ความคิดเห็นต่อมาตรการควบคุม ประเมินผลและการกระตุ้นส่งเสริม				
ตัวแปรพื้นฐาน	$\bar{X}$	SD	t-Value	t-Prob
ประสพการณ์ในโครงการ				
1 - 3 ปี	14.1231	3.420		
4 ปีขึ้นไป	13.8889	3.178	.44	.662

จากตารางที่ 4.15 ความคิดเห็นต่อการนำโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติ ด้านมาตรการควบคุม ประเมินผลและการกระตุ้นส่งเสริม (XS) เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการ เพศชาย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านมาตรการควบคุม ประเมินผลและการกระตุ้นส่งเสริม ว่าได้นำไปปฏิบัติในระดับปานกลางคือค่าเฉลี่ย 13.9275 และเพศหญิงมีความคิดเห็นในระดับปานกลางเช่นกันคือ ค่าเฉลี่ย 14.3100 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีเพศต่างกัน พบว่าไม่แตกต่างกัน

เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านมาตรการควบคุม ประเมินผลและการกระตุ้นส่งเสริม ว่าได้นำไปปฏิบัติในระดับปานกลางคือ ค่าเฉลี่ย 11.000 และผู้ปฏิบัติงานโครงการ ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและต่ำกว่า มีความคิดเห็นในระดับปานกลางเช่นกันคือ ค่าเฉลี่ย 14.1447 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้

ปฏิบัติงานโครงการที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่าไม่แตกต่างกัน

เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านมาตรการควบคุม ประเมินผลและการกระตุ้นส่งเสริม ว่าได้นำไปปฏิบัติในระดับปานกลางคือ ค่าเฉลี่ย 14.0125 และครูผู้สอนมีความคิดเห็นในระดับปานกลางเช่นกัน คือ ค่าเฉลี่ย 14.1125 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีตำแหน่งต่างกัน พบว่าไม่แตกต่างกัน

เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในโครงการ พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีประสบการณ์ในโครงการ 1-3 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านมาตรการควบคุม ประเมินผลและการกระตุ้นส่งเสริม ว่าได้นำไปปฏิบัติในระดับปานกลาง คือ ค่าเฉลี่ย 14.1231 และผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีประสบการณ์ในโครงการตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นในระดับปานกลางเช่นกันคือ ค่าเฉลี่ย 13.8889 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการ ที่มีประสบการณ์ในโครงการต่างกัน พบว่าไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.16 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านมาตรการควบคุม ประเมินผลและการกระตุ้นส่งเสริม (X5) ตามธรรมชาติของผู้ปฏิบัติงานโครงการจำแนกตาม อายุ และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง

ความคิดเห็นต่อมาตรการควบคุม ประเมินผลและการกระตุ้นส่งเสริม				
ตัวแปรพื้นฐาน	$\bar{X}$	SD	F-Ratio	F-Prob
อายุ				
30 ปีและน้อยกว่า	15.0000	3.3166		
31 - 40 ปี	13.6750	3.4669	2.7374	.0668
41 ปีขึ้นไป	14.1268	3.1529		
ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง				
10 ปีและน้อยกว่า	14.0575	3.4552		
11 - 20 ปี	13.9914	3.2638	.2130	.8083
21 ปีขึ้นไป	14.4054	3.5704		

จากตารางที่ 4.16 ความคิดเห็นต่อการนำโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติ ด้านมาตรการควบคุม ประเมินผลและการกระตุ้นส่งเสริม (X5) เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีอายุ 30 ปี และน้อยกว่า, อายุ 31-40 ปี และอายุตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านมาตรการควบคุม ประเมินผลและการกระตุ้นส่งเสริม ว่าได้นำไปปฏิบัติในระดับปานกลางทั้ง 3

กลุ่มอายุ คือ ค่าเฉลี่ย 15.0000, 13.6750, และ 14.1268 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีอายุต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการ ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง 10 ปีและน้อยกว่า, 11-20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านมาตรการควบคุม ประเมินผลและการกระตุ้นส่งเสริม ว่าได้นำ ไปปฏิบัติในระดับปานกลางทั้ง 3 กลุ่มคือ ค่าเฉลี่ย 14.0575, 13.9914, และ 14.4054 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการนำโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติ ของผู้ปฏิบัติงานโครงการเกี่ยวกับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ จำแนกตามตัวแปรพื้นฐาน

ตารางที่ 4.17 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการในเวลาที่กำหนด (Y1) ตามธรรมชาติของผู้ปฏิบัติงานโครงการจำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในโครงการ

ความคิดเห็นต่อการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการ				
ตัวแปรพื้นฐาน	$\bar{X}$	SD	t-Value	t-Prob
เพศ				
ชาย	6.7464	1.378		
หญิง	6.7700	1.238	-.14	.890
ระดับการศึกษา				
สูงกว่าปริญญาตรี	6.8000	1.924		
ปริญญาตรีและต่ำกว่า	6.7489	1.318	.06	.956
ตำแหน่ง				
ผู้บริหารโรงเรียน	6.5750	1.329		
ครูผู้สอน	6.8375	1.322	-1.45	.150
ประสบการณ์ในโครงการ				
1 - 3 ปี	6.7692	1.352		
4 ปีขึ้นไป	6.6667	1.225	.50	.621

จากตารางที่ 4.17 ความคิดเห็นต่อการนำโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติ ด้านการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการในเวลาที่กำหนด (Y1) เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการ เพศชาย มีความคิดเห็นต่อการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการ ในเวลาที่กำหนด ว่าได้นำไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จในระดับปานกลาง คือค่าเฉลี่ย 6.7464 และเพศหญิงมีความคิดเห็นในระดับปานกลางเช่นกันคือ ค่าเฉลี่ย 6.7700 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีเพศต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการในเวลาที่กำหนด ว่าได้นำไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จในระดับปานกลาง คือค่าเฉลี่ย 6.8000 และผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและต่ำกว่า มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง เช่นกันคือ ค่าเฉลี่ย 6.7489 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการในเวลาที่กำหนด ว่าได้นำไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จในระดับปานกลาง คือ ค่าเฉลี่ย 6.5750 และครูผู้สอนมีความคิดเห็นในระดับปานกลางเช่นกัน คือ ค่าเฉลี่ย 6.8375 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีตำแหน่งต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในโครงการ พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีประสบการณ์ในโครงการ 1-3 ปี มีความคิดเห็นต่อการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการในเวลาที่กำหนด ว่าได้ไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จในระดับปานกลาง คือค่าเฉลี่ย 6.7692 และผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีประสบการณ์ในโครงการตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นในระดับปานกลางเช่นกันคือ ค่าเฉลี่ย 6.6667 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีประสบการณ์ในโครงการต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.18 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการในเวลาที่กำหนด (Y1) ตามธรรมชาติของผู้ปฏิบัติงานโครงการจำแนกตาม อายุ และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง

ความคิดเห็นต่อการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการ				
ตัวแปรพื้นฐาน	$\bar{X}$	SD	F-Ratio	F-Prob
อายุ				
30 ปีและน้อยกว่า	6.9592	1.3064		
31 - 40 ปี	6.9417	1.3993	.9527	.3872
41 ปีขึ้นไป	6.6197	1.2114		
ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง				
10 ปีและน้อยกว่า	6.7701	1.4683		
11 - 20 ปี	6.7759	1.2377	.2037	.8158
21 ปีขึ้นไป	6.6216	1.2770		

จากตารางที่ 4.18 ความคิดเห็นต่อการนำโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติ ด้านการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการในเวลาที่กำหนด (Y1) เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีอายุ 30 ปี และน้อยกว่า อายุ 31-40 ปี และอายุตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการในเวลาที่กำหนด ว่าได้นำไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จในระดับปานกลางทั้ง 3 กลุ่มอายุ คือ ค่าเฉลี่ย 6.7701, 6.7759, และ 6.6216 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีอายุต่างกัน พบว่าไม่แตกต่างกัน

เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการ ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง 10 ปีและน้อยกว่า, 11-20 ปี และ 21 ปี ขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการในเวลาที่กำหนด ว่าได้นำไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จในระดับปานกลางทั้ง 3 กลุ่มคือ ค่าเฉลี่ย 6.7701, 6.7759, และ 6.6216 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน พบว่าไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.19 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านการได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมาย (Y2) ตามธรรมชาติของผู้ปฏิบัติงานโครงการจำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในโครงการ

ความคิดเห็นต่อการได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมาย				
ตัวแปรพื้นฐาน	$\bar{X}$	SD	t-Value	t-Prob
เพศ				
ชาย	14.5652	2.779		
หญิง	15.3000	2.758	-2.02	.055
ระดับการศึกษา				
สูงกว่าปริญญาตรี	12.2000	3.633		
ปริญญาตรีและต่ำกว่า	14.9574	2.852	-1.69	.165
ตำแหน่ง				
ผู้บริหารโรงเรียน	14.7250	2.695		
ครูผู้สอน	14.9875	2.842	-.70	.486
ประสบการณ์ในโครงการ				
1 - 3 ปี	15.0051	2.815		
4 ปีขึ้นไป	14.4444	2.668	1.26	.213

จากตารางที่ 4.19 ความคิดเห็นต่อผลของการนำโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติ ด้านการได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมาย (Y2) เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการเพศชาย มีความคิดเห็นต่อการได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมาย ว่าสามารถนำความรู้และทักษะวิชาชีพที่ได้รับไปใช้อย่างได้ผลในระดับปานกลาง คือค่าเฉลี่ย 14.5652 และเพศหญิงมีความคิดเห็นในระดับปานกลางเช่นกันคือ ค่าเฉลี่ย 15.3000 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีเพศต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมาย ว่าสามารถนำความรู้และทักษะวิชาชีพที่ได้รับไปใช้อย่างได้ผลในระดับปานกลาง คือค่าเฉลี่ย 12.2000 และผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและต่ำกว่า มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง เช่นกันคือ ค่าเฉลี่ย 14.9574 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อการได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมาย ว่าสามารถนำความรู้และทักษะวิชาชีพที่ได้รับไปใช้อย่างได้ผลในระดับปานกลาง คือ ค่าเฉลี่ย 14.7250 และครูผู้สอนมีความคิดเห็นในระดับปานกลางเช่นกัน คือ ค่าเฉลี่ย 14.9875 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีตำแหน่งต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในโครงการ พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีประสบการณ์ในโครงการ 1-3 ปี มีความคิดเห็นต่อการได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมาย ว่าสามารถนำความรู้และทักษะวิชาชีพที่ได้รับไปใช้อย่างได้ผลในระดับปานกลาง คือค่าเฉลี่ย 15.0051 และผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีประสบการณ์ในโครงการตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง เช่นกันคือ ค่าเฉลี่ย 14.4444 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีประสบการณ์ในโครงการต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.20 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านการ
ได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมาย (Y2) ตามธรรมชาติของผู้ปฏิบัติงาน
โครงการจำแนกตาม อายุ และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง

ความคิดเห็นต่อการได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมาย				
ตัวแปรพื้นฐาน	$\bar{X}$	SD	F-Ratio	F-Prob
อายุ				
30 ปีและน้อยกว่า	15.3103	2.7421		
31 - 40 ปี	14.5417	2.8102	6.2069*	.0024
41 ปีขึ้นไป	14.6620	2.8433		
ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง				
10 ปีและน้อยกว่า	15.3103	2.7421		
11 - 20 ปี	14.6121	2.7403	1.5744	.2093
21 ปีขึ้นไป	14.8378	3.0140		

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญ ณ ระดับ .05

จากตารางที่ 4.20 ความคิดเห็นต่อการนำโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติ ด้านการได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมาย (Y2) เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีอายุ 30 ปีและน้อยกว่า มีความคิดเห็นต่อการได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมาย ว่าสามารถนำความรู้และทักษะวิชาชีพที่ได้รับไปใช้อย่างได้ผลในระดับมาก คือ ค่าเฉลี่ย 16.1224 ส่วนผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีอายุ 31-40 ปี และ 41 ปีขึ้นไปมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง คือ ค่าเฉลี่ย 14.5417, และ 14.6620 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีอายุต่างกัน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .05

เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการ ที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง 10 ปีและน้อยกว่า, 11-20 ปี และ 21 ปี ขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อการได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมายว่าสามารถนำความรู้และทักษะวิชาชีพที่ได้รับไปใช้อย่างได้ผลในระดับปานกลางทั้ง 3 กลุ่มคือ ค่าเฉลี่ย 15.3103, 14.6121, และ 14.8378 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน พบว่าไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.21 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ของความคิดเห็นต่อผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านการได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมาย (Y2) ตามธรรมชาติของผู้ปฏิบัติงานโครงการจำแนกตาม อายุ

คะแนนเฉลี่ย	31 - 40 ปี	41 ปีขึ้นไป	30 ปีและน้อยกว่า
	14.5417	14.6620	16.1224
31 - 40 ปี	14.5417	-	.1203
41 ปีขึ้นไป	14.6620	-	1.5807*
30 ปีและน้อยกว่า	16.1224	-	-
			1.4604*
			-

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญ ณ ระดับ .05

จากตารางที่ 4.21 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมาย พบว่าผู้ปฏิบัติงานโครงการ กลุ่มอายุ 30 ปีและน้อยกว่า กับกลุ่มอายุ 31-40 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .05 และคู่ระหว่าง กลุ่มอายุ 30 ปีและน้อยกว่า กับกลุ่มอายุ 41 ปี ขึ้นไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .05 เช่นกัน ส่วนกลุ่มอายุคู่ที่เหลือ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.22 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติในภาพรวม (Y) ตามธรรมชาติของผู้ปฏิบัติงานโครงการจำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในโครงการ

ความคิดเห็นต่อผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ				
ตัวแปรพื้นฐาน	$\bar{X}$	SD	t-Value	t-Prob
เพศ				
ชาย	21.3116	3.457		
หญิง	22.0700	3.468	-1.67	.097
ระดับการศึกษา				
สูงกว่าปริญญาตรี	19.0000	5.339		
ปริญญาตรีและต่ำกว่า	21.7064	3.416	-1.13	.321
ตำแหน่ง				
ผู้บริหารโรงเรียน	21.3000	3.447		
ครูผู้สอน	21.8250	3.481	-1.11	.269
ประสบการณ์ในโครงการ				
1 - 3 ปี	21.7744	3.526		
4 ปีขึ้นไป	21.1111	3.207	1.23	.224

จากตารางที่ 4.22 ความคิดเห็นต่อการนำโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติในภาพรวม (Y) เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการ เพศชาย มีความคิดเห็นต่อผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติในภาพรวม ว่าบรรลุความสำเร็จในระดับปานกลางคือ ค่าเฉลี่ย 21.3116 และเพศหญิงมีความคิดเห็นในระดับปานกลางเช่นกันคือ ค่าเฉลี่ย 22.0700 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีเพศต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อผลการนำนโยบายไปปฏิบัติในภาพรวม ว่าบรรลุผลสำเร็จในระดับปานกลาง คือ ค่าเฉลี่ย 19.0000 และผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและต่ำกว่า มีความคิดเห็นในระดับปานกลางเช่นกันคือ ค่าเฉลี่ย 21.7064 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติในภาพรวม ว่าบรรลุผลสำเร็จในระดับปานกลาง คือ ค่าเฉลี่ย 21.3000 และครูผู้สอนมีความคิดเห็นในระดับปานกลางเช่นกัน คือ ค่าเฉลี่ย 21.8250 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีตำแหน่งต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในโครงการ พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีประสบการณ์ในโครงการ 1-3 ปี มีความคิดเห็นต่อผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติในภาพรวม ว่าบรรลุผลสำเร็จในระดับปานกลาง คือค่าเฉลี่ย 21.7744 และผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีประสบการณ์ในโครงการตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง เช่นกันคือ ค่าเฉลี่ย 21.1111 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีประสบการณ์ในโครงการต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.23 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติในภาพรวม (Y) ตามธรรมชาติของผู้ปฏิบัติงานโครงการจำแนกตาม อายุ และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง

ความคิดเห็นต่อผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ				
ตัวแปรพื้นฐาน	$\bar{X}$	SD	F-Ratio	F-Prob
อายุ				
30 ปีและน้อยกว่า	23.0816	3.0265		
31 - 40 ปี	21.2833	3.5908	5.4291*	.0049
41 ปีขึ้นไป	21.2817	3.3389		
ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง				
10 ปีและน้อยกว่า	22.0805	3.6320		
11 - 20 ปี	21.3879	3.3068	1.0555	.3497
21 ปีขึ้นไป	21.4595	3.5870		

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญ ณ ระดับ .05

จากตารางที่ 4.23 เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีอายุ 30 ปีและน้อยกว่า มีความคิดเห็นต่อผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติในภาพรวมว่าบรรลุผลสำเร็จในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 23.0816 ส่วนผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีอายุ 31-40 ปี และ 41 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นในระดับปานกลางคือ ค่าเฉลี่ย

21.3879 และ 21.4595 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีอายุต่างกัน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .05

เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการ ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง 10 ปีและน้อยกว่า, 11-20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติในภาพรวมว่าบรรลุผลสำเร็จในระดับปานกลางทั้ง 3 กลุ่มคือ ค่าเฉลี่ย 22.0805, 21.3879, และ 21.4595 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน พบว่าไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.24 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ของความคิดเห็นต่อผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติในภาพรวม (Y) ตามพรศนะของผู้ปฏิบัติงานโครงการจำแนกตามอายุ

	41 ปี ขึ้นไป	31-40 ปี	30 ปีและน้อยกว่า
คะแนนเฉลี่ย	21.2817	21.2833	23.0816
41 ปีขึ้นไป 21.2817	-	.0016	1.7999*
31 - 40 ปี 21.2833	-	-	1.7983*
30 ปีและน้อยกว่า 23.0916	-	-	-

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญ ณ ระดับ .05

จากตารางที่ 4.24 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับ ผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติในภาพรวม พบว่าผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีอายุ 30 ปี และน้อยกว่า กับกลุ่มอายุ 31-40 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .05 และคู่ระหว่าง กลุ่มอายุ 30 ปีและน้อยกว่า กับกลุ่มอายุ 41 ปีขึ้นไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .05 เช่นกัน ส่วนกลุ่มอายุคู่ที่เหลือ ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา ข้อเสนอในการแก้ปัญหาและการปรับปรุงการดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การเสนอผลการวิเคราะห์ในตอนนี้ เป็นผลจากการวิเคราะห์แบบสอบถามปลายเปิด จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน แบ่งออกเป็น 3 หัวข้อคือ

1. ปัญหาด้านต่าง ๆ ในการดำเนินงานโครงการจากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารโรงเรียน เรียงตามลำดับความสำคัญคือ ปัญหาด้านบุคลากร ปัญหาด้านอาคารสถานที่ ปัญหาด้านงบประมาณ และปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน

กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน เห็นว่ามีปัญหา เรียงตามลำดับความสำคัญ คือ ปัญหาด้านบุคลากร ปัญหาด้านวัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน ปัญหาด้านอาคารสถานที่ และปัญหาด้านงบประมาณ (โปรดดูตารางที่ 4.25)

2. ข้อเสนอในการแก้ปัญหาในการดำเนินงานโครงการ จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน เรียงตามลำดับความสำคัญคือ การเพิ่มอัตรากำลังครูให้เพียงพอ การสนับสนุนด้านงบประมาณ การจัดสร้างอาคารเรียนและการจัดสรรสื่อการเรียนให้เพียงพอ

กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน เสนอแนะการแก้ปัญหาตามลำดับความสำคัญ คือ ควรจัดอัตรากำลังครูผู้สอนให้เพียงพอ ควรจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมกับงาน ควรจัดสรรวัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนให้เพียงพอ และควรจัดสร้างอาคารเรียนเพิ่มเติม (โปรดดูตารางที่ 4.26)

3. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานโครงการ จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน เรียงตามลำดับความสำคัญคือ ควรมีการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียนอย่างใกล้ชิด และควรมีการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานโครงการ

กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน เสนอแนะตามลำดับความสำคัญ คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียน และควรเพิ่มพูนความรู้ ทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (โปรดดูตารางที่ 4.27)

ตารางที่ 4.25 เปรียบเทียบระดับความสำคัญของปัญหาในการดำเนินงาน
โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในทรณะของผู้บริหารและ
ครูผู้สอน

ระดับความ สำคัญของ ปัญหา	ผู้บริหาร โรงเรียน	ครูผู้สอน
1	บุคลากร มีจำนวนไม่เพียงพอและวุฒิ สาขาวิชาเอก ไม่ตรงกับวิชาที่สอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรายวิชาบังคับ เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และ สายวิชาชีพ (n = 52)	บุคลากร ระดับมัธยมศึกษาตอน ต้น ไม่เพียงพอ วิชาที่สอนไม่ตรง ตามวุฒิ ประสบการณ์ ความถนัด หรือความสนใจ ครูผู้สอนต้อง รับภาระในการสอนมากขึ้น (n = 97)
2	อาคารสถานที่ไม่เพียงพอที่จะใช้เป็น ห้องเรียน ห้องบริการ และห้องพิเศษ เช่น ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องภาษาต่าง ประเทศ ห้องนาฏศิลป์ ห้องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น นอกจากนั้นยังขาดอาคารประกอบ เช่น โรงฝึกงาน อาคารพลศึกษา อาคารศิลปศึกษา (n = 50)	วัสดุ อุปกรณ์ การเรียนการสอน มีจำนวนไม่เพียงพอ เช่น คู่มือครู แบบเรียน หนังสือค้นคว้าเพิ่ม เติม หนังสืออ่านประกอบ สาร เคมี วัสดุทดลองในวิชา วิทยาศาสตร์ อุปกรณ์ ที่ใช้ ปฏิบัติในวิชาชีพ (n = 84)
3	งบประมาณ ได้รับล่าช้าและมีจำนวนไม่ เพียงพอใช้จ่ายในการจัดการเรียนการ สอน โดยเฉพาะงบประมาณหมวดค่าวัสดุ	ห้องเรียน และห้องบริการ ไม่เพียงพอ ไม่เป็นสัดส่วน เช่น ห้องพยาบาล ห้องโสตทัศนศึกษา

ตารางที่ 4.25 (ต่อ)

ระดับความ	สำคัญของ	ผู้บริหาร โรงเรียน	ครูผู้สอน
ปัญหา			
	<p>เช่น หนังสือแบบเรียน เสื้อผ้า สมุด รวมทั้งงบประมาณเงินอุดหนุนการศึกษา นักเรียนยากจนเป็นรายหัว (n = 43)</p>	<p>ห้องสหกรณ์ ห้องทะเบียน ห้องวัดผล ห้องสารสนเทศ นอกจากนี้ยังขาดอาคารประกอบ เช่น อาคารฝึกงาน หอประชุม เป็นต้น (n = 73)</p>	
4	<p>วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน สื่อการสอน ในแต่ละรายวิชา เครื่องมือ เครื่องใช้ในการศึกษา เช่น อุปกรณ์การสอนวิชาชีพ นอกจากนี้ยังขาดสื่อการเรียนประเภทโสตทัศนศึกษา เช่น แถบบันทึกเสียงสไลด์ วิดีทัศน์ เป็นต้น (n = 40)</p>	<p>งบประมาณ ในการดำเนินงาน โครงการไม่เพียงพอ และการเบิกจ่ายล่าช้าและมีขั้นตอนยุ่งยาก ไม่ทันต่อการใช้ในแต่ละภาคเรียน (n = 65)</p>	

ตารางที่ 4.26 เปรียบเทียบระดับความสำคัญของข้อเสนอเพื่อการแก้ปัญหาในการดำเนินงาน โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐาน ในทรรศนะของผู้บริหาร และครูผู้สอน

ระดับความ

สำคัญของข้อ

เสนอแนะ เพื่อ

ผู้บริหาร โรงเรียน

ครูผู้สอน

การแก้ปัญหา

1	ควรเพิ่มอัตราค่าจ้างครูผู้สอนให้เพียงพอ ตามสาขาวิชาที่ขาดแคลน เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และวิชาชีพให้ครูได้สอนตามความสามารถและความถนัด หรือเกลี้ยอัตราค่าจ้างจากโรงเรียน ที่เกินเกณฑ์ ไปยังโรงเรียนที่ต่ำกว่าเกณฑ์ (n = 46)	ควรจัดอัตราค่าจ้างครูผู้สอนตามที่โรงเรียนขาดแคลน และควรมีข้าราชการพลเรือนที่ทำหน้าที่เฉพาะทาง เช่น ชุรกรรมการเงิน พัสดุ เป็นต้น (n = 83)
2	ควรสนับสนุนด้านงบประมาณให้เพียงพอ เช่น หมวดค่าตอบแทน วัสดุและวัสดุ หมวดเงินอุดหนุน การเบิกให้รวดเร็ว ท้นต่อความจำเป็นที่จะต้องนำไปใช้ (n = 44)	ควรจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมกับความจำเป็นที่จะนำไปใช้และควรปรับปรุงระบบการเบิกจ่ายให้คล่องตัว เพื่อให้ทันต่อการเปิดภาคเรียน (n = 80)

ตารางที่ 4.26 (ต่อ)

ระดับความ

สำคัญของข้อ

เสนอแนะ เพื่อ

ผู้บริหารโรงเรียน

ครูผู้สอน

การแก้ปัญหา

3	ควรจัดสร้างอาคารเรียน อาคารประกอบต่าง ๆ ให้แก่โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา อย่างเพียงพอ โดยยึดเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษาของกรมสามัญศึกษา เป็นหลัก (n = 40)	ควรจัดสรร วัสดุ อุปกรณ์ การเรียนการสอนให้เพียงพอ เช่น อุปกรณ์กีฬา อุปกรณ์การเรียน วิชาชีพ เครื่องเขียน แบบเรียน และควรดำเนินการให้ทันก่อนเปิดภาคเรียน (n = 75)
4	ควรจัดสรรสื่อการเรียนการสอน ประเภท โสตทัศนูปกรณ์ที่ทันสมัย เช่น เครื่องฉาย ข้ามศีรษะ เครื่องฉายสไลด์ เครื่องถ่าย วิดีทัศน์ เครื่องกรอเทปวีดิทัศน์ เครื่อง บันทึกเสียง และโทรทัศน์ เป็นต้น (n = 32)	ควรจัดสร้างอาคารเรียนเพิ่มขึ้นตามความจำเป็นและขาดแคลน จะได้ห้องปฏิบัติการที่เป็นเอกเทศ เช่นห้องแนะแนว ห้องพยาบาล ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องกิจกรรม เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อลดช่องว่างด้านความพร้อมของโรงเรียนสังกัด สปช.และกรมสามัญศึกษาให้น้อยลง เพื่อคุณภาพของนักเรียน สปช.จะได้สูงขึ้น (n = 61)

ตารางที่ 4.27 เปรียบเทียบระดับความสำคัญของข้อเสนอในการปรับปรุงการดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน

ระดับความ

สำคัญของ

ข้อเสนอใน

ผู้บริหารโรงเรียน

ครูผู้สอน

การปรับปรุง

การดำเนินงาน

โครงการ

---

1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับ สปจ. สปอ. ควรมีการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียนอย่างใกล้ชิด และสม่ำเสมอ เพื่อจะได้นำผลการประเมินไปใช้พัฒนาหรือแก้ไขปัญหาการดำเนินงานโครงการอย่างจริงจังต่อไป (n = 39)	คณะกรรมการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับ สปจ. สปอ. ควรมีการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียนอย่างใกล้ชิด เพื่อรับทราบปัญหาต่าง ๆ เช่น งานวิชาการ งานกิจการนักเรียน งานธุรการ การเงินและพัสดุ งานอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อนำผลสรุปทั้งสภาพความสำเร็จและสภาพปัญหา มา เสนอแนะแนว

ตารางที่ 4.27 (ต่อ)

ระดับความ	สำคัญของ	ข้อเสนอใน	ผู้บริหาร โรงเรียน	ครูผู้สอน
การปรับปรุง				
การดำเนิน				
งานโครงการ				
				ทางแก้ปัญหา หรือประสานผลการ
				ประเมินให้ผู้รับการนิเทศและ
				ผู้เกี่ยวข้องทราบ (n = 62)
				ควรจัดอบรมสัมมนา ครูผู้สอน
				อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อ
				เพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ในการ
				จัดกิจกรรมการเรียนการสอน
				ตามหลักสูตร (n = 60)
		2 ควรจัดให้มีการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการ ทำงานให้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติ งานโครงการ เช่น จัดสัมมนาครู ผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษาคู่ด้วยกัน เพื่อแลกเปลี่ยน เปลี่ยนความรู้ หรือศึกษาดูงาน จากโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ ในการจัดการเรียนการสอน นอกจากนั้นอาจจะดูงานจากสถาบัน สอนวิชาชีพ สถานประกอบการ ในท้องถิ่น เป็นต้น (n = 35)		

บทที่ 5
สรุปการวิจัย อภิปรายผล
และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะแบ่งการเสนอออกเป็น 3 ส่วนด้วยกันคือ ส่วนที่เป็นสรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลของการน่านโยบายขยายโอกาสทางการศึกษา ไปปฏิบัติ

1.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลของการน่านโยบายขยายโอกาสทางการศึกษา ไปปฏิบัติ ตามทรรศนะของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง และประสบการณ์โครงการต่างกัน

1.3 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของการน่านโยบายขยายโอกาสทางการศึกษา ไปปฏิบัติ ตามทรรศนะของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง และประสบการณ์โครงการต่างกัน

1.4 เพื่อศึกษาปัญหา ข้อเสนอในการแก้ปัญหาและข้อเสนอในการปรับปรุงการดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. การดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน

ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ปีการศึกษา 2537 ทั้งชายและหญิงที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนจำนวน 240 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากร ใช้วิธีการสุ่มตามกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยแบ่งโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากแต่ละกลุ่ม โดยใช้หลักการพิจารณา กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ เคอร์ลิ่งเจอร์ (Kerlinger) แล้วรวมแต่ละกลุ่มตัวอย่างเข้าด้วยกัน เป็นกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 40 โรงเรียน หลังจากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจงหรือสุ่มตามต้องการ (Purposive Sampling) เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดคกฏเกณฑ์ดังนี้ คือ สุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโรงเรียนละ 2 คน, และ 4 คน ตามลำดับ ได้กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน 80 คน กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน 160 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาจากเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลของกล้า ทองขาว ที่ศึกษาเรื่อง "การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ : กรณีศึกษานโยบายธรรมาภิบาลเพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ " แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนบุคคล ตอนที่ 2 เป็นความคิดเห็นต่อการนำโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติ ตอนที่ 3 เป็นปัญหาและข้อเสนอแนะ

ค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม ทุกข้อคำถามมีความเชื่อถือได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เหมือนระดับ .05 ทั้งสิ้น และค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามทั้งหมดมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา .9069

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้วิธีส่งแบบสอบถามถึงโรงเรียนโดยทางไปรษณีย์ โดยนัดหมาย วัน เวลา ที่จะไปรับด้วยตนเอง ซึ่งดำเนินการในระหว่างวันที่ 16 พฤษภาคม 2538 ถึง

วันที่ 16 มิถุนายน 2538 ทั้งนี้ได้ส่งหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจาก ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ถึง ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปยัง หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อประสานงานไปยังโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทุกโรงเรียน ในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ และได้คัดแบบสอบถามที่ได้รับคืน เฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ตามจำนวนที่ระบุในกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งหมด 240 ชุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับมาทั้ง 240 ชุด แล้วได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตามวิธีการทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Social Sciences Personal Computer Plus) ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ใช้การวิเคราะห์ร้อยละ (percentage) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation) การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลของการน่านโยบาย ไปปฏิบัติ และการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อผลของการน่านโยบาย ไปปฏิบัติ ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) การทดสอบสมมติฐานใช้ t-test, F-test และการเปรียบเทียบพหุคูณของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ส่วนการวิเคราะห์คำถามแบบปลายเปิดใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

5. สรุปการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลของการน่านโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาไปปฏิบัติ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี สรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์อย่างง่าย พบว่า ปัจจัยด้านเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของนโยบาย การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงานลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ การสัมมนาจากส่วนกลางและท้องถิ่นและมาตรการควบคุม ประเมินผล และการกระตุ้นส่งเสริม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ .01 ทั้งสิ้น การค้นพบนี้เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 คือ

1.1 ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ กับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติในภาพรวม จากมากที่สุดเรียงตามลำดับคือ 1) การสัมมนาจากส่วนกลางและท้องถิ่น 2) มาตรการควบคุม ประเมินผลและการกระตุ้นส่งเสริม 3) การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน 4) เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย และ 5) ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านต่าง ๆ กับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการ ในเวลาที่กำหนด มีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์จากมากที่สุดเรียงตามลำดับคือ 1) เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย 2) การสัมมนาจากส่วนกลางและท้องถิ่น 3) มาตรการควบคุม ประเมินผล และการกระตุ้นส่งเสริม 4) การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน และ 5) ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านต่าง ๆ กับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านการได้รับประโยชน์ของกลุ่มเป้าหมาย เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) การสัมมนาจากส่วนกลางและท้องถิ่น 2) มาตรการควบคุม ประเมินผล และการกระตุ้นส่งเสริม 3) การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน 4) ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และ 5) เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย

1.2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ กับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ จากกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ จากมากที่สุดเรียงตามลำดับคือ 1) การกำหนดภารกิจและ

การมอบหมายงาน 2) การสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น 3) เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย 4) มาตรการควบคุมประเมินผล และการกระตุ้นส่งเสริม และ 5) ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านต่าง ๆ กับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการในเวลาที่กำหนดพบว่า ปัจจัยด้านเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการ ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ที่เหลือมีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ความสัมพันธ์ด้านปัจจัยต่าง ๆ กับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านการได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมาย มีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์เรียงตามลำดับคือ 1) การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน 2) การสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น 3) มาตรการควบคุม ประเมินผลและการกระตุ้นส่งเสริม 4) เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย 5) ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

1.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ กับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ จากกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์จากมากที่สุดเรียงตามลำดับคือ 1) การสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น 2) มาตรการควบคุม ประเมินผล และการกระตุ้นส่งเสริม 3) การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน 4) เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย 5) ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านต่าง ๆ กับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการในเวลาที่กำหนดพบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์เรียงตามลำดับคือ 1) เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย 2) การสนับสนุนจากส่วนกลาง และท้องถิ่น 3) มาตรการควบคุม ประเมินผล และการกระตุ้นส่งเสริม 4) การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน และ 5) ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

ความสัมพันธ์ด้านปัจจัยต่าง ๆ กับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านการได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมาย มีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์เรียงตามลำดับคือ 1) การสัมมนาจากส่วนกลางและท้องถิ่น 2) มาตรการควบคุม ประเมินผล และการกระตุ้นส่งเสริม 3) การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน 4) ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และ 5) เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลของการนำนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษา ไปปฏิบัติ ตามทรรศนะของผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการดำรง ตำแหน่ง และ ประสบการณ์โครงการ ต่างกัน ดังนี้

2.1 จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการทั้งเพศชาย และเพศหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านการกำหนดภารกิจและการมอบหมายงานลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ มาตรการควบคุม ประเมินผล และการกระตุ้นส่งเสริม ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .05

2.2 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ การสัมมนาจากส่วนกลางและท้องถิ่น และ มาตรการควบคุม ประเมินผล และการกระตุ้นส่งเสริม ไม่แตกต่างกัน

2.3 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการทั้งผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ การสัมมนาจากส่วนกลางและท้องถิ่น และ มาตรการควบคุม ประเมินผล และการกระตุ้น

ส่งเสริม ไม่แตกต่างกัน

2.4 จำแนกตามประสบการณ์ในโครงการ พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีประสบการณ์ในโครงการต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และ มาตรการควบคุม ประเมินผล และการกระตุ้นส่งเสริม ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .05

2.5 จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน และมาตรการควบคุม ประเมินผล และการกระตุ้นส่งเสริม ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติและ การสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .05

2.6 จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ การสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น และ มาตรการควบคุม ประเมินผล และการกระตุ้นส่งเสริม ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของการนำนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาไปปฏิบัติ ตามธรรมชาติของผู้ปฏิบัติงานโครงการ ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง และประสบการณ์โครงการ ต่างกัน มีดังนี้

3.1 จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ และตัวแปรการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการในเวลาที่กำหนด และการได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่ม

เป้าหมาย ไม่แตกต่างกัน

3.2 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ และตัวแปรการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการในเวลาที่กำหนด และการได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมาย ไม่แตกต่างกัน

3.3 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการทั้งผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตัวแปรการบรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของโครงการในเวลาที่กำหนด และการได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมาย ไม่แตกต่างกัน

3.4 จำแนกตามประสบการณ์ในโครงการ พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีประสบการณ์ในโครงการต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ และตัวแปรการบรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของโครงการในเวลาที่กำหนด และการได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมาย ไม่แตกต่างกัน

3.5 จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวแปรการบรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของโครงการในเวลาที่กำหนด ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ และตัวแปรการได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .05

3.6 จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง พบว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตัวแปรการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการ ในเวลาที่กำหนด และการได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมาย ไม่แตกต่างกัน

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นจากแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับปัญหา ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงาน โครงการของกลุ่มตัวอย่าง จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า

4.1 ปัญหาการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในทรณะของกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ปัญหาการขาดแคลนครูผู้สอน และวิชาที่สอนไม่ตรงกับวิชาเอก อาคารสถานที่ไม่เพียงพอในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน งบประมาณมีจำกัดและได้รับจัดสรรล่าช้า ส่วนกลุ่มครูผู้สอนก็มีความคิดเห็นคล้ายกันคือ ขาดครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิชาที่สอนไม่ตรงตามสาขาวิชาเอก วัสดุ อุปกรณ์ มีจำนวนไม่เพียงพอ ห้องเรียน และห้องบริการต่าง ๆ มีไม่เพียงพอในการจัดกิจกรรม

4.2 ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาของกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ควรเพิ่มครูผู้สอนให้เพียงพอตามเกณฑ์ และตามสาขาวิชาที่โรงเรียนขาดแคลนหรือเฉลี่ย อัตรากำลังครูจากโรงเรียนประถมศึกษาที่เกินเกณฑ์ ไปให้โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาที่ต่ำกว่าเกณฑ์ รัฐควรสนับสนุนด้านงบประมาณให้เพียงพอตลอดจนสร้างอาคารเรียน อาคารประกอบให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ซึ่งคล้ายกับข้อเสนอแนะของกลุ่มครูผู้สอนที่เห็นว่า ให้มีการบรรจุครูผู้สอนให้ครบตามเกณฑ์ และสาขาวิชาที่โรงเรียนขาดแคลน และควรให้ข้าราชการพลเรือนที่ทำหน้าที่เฉพาะทาง เช่น ชุรการ การเงิน เป็นต้น ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ และปรับปรุงระบบการเบิกจ่ายให้รวดเร็ว และควรจัดสรรวัสดุ อุปกรณ์ให้เพียงพอ

4.3 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานโครงการ ของกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งคล้ายกับข้อเสนอแนะของกลุ่มครูผู้สอน คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ และควรพัฒนาบุคลากรที่ปฏิบัติงาน โครงการให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติที่ดีต่อการนำนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาไปปฏิบัติ

อภิปรายผล

จากข้อค้นพบของการวิจัยนี้ มีประเด็นสำคัญที่สมควรได้นำมาอภิปราย เพื่อทำความเข้าใจให้กระจ่างชัดยิ่งขึ้น ดังต่อไปนี้

1. จากการนำกรอบแนวคิดกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของ กล้า ทองขาว มาใช้ศึกษาการนำนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาไปปฏิบัติ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ในครั้งนี้ ผู้ศึกษา ได้มุ่งวิจัยทั้งเชิงศาสตร์และการวิจัยที่มุ่งการให้ประโยชน์ด้วย สำหรับตัวแปรที่ทำการศึกษามี 2 ชุด ชุดแรก คือ ชุดตัวแปรตาม ได้แก่ ผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ประกอบด้วย 1) ระดับการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการในเวลาที่กำหนด 2) การได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมาย ชุดที่สอง คือตัวแปรอิสระ ได้แก่ 1) เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย 2) การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน 3) ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ 4) การสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่นและ 5) มาตรการควบคุม ประเมินผล และการกระตุ้นส่งเสริม

เมื่อได้นำกรอบแนวคิดที่ดัดแปลง จากกรอบแนวคิดกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของ กล้า ทองขาว ไปทดสอบกับการนำนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาไปปฏิบัติ ผลปรากฏว่ามีความเหมาะสมในการใช้เป็นกรอบการวิเคราะห์ ในครั้งนี้มาก เพราะสามารถอธิบายเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่เป็นอยู่ในกระบวนการนำนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาไปปฏิบัติ และมองเห็นความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ กับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ชัดเจน นอกจากนั้น กรอบแนวคิดกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัตินี้ เป็นแนวทางในการกำหนดนิยามปฏิบัติการของตัวแปรเชิงทฤษฎี และสามารถพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ที่มีค่าความเชื่อถือได้ในระดับสูง และข้อคำถามทุกข้อของ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทำให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมประเด็นลึกซึ้งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการนำนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาไปปฏิบัติ ดังนั้น จึงไม่มีตัวแปรใดที่สมควรจะตัดออกจากกรอบแนวคิดนี้ และผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

ไม่พบตัวแปรอิสระที่อยู่นอกกรอบแนวคิด กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ

2. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทุกตัวกับตัวแปรตาม ที่พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ .01 และ .05 ถ้าดู จากภาพรวมแล้ว เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เกี่ยวกับการให้ความสำคัญต่อปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลของการนำ นโยบายไปปฏิบัติ พบว่า ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรตามมากที่สุด และรองลงมาคือ การสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น มาตรการควบคุม ประเมินผล และการกระตุ้นส่งเสริม การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย และลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ การค้นพบนี้มีประเด็น ที่สมควรนำมาอภิปรายดังนี้

การสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทาง บวกกับตัวแปรตาม มากที่สุด ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ ซาบา เดียร์และ แมสมาเนียน (อ้างถึงใน กล้า ทองขาว 2534: 75) เห็นว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติ จะประสบผลสำเร็จ จะต้องได้รับการสนับสนุนทางการเมืองและได้รับการสนับสนุนจาก ประชาชนด้วย อิทธิพลของประชาชนในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ จะแสดงออก ทางความเห็นสาธารณะผ่านสื่อมวลชน ผ่านทางด้านการเปลี่ยนแปลง แก้ไขกฎหมาย และแสดงออกในลักษณะประชามติ คล้ายกับผลการศึกษาของสำนักงานปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ (2534: 3-4) พบว่าผลการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการนำร่องฯ และสาขามัธยมศึกษา ขึ้นอยู่กับการได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดี จากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการ ประถมศึกษาอำเภอ ส่วนโรงเรียนพี่เลี้ยงให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการ การให้สัม ฤทธิผลการเรียนการสอน ฉะนั้นผลการศึกษาที่พบจึง เป็นการยืนยันแนวคิดและผลการ ศึกษาที่กล่าวมาแล้ว

มาตรการควบคุม ประเมินผล และการกระตุ้นส่งเสริม เป็นตัวแปรที่มี ความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรตามรองลงมา ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับทฤษฎีของ

แวนฮอร์น (อ้างถึงใน กล้า ทองขาว 2534: 78) เห็นว่าผู้จำเป็นต้องทำหน้าที่ตรวจสอบและประเมินก็คือ ผู้กำหนดนโยบาย (Policy Maker) และประชาชน (Citizens) ทั้งนี้เพราะผู้กำหนดนโยบายและประชาชนจำเป็นจะต้องทราบประสิทธิผลของนโยบาย ต้องการที่จะรู้ว่าแผนงานที่ออกแบบเพื่อให้หน่วยงานนำไปปฏิบัติ เป็นแผนงานที่สามารถนำไปสู่เป้าหมายในสภาพที่เป็นจริง ได้มากน้อยเพียงใด เพื่อที่จะสะท้อนปัญหาและข้อเสนอแนะการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติ จะเห็นได้ว่าผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์นี้สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีดังที่กล่าวมาแล้ว

การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติรองลงมา ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ เพรสแมน และวิลค์ฟล็ก (อ้างถึงใน กล้า ทองขาว 2534: 66) ที่ทำการศึกษาปัญหาความล้มเหลวของการนำนโยบายสร้างงานให้คนกลุ่มน้อยในนครโอคแลนด์ ไปปฏิบัติพบว่า เป็นผลมาจากบุคคลและหน่วยงานที่การนำนโยบายไปปฏิบัติมีความขัดแย้งกันเป็นอย่างมาก ในด้านวิธีการที่จะทำให้นโยบายบรรลุเป้าหมาย แสดงให้เห็นว่าการกำหนดภารกิจและมอบหมายงานให้ชัดเจนมีความจำเป็นต่อการนำไปปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับการปฏิบัติ ของสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด ที่ได้แบ่งภาระรับผิดชอบให้โรงเรียนมัธยมศึกษาของกรมสามัญศึกษาที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงที่สุดเป็นโรงเรียนพี่เลี้ยงในการนิเทศ และเสนอแนะแนวการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตลอดจนยืมสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 2534: 3-8) การค้นพบนี้เป็นการยืนยันว่า ข้อเสนอผลการศึกษาที่กล่าวมาแล้วน่าจะไม่มีผิดพลาด

เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกรองลงมาก่อนอันดับสุดท้าย ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับทฤษฎีของรีน (อ้างถึงใน กล้า ทองขาว 2534: 63) เห็นว่าเป้าหมายการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือเงื่อนไขสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จ เพราะถ้าเป้าหมายชัดเจน จะทำให้การกำหนดเครื่องมือการกำหนดการให้ความสนับสนุน การให้คำชี้แนะ มีลำดับขั้นตอนชัดเจน และมี

เป้าหมายเด่น ชัดเจน อยู่กับร่องกับรอยและจริงใจ จะนำไปสู่การเป็นศูนย์รวมอำนาจของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติที่เข้มแข็ง เป็นต้น จะเห็นได้ว่า ผลการวิจัยนี้เป็น การยืนยันข้อค้นพบที่กล่าวมาแล้ว

ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ตัวแปรนี้มีความสัมพันธ์กับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติอันดับสุดท้าย ทั้งที่ในทางทฤษฎีพบว่า ตัวแปรนี้มีบทบาทสำคัญต่อผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เช่น แนวความคิดของ แวนฮอร์น และแวน มีเตอร์ (อ้างถึงใน กล้า ทองขาว 2534: 70) ที่เห็นว่า ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับสมรรถนะขององค์การที่จะปฏิบัติตาม ที่ถูกคาดหวังให้ปฏิบัติ (To do what it is expected to do) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ รุ่ง เรือง สุภาภิรมย์ (2533: 67-68) ที่พบว่าครูระดับประถมศึกษาที่สอนในโรงเรียนนำร่อง ซึ่งคัดมาจากครูที่สอนในโรงเรียนประถมศึกษา และยังไม่เคยได้รับการอบรมเพื่อสอนในชั้นมัธยมศึกษาชั้น ส่วนใหญ่ยังขาดประสบการณ์ในการสอนระดับมัธยมศึกษา และยังไม่เข้าใจในเรื่องหลักสูตรอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตามถึงแม้ตัวแปรลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ จะมีบทบาทสำคัญต่อผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นอันดับสุดท้าย แม้ระดับความสัมพันธ์จะไม่สูงนัก แต่ทิศทางความสัมพันธ์ยังมีค่าเป็นบวกอยู่ แสดงว่า ผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ยังมีความจำเป็นต้องใช้ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ เช่นกัน

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างตัวแปรอิสระกับชุดตัวแปรตามในภาพรวม พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ คือ เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ การสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่นและมาตรการควบคุม ประเมินผล และการกระตุ้นส่งเสริม กับผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการในเวลาที่กำหนด และการได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมาย มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .01 และ .05 ทุกตัวแปร การที่ตัวแปรอิสระทุกตัวแปรมีความสัมพันธ์

กับชุดตัวแปรตาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกัน แสดงให้เห็นว่า การทำให้เป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของ โครงการบรรลุผล และกลุ่มเป้าหมายได้รับประโยชน์โดยตรง ขึ้นอยู่กับ ปัจจัยด้านเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย การกำหนดภารกิจและการ มอบหมายงาน ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ การสนับสนุนจากส่วนกลางและ ท้องถิ่น และมาตรการควบคุม ประเมินผล และการกระตุ้นส่งเสริม ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ กล้า ทองขาว (2534: 273) ที่เห็นว่าแม้จะมีการจำแนกตัวแปรความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติออกเป็นตัวแปรย่อย ถึง 4 ตัวแปร ก็มิได้ ทำให้ระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามลดลง

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างตัวแปรอิสระกับชุดตัวแปรตามทั้งในภาพรวม จากกลุ่มผู้บริหาร โรงเรียน และกลุ่มครูผู้สอน พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์การผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตัวแปรด้านการบรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของ โครงการ และตัวแปรด้านการได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมาย ต่ำที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยอื่น คือ ปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ จากการที่ผลการวิจัยปรากฏผลดังกล่าว น่าจะเป็นเพราะ การจัดโครงสร้างการบริหาร โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในบางโรงเรียน ไม่มีความชัดเจนและเหมาะสมเพียงพอ ทรัพยากรที่ใช้ในโครงการไม่เพียงพอ อาทิ เช่น ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ อาคารเรียน อาคารประกอบต่าง ๆ โต๊ะ เก้าอี้นักเรียน และงบประมาณในการดำเนินโครงการ นอกจากนี้ผู้บริหารบางโรงเรียน ขาดความสามารถด้านการเป็นผู้นำในการทำงานโครงการ ครูผู้สอนบางคนขาดความกระตือรือร้นในการสอน และบางโรงเรียนไม่มีการทำงานร่วมกันเป็นทีม ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ เคอร์ (Kerr 1976: 351) ที่เห็นว่า ความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติมีสาเหตุมาจาก องค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติมีศักยภาพต่ำ กำลังคนไม่เพียงพอ ขาดทรัพยากร บุคลากรขาดความรู้ความสามารถ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์อย่างง่าย ระหว่างตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยด้านต่าง ๆ กับตัวแปรตาม คือผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านการบรรลุ เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการในเวลาที่กำหนด จากกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ กับการบรรลุเป้าหมายหรือ วัตถุประสงค์ของโครงการในเวลาที่กำหนด มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .01 ทุกตัวแปร แสดงว่ากลุ่มครูผู้สอนเห็นความสำคัญของปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่ จะทำให้เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการบรรลุผล คือ นักเรียนที่จบชั้นประถม ศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดอุบลราชธานี ที่ไม่มีโอกาสศึกษาต่อได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพิ่ม อีก 3 ปี และนักเรียนที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน 9 ปี มีความรู้ความสามารถ และทักษะ วิชาชีพเป็นเพราะว่า เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษา มีความชัดเจนและเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น งานที่ครูผู้สอนได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติมี ความเหมาะสม ขั้นตอนในการดำเนินงานต่าง ๆ ของโครงการขยายโอกาสทางการ ศึกษาขั้นพื้นฐานที่ครูผู้สอนเกี่ยวข้อง มีความชัดเจน ทรัพยากรที่ใช้ในโครงการฯ เช่น ห้องเรียน ห้องปฏิบัติงาน อาคารประกอบต่าง ๆ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน ครุภัณฑ์ โต๊ะ เก้าอี้นักเรียน และงบประมาณในการดำเนินโครงการ มีความเพียงพอ ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถและทำงานร่วมกันเป็นทีม นอกจากนั้นยังได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือ จากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา และผู้มีฐานะดีในชุมชน อีกส่วนหนึ่ง เป็น เพราะได้รับการนิเทศ ติดตามผล จากคณะกรรมการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับ จังหวัดและอำเภอ

ส่วนกลุ่มผู้บริหาร โรงเรียน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยด้านเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย กับการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการในเวลาที่กำหนด มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .05 ส่วนปัจจัยที่เหลือ ได้แก่ การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ การสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น และ

มาตรการควบคุม ประเมินผล และการกระตุ้นส่งเสริม กลับมีความสัมพันธ์กับการบรรลุ เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการในเวลาที่กำหนด อย่างไรก็ตามไม่มีความสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงว่ากลุ่มผู้บริหารโรงเรียน เห็นว่าเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของนโยบายมีความ ชัดเจนและเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น แต่ขั้นตอนในการดำเนินงานต่าง ๆ ของโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กลุ่มผู้บริหาร เกี่ยวข้อง ไม่ชัดเจนทรัพยากรที่ใช้ใน โครงการฯ เช่น ครูผู้สอน อาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์และงบประมาณในการ ดำเนินงานโครงการฯ ไม่เพียงพอ ครูผู้สอนไม่มีความกระตือรือร้นในการสอน และไม่ มีการทำงานร่วมกันเป็นทีม การสนับสนุนจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ หรือจากชุมชนมีน้อย นอกจากนี้ยังขาดการนิเทศ ติดตาม ผลจากศึกษานิเทศก์ระดับต่าง ๆ ประการสุดท้าย ขาดการกระตุ้น เสริมแรงจากผู้ บังคับบัญชาในรูปแบบต่าง ๆ แก่ผู้ปฏิบัติงานโครงการดีเด่น จากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องทำ หน้าที่บริหารโรงเรียน 3 ระดับ คือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และ ระดับมัธยมศึกษา ไปพร้อมกัน ซึ่งถือว่าเป็นภารกิจที่หนักพอสมควร ควรที่ผู้บังคับบัญชาคือ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ จะต้องดูแลในเรื่องขวัญ กำลังใจ กลุ่ม ผู้บริหารโรงเรียนในโครงการเหล่านี้เป็นพิเศษด้วย

การที่ครูผู้สอนเห็นว่าปัจจัยทั้ง 5 ประการ มีความสำคัญต่อการบรรลุ เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการในเวลาที่กำหนด อาจเป็นเพราะว่าครูผู้สอน ส่วนใหญ่จะได้รับมอบหมายให้สอนเฉพาะรายวิชา ความรับผิดชอบในการทำงาน โครงการฯ ไม่มาก ทำให้มองเห็นว่าไม่พบปัญหาในการดำเนินโครงการ ส่วนกลุ่มผู้ บริหารโรงเรียนเห็นว่า เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายขยายโอกาสทางการ ศึกษา มีความชัดเจนและเหมาะสมกับท้องถิ่น ส่วนปัจจัยต่าง ๆ ที่เหลือ ขาดความ สมบูรณ์หรือเพียงพอในการที่จะสนับสนุนให้เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของ โครงการ บรรลุผล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนตั้งความหวังในคุณภาพของงาน การ เปิดขยายโอกาสทางการศึกษา ไว้ในระดับสูง เพราะมีผลโดยตรงกับความก้าวหน้า

ในทางราชการ และกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนมีความรับผิดชอบสูง ความรับผิดชอบในการทำงานมีมาก จึงมองเห็นปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินงานโครงการฯ ได้ชัดเจนกว่ากลุ่มครูผู้สอน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลของการนำนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาไปปฏิบัติ คือ 1) เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย 2) การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน 3) ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ 4) การสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่นและ 5) มาตรการควบคุม ประเมินผล และการกระตุ้นส่งเสริม จำแนกตามระดับการศึกษา ตามตำแหน่ง และตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง พบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้นเมื่อเปรียบเทียบตามเพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .05 จากการที่ผลการวิจัยปรากฏผลดังกล่าว อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการเพศชายส่วนใหญ่ ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมประชุม สัมมนา โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานมากกว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการเพศหญิง เพราะสถานที่สัมมนาส่วนมากอยู่ต่างจังหวัด เช่น การประชุมสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ณ ห้องอีสเทิร์น คอนเวนชัน เซ็นเตอร์ โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ ซิตี้ จอมเทียน จังหวัดชลบุรี เพราะฉะนั้น ผู้ปฏิบัติงานโครงการเพศชายจึงมีความเข้าใจในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของ โครงการมากกว่าเพศหญิง

เมื่อเปรียบเทียบตามประสบการณ์ในโครงการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ในโครงการต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านการสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากการที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะว่าผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีประสบการณ์ในโครงการ 1-3 ปี ส่วนใหญ่เป็นคนหนุ่มสาวยังมีโลกทรรศน์แคบ ทำให้มองว่าได้รับการสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่นมากกว่าผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีประสบการณ์ในโครงการนี้ตั้งแต่ 4 ปี

ขึ้นไป เพราะคนกลุ่มนี้จะมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า จึงพบปัญหาว่าส่วนกลาง และท้องถิ่นไม่ได้ให้การสนับสนุนเท่าที่ควร

เมื่อเปรียบเทียบตามกลุ่มอายุพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 31-40 ปี กับกลุ่มอายุ 41 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงานที่นานโยบายไปปฏิบัติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .05 การที่ผลการวิจัยปรากฏผลดังกล่าว อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีอายุ 31-40 ปี จากข้อสังเกตของผู้วิจัยพบว่า ผู้ปฏิบัติงานกลุ่มอายุนี้มีความคาดหวังในสมรรถนะของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ว่าน่าจะมีความพร้อมทางด้านทรัพยากรที่ใช้ในโครงการเท่าเทียมกับโรงเรียนมัธยมศึกษาของกรมสามัญศึกษา ดังนั้นจึงเกิดความรู้สึกที่ว่าโรงเรียนขาดความพร้อมในการดำเนินงานโครงการ ส่วนผู้ปฏิบัติงานโครงการกลุ่มอายุ 41 ปีขึ้นไป เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในชีวิตสูง มีโลกทรรศน์กว้างไกล จึงมองเห็นว่าความพร้อมของโรงเรียนในด้านทรัพยากรที่ใช้ในโครงการและความสามารถของบุคลากรในโรงเรียน อยู่ในสถานะที่จะทำให้การดำเนินงานโครงการบรรลุผลได้ในระดับหนึ่ง

เมื่อเปรียบเทียบตามกลุ่มอายุพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 30 ปี และน้อยกว่า กับกลุ่มอายุ 31-40 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านการสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .05 การที่ผลการวิจัยปรากฏดังกล่าวอาจเป็นเพราะ ผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีอายุ 30 ปีและน้อยกว่าส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอนภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติมีความรับผิดชอบไม่มาก ทำให้มองไม่เห็นปัญหาในการได้รับการสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่นส่วนผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีอายุ 31-40 ปี และ 41 ปี ขึ้นไป เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากและส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารโรงเรียน มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงานมากกว่า ดังนั้นจึงพบปัญหาในการได้รับการสนับสนุนจาก สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ / กิ่งอำเภอ ตลอดจนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกสภาจังหวัดและเทศบาล และชาวบ้านทั่วไปในหมู่บ้านและตำบล

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับผลของการน่านโยบายขยายโอกาสทางการศึกษา ไปปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรด้านการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการในเวลาที่กำหนด และการได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมาย จำแนกตามเพศ ตามตำแหน่ง ตามระดับการศึกษา ตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งและตามประสบการณ์ในโครงการพบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้นเมื่อเปรียบเทียบตามอายุ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 30 ปีและน้อยกว่า กับกลุ่มอายุ 31-40 ปี และ 41 ปี ขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของการน่านโยบายไปปฏิบัติ และตัวแปรด้านการได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .05 การที่ผลการวิจัยปรากฏผลดังกล่าวอาจเป็นเพราะ ผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีอายุ 30 ปีและน้อยกว่าส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอนได้รับมอบหมายงานจากผู้บริหารโรงเรียนให้ทำการสอนเฉพาะวิชา มีงานที่รับผิดชอบไม่มาก และมีความคาดหวังต่อผลของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่สูงเกินไปจึงมองเห็นว่าผลของการน่านโยบายไปปฏิบัติ และการได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมายอยู่ในระดับมาก คือ นักเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สามารถเรียนต่อสายสามัญ (ม.4) เรียนต่อสายอาชีพ ศึกษา เรียนต่อการศึกษาในระบบ ทำงานอิสระมีรายได้เป็นของตนเอง และสามารถช่วยเหลือผู้ปกครองประกอบอาชีพ ส่วนผู้ปฏิบัติงานโครงการที่มีอายุ 31-40 ปี และ 41 ปีขึ้นไป เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานมาก ส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารโรงเรียนมีภาระที่ต้องรับผิดชอบมาก มีความคาดหวังต่อผลของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับที่สูง เพราะมีโอกาสได้ร่วมประชุมและดูงานร่วมกับคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่เสมอ จึงมองเห็นว่าผลของการน่านโยบายไปปฏิบัติ และการได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมาย ไม่อยู่ในระดับที่น่าพอใจเท่าที่ควร

5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มตัวอย่าง โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

5.1 ปัญหาการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในทรนระของกุ่มตัวอย่าง
ผู้บริหาร โรงเรียนและกุ่มตัวอย่างครูผู้สอนที่คล้ายกันในปัจจุบันนี้คือ

ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

1) ขาดบุคลากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งขาดครูผู้สอนรายวิชาบังคับ
แกน ครูสอนในวิชาที่ไม่ตรงกับความถนัดหรือสาขาวิชาเอกที่สำเร็จการศึกษาซึ่งนับว่า
เป็นปัญหาสำคัญอย่างมากที่ทำให้การดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร การค้นพบนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ
ประเสริฐ บุญท้าว (2533: 71) ผลการวิจัยของ เดช ปรีดี (2535: 69-83)

2) อาคารสถานที่ไม่เพียงพอ ขาดห้องเรียน ห้องบริการห้องพิเศษ
และอาคารประกอบต่าง ๆ จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่าบางโรงเรียนต้องอาศัย
อาคารเรียนชั่วคราวที่หลังคามุงด้วยหญ้าแฝก เพื่อแก้ปัญหาเด็กไม่มีที่เรียน ซึ่ง
สอดคล้องกับผลการวิจัยของกรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ (2535: 115-117)
ผลการวิจัยของ ประพัฒน์ ศรีสุข (2534: บทคัดย่อ) ผลการวิจัยของ ปรีชาญ
เวชกามา (2536: 68-69) ผลการวิจัยของภานุวัฒน์ ภัคดีวงศ์ (2535: บทคัดย่อ)
ผลการศึกษาของคณะนิเทศศาสตร์ตามผลของสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
อุบลราชธานี (2536: 37)

3) งบประมาณไม่เพียงพอในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
การจัดสรรงบประมาณมีความล่าช้าไม่ทันต่อความจำเป็นที่จะต้องนำไปใช้ ส่งผล
กระทบต่อการบริหารการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของกรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ (2535: 115-117) และผลการวิจัยของ เดช ปรีดี
(2535: 69-83)

4) วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน มีจำนวนไม่เพียงพอ โดยเฉพาะ
สื่อทางวิทยาศาสตร์ และอุปกรณ์ที่ใช้ปฏิบัติในวิชาชีพ ทำให้การเรียนการสอนไม่คล่อง
ตัวเท่าที่ควร ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2534:
3-8) ผลการวิจัยของประเสริฐ บุญท้าว (2533: 71) และผลการวิจัยของ เดช
ปรีดี (2535: 69-83)

5.2 ข้อเสนอเพื่อการแก้ปัญหาของกลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร โรงเรียนและกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนมีความคิดเห็นคล้ายกัน โดยได้เสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ และโรงเรียนได้พิจารณาหาแนวทางแก้ไขและสนับสนุนส่งเสริมเพื่อประสิทธิภาพของงาน โดยพิจารณาในปัจจัยต่อไปนี้เป็น

ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

1) ด้านบุคลากร ควรบรรจุครูผู้สอนให้เพียงพอตามเกณฑ์ที่ ก.ค. กำหนด และตามสาขาที่โรงเรียนต้องการ หรือเกลี้ยอัตรากำล้างจากโรงเรียนประถมศึกษาที่เกินเกณฑ์ ไปยังโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีครูต่ำกว่าเกณฑ์ ซึ่งข้อเสนอนี้สอดคล้องกับความเห็นที่คณะกรรมการประเมินผลโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2536: 34) ที่เสนอให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (1) เกลี้ยครูจากโรงเรียนประถมศึกษาอื่น ๆ (2) ขอความร่วมมือจากโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่อยู่ใกล้ และวิทยากรท้องถิ่นมาช่วยสอนโดยเฉพาะวิชาชีพ (3) โอนอัตรารว่างตามโรงเรียนต่าง ๆ มาไว้ที่ส่วนกลางและจัดสรรให้แก่โรงเรียนที่ขาดแคลน

2) ด้านงบประมาณ ควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้เพียงพอและควรปรับปรุงระบบการเบิกจ่ายให้รวดเร็วทันต่อความจำเป็น ที่จะต้องนำไปใช้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อาคม ใจแก้ว (2533: บทคัดย่อ) ที่พบว่า ข้าราชการ และงบประมาณ มีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติในเขตชายแดนภาคใต้

3) ด้านอาคารสถานที่ ควรจัดสร้างอาคารเรียน และอาคารประกอบต่าง ๆ ให้เพียงพอกับความต้องการ และความจำเป็นที่จะต้องใช้ เพื่อจะได้มีห้องเรียน ห้องบริการ ห้องพิเศษ สำหรับใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปรีชาญ เวชกามา (2536: 78-79) ที่เสนอให้หน่วยงานที่

เกี่ยวข้องกับค่าเงินการแก้ปัญหาอย่างเร่งด่วน โดยจัดสร้างอาคารเรียน และอาคารประกอบอื่น ๆ ให้เพียงพอ และควรปรับเปลี่ยนลักษณะอาคารเรียนให้เหมาะสมกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สร้างสนามกีฬามาตรฐานสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา จัดสร้างห้องน้ำ ห้องส้วมให้เพียงพอ สร้างห้องเปลี่ยนเครื่องแต่งกาย จัดหาที่กักเก็บน้ำดื่มน้ำใช้อย่างเพียงพอ

4) ด้านวัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน ควรจัดสรรให้เพียงพอ ไม่ว่า อุปกรณ์กีฬา อุปกรณ์วิชาอาชีพ สื่อการเรียนที่ทันสมัย เช่น เครื่องฉายข้ามศีรษะ เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายวีดิทัศน์ เครื่องบันทึกเสียง และโทรทัศน์ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรพล กาญจนจิตรรา และประภาส ศิลปรัศมี (2539: 93) ที่พบว่า ความสำเร็จของการพัฒนากลุ่มอาชีพของกรมพัฒนาชุมชน เป็นผลมาจากการได้รับความสนับสนุนทางด้านวิชาการ ครูภัณฑ์ และงบประมาณจากส่วนราชการและผู้นำท้องถิ่น

5.3 ข้อเสนอในการปรับปรุงการดำเนินงานโครงการ ในทรรณะของกลุ่มผู้บริหารงานโรงเรียนที่คล้ายกับกลุ่มครูผู้สอน ในปัจจุบันนี้คือ

มาตรการควบคุม ประเมินผล และการกระตุ้นส่งเสริม

การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ คณะกรรมการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับ สปจ. สปอ./ก. และ โรงเรียน ควรมีการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียนอย่างใกล้ชิดเพื่อรับทราบปัญหา เสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา หรือประสานผลการประเมินให้ผู้รับการนิเทศ และผู้เกี่ยวข้องทราบ สอดคล้องกับแนวคิดของ วรเดช จันทรรศ (2532: 68) ที่ว่าการตรวจสอบควบคุม และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง มุ่งหมายให้เกิดประสิทธิภาพ การมีระบบการประเมินผลอย่างสมบูรณ์ จะส่งผลให้มีการใช้ระบบการให้ทุนให้โทษเป็นไปอย่าง เป็นธรรม และเห็นว่า การมีเครื่องมือติดตามประเมินผล จะทำให้ผู้รับผิดชอบสามารถควบคุมตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติ และสามารถแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นใน

กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติได้แต่ละช่วงเวลา

ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

การพัฒนาบุคลากร ควรจัดให้มีการอบรม สัมมนา หรือดูงานจากสถานศึกษา สถาบันสอนวิชาชีพ หรือสถานประกอบการที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดี ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานโครงการ สอดคล้องกับการศึกษาของอาคม ใจแก้ว (2533: บทคัดย่อ) พบว่า ข้าราชการระดับล่างคือ ผู้เชื่อมโยงนโยบายระดับนามธรรม ไปสู่ผลการปฏิบัติไปสู่ระดับพื้นที่ที่เป็นรูปธรรม หากข้าราชการขาดความตั้งใจจริง ไม่มีความสามารถในวิชาชีพ ไม่อาจปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ แม้นโยบายมีความชัดเจนสอดคล้องกับปัญหาและวัฒนธรรมของพื้นที่เพียงใด ก็อาจทำให้นโยบายล้มเหลวได้ นอกจากนั้น ปรีชาญ เวชกามา (2536: 70) ยังพบว่า การปฏิบัติงานในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาส่วนหนึ่งสามารถที่จะปฏิบัติได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะว่ามีการประชุม อบรม และสัมมนาผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีความเข้าใจในบทบาทภาระหน้าที่ ในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะ

ก. ข้อเสนอแนะการนำนโยบายไปปฏิบัติ

เนื่องจากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่า ผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วย (1) การบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ ในเวลาที่กำหนด (2) การได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมาย มีผลมาจากตัวแปร 5 ตัว เรียงตามลำดับความสำคัญคือ การสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น มาตรการควบคุมประเมินผล และการกระตุ้นส่งเสริม การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงานเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย และลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ข้อค้นพบนี้อาจช่วยให้หน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติทั้ง ในส่วนกลางและท้องถิ่น

นำไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนากระบวนการนำนโยบาย ไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จได้ ดังนี้คือ

1. การสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น

1.1 จัดให้มีการประชุม อบรม เพื่อจูงใจแก่หน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย ให้เข้าใจเหตุผลความสำคัญ เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย เพื่อจะได้ร่วมกันแสวงหาแนวทางการนำนโยบาย ไปปฏิบัติ

1.2 ประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งระดับชาติ และระดับท้องถิ่น ให้มีทัศนคติที่ดีต่อนโยบาย โดยอาศัยสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ-โทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง และหนังสือพิมพ์ทั้งของรัฐและเอกชน

2. มาตรการควบคุม ประเมินผล และการกระตุ้นส่งเสริม

2.1 ผู้บริหาร โครงการต้องให้ความสำคัญต่อการออกไปตรวจเยี่ยมผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ กำหนดเวลาเยี่ยมไว้อย่างชัดเจน ก็จะช่วยเพิ่มความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโครงการ และเจ้าหน้าที่ได้มากยิ่งขึ้น

2.2 การประเมินผล ต้องมีการรายงานผลเป็นระยะและนำผลที่ได้จากการประเมินมาปรับปรุงแนวปฏิบัติในคู่มือการปฏิบัติงานของผู้บริหารโครงการและเจ้าหน้าที่ ให้สอดคล้องกับปัญหาและสภาพแวดล้อมการทำงาน

2.3 การกระตุ้นส่งเสริม ใช้วิธีการเสริมแรงหลายวิธี เช่น มีการให้คำตอบแทน การชมเชย หรือการให้เกียรติบัตรแก่ผู้ปฏิบัติงานที่มีผลงานดีเด่น

3. การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน

3.1 ใช้หลักการแบ่งงานกันทำระหว่างหน่วยงาน ตามความชำนาญ เฉพาะด้าน มีการกำหนดขั้นตอนการทำงานของหน่วยงานและบุคคลที่รับผิดชอบ ตั้งแต่ระดับชาติถึงระดับปฏิบัติอย่างชัดเจน

3.2 ควรมีการประชุมแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร เพื่อประกอบการกำหนดภารกิจระหว่างกันของหน่วยงานที่ร่วมรับผิดชอบการนำนโยบาย ไปปฏิบัติ

4. เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย

4.1 วัตถุประสงค์ของนโยบาย ต้องระบุเป็นเชิงพฤติกรรมที่สามารถวัดได้

4.2 วัตถุประสงค์ของนโยบาย ต้องสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่

5. ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบาย ไปปฏิบัติ

5.1 โครงสร้างของหน่วยงานที่นำนโยบาย ไปปฏิบัติ ทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น ควรมีคณะผู้ประสานงานหรือองค์กร ในท้องถิ่น เข้าร่วมเป็นกรรมการหรือคณะทำงานด้วย

5.2 การเลือกสรรบุคคลทำหน้าที่บริหารโครงการ ควรคัดเลือกจากผู้ที่มีจิตสำนึกประชาธิปไตยสูง และเคยทำหน้าที่บริหาร โครงการอื่นมาแล้ว

5.3 ควรจัดทำเอกสาร คู่มือปฏิบัติงานแก่ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบาย ไปปฏิบัติ ทุกระดับ เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการดำเนินงานโครงการ

ข. ข้อเสนอแนะสำหรับนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษา

จากการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนำนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษา ไปปฏิบัติ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี มีข้อเสนอแนะที่อาจเป็นประโยชน์ต่อรัฐบาล หรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษา ไปปฏิบัติ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์และผลการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่า ปัจจัยที่เป็นปัญหาสำคัญที่สุดคือ ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบาย ไปปฏิบัติ ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรริบจัดสรรทรัพยากรที่ใช้ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เพียงพอตามลำดับความสำคัญของปัญหาคือ 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านอาคารสถานที่ 3) ด้านงบประมาณและ 4) ด้านวัสดุ อุปกรณ์ การเรียนการสอน

2. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรจัดอบรม สัมมนา เพื่อพัฒนาผู้ปฏิบัติงานโครงการให้มีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะผู้

ปฏิบัติงานโครงการพิเศษ ซึ่งจากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นพบว่า มีความเข้าใจในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ไม่ชัดเจนเท่าที่ควร

3. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ควรให้ความสำคัญต่อการกระตุ้นเสริมแรงแก่ผู้บริหาร โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐาน ที่มีผลงานดีเด่น นอกจากนี้ควรให้ความสำคัญต่อการออกไปนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อจะได้รับทราบปัญหาและหาทางแก้ไข

4. โรงเรียน ควรคัดเลือกครูผู้สอนจากผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและมีความกระตือรือร้นในการสอน และควรมีการให้รางวัลแก่ครูผู้ปฏิบัติงานดีเด่นด้วย

ค. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. น่าจะลองนำกรอบแนวคิดในการศึกษาการนำนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาไปปฏิบัตินี้ ไปทดสอบอีกครั้งว่า กรอบแนวคิดนี้สามารถอธิบายปรากฏการณ์การนำโครงการหรือนโยบายทางการศึกษาอื่น ๆ ไปปฏิบัติ ได้หรือไม่และอธิบายได้มากน้อยเพียงใด

2. ควรทำการวิจัยเพื่อวัดระดับผลของการนำนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาไปปฏิบัติ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี

3. ควรทำการวิจัยเพื่อแสวงหาปัจจัยที่มีอิทธิพลสามารถอธิบายหรือพยากรณ์ความสำเร็จของการนำนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาไปปฏิบัติของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี

4. ควรทำการวิจัย การนำนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาไปปฏิบัติ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ เช่น ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน

5. ควรทำการวิจัย ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตการศึกษา ระดับภาค และระดับประเทศ เพื่อจะได้ทราบปัญหาและแนวทางแก้ไขโดยภาพรวมทั้งเขตการศึกษา ทั้งภาค และ

ทั้งระดับประเทศ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

บรรณานุกรม

การประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี สำนักงาน เอกสารสรุปผลการดำเนินงาน

โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐาน อุบลราชธานี

โรงพิมพ์สุเทพการพิมพ์-ออฟเซต 2536

กล้า ทองขาว. "การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายสาธารณะ

ไปปฏิบัติ : กรณีศึกษานโยบายรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ" วิทยานิพนธ์

พัฒนบริหารศาสตร์ดุสิตบัณฑิต (การบริหารการพัฒนา) คณะรัฐประศาสนศาสตร์

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2536

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน คู่มือการดำเนินงานสำหรับ

โรงเรียนประถมศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 4

กรุงเทพฯ โรงพิมพ์คุรุสภา 2536

เดช ปรีดี. "โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนัก

งานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ : ศึกษาเฉพาะกรณี" วิทยานิพนธ์

การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม 2535

นรา สมประสงค์ และนิตยา ภัตตรศิริ "การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยทางการ

บริหารการศึกษา" ใน ประมวลสาระชุดวิชา วิทยานิพนธ์ 2 เล่มที่ 3

หน่วยที่ 5 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2538

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงาน สภาพการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการ

นำร่องขยายโอกาสทางการศึกษาและสาขามัธยมศึกษา กรุงเทพฯ

กองนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 2534

ประเสริฐ บุญท้าว สภาพการดำเนินงานในโรงเรียนนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ

เขต 9 อุดรธานี สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 9 2533

- ประพัฒน์ ศรีสุข "การสำรวจปัญหาและความต้องการของครูระดับประถมศึกษา เขต
การศึกษา 7 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เกี่ยวกับการ
การจัดการเรียนการสอน ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา"
ปริญญาณิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร 2536
- ปรีชาญ เวชกามา "ปัญหาการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยโสธร"
ปริญญาณิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม 2536
- พิตร ทองจันทร์ "การวางแผนการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล" ในประมวลสาระ
ชุดวิชาการวิจัยการบริหารการศึกษา เล่มที่ 1 หน่วยที่ 3 นงนุรี
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2536
- พนม พงษ์ไพบูลย์ "ทิศทางของการมัธยมศึกษาในอนาคต" วารสารการศึกษา
แห่งชาติ (เมษายน - พฤษภาคม 2532) หน้า 14
- ภาณุวัฒน์ ภัคดีวงศ์ "สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา
ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดพิจิตรโลก"
ปริญญาณิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2535
- รุ่งเรือง สุขาภิรมย์ การศึกษาสภาพเบื้องต้นเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน
โครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับต่อจากระดับประถมศึกษาปีที่ 6
อีก 3 ปี การศึกษาแห่งชาติ กุมภภาพันธุ์ - มีนาคม 2534
- ด้วย สายยศ เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริม
วิชาการ 2536
- วิชาการ, กรม รายงานการวิจัย เรื่องแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อขยายโอกาส
ทางการศึกษา กรุงเทพฯ โรงพิมพ์การศาสนา 2535

วิเลิศ เวียงแสง "ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด" วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม 2535

วรเดช จันทรศร การนำนโยบาย : บทเรียนและกลยุทธ์ที่ได้จากความสำเร็จในอดีต
วารสารพัฒนบริหารศาสตร์ 25(4) ตุลาคม 2528 หน้า 490 อ้างถึงใน กล้า
ทองขาว "การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบาย
สาธารณะ ไปปฏิบัติ : กรณีศึกษานโยบายรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ
วิทยานิพนธ์ พัฒนบริหารศาสตร์คุณวุฒิบัณฑิต (การบริหารการพัฒนา)
คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารการศึกษา 2534
การบริหารเพื่อการพัฒนาของกระทรวงสาธารณสุข กรุงเทพฯ
มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย 2532

สุรพล กาญจนจิตรรา และประภาส ศิลปรัศมี ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่ม
อาชีพ กรุงเทพฯ กรมการพัฒนารัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย 2529

อาคม ใจแก้ว "การนำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ : ศึกษา
ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ" วิทยานิพนธ์ ปรินญาพัฒนบริหาร
ศาสตร์คุณวุฒิบัณฑิต (การบริหารการพัฒนา) คณะรัฐประศาสนศาสตร์
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2533

ก คผนวก ก

โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โครงการ	ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐาน
แผนงาน	จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กองนโยบาย สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
ลักษณะโครงการ	โครงการต่อเนื่อง
ระยะเวลาดำเนินการ	ตุลาคม 2534 - กันยายน 2535

1. หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและด้านอื่น ๆ ของโลกได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งมีผลต่อวิถีการดำรงชีวิตของประชาชนทั่วโลกอย่างต่อเนื่อง

ประเทศไทยกำลังมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว ซึ่งส่งผลให้วิถีชีวิตของคนในสังคมไทย เปิดขยายกว้างขึ้น ความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เข้ามามีอิทธิพลต่อวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนในประเทศอย่างกว้างขวางต่อเนื่อง รวมทั้งแนวโน้มของสังคมกำลังพัฒนาไปสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมและบริการมากขึ้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้สูงขึ้น เพื่อให้ประชาชนสามารถที่จะปรับตัวให้อยู่ในสังคมอย่างปกติสุข

การจัดการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานให้ประชาชนอย่างทั่วถึง และเพียงพอจะช่วยให้ประชาชนสามารถปรับตัวและพัฒนาคุณภาพชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ทุกประเทศทั่วโลกให้ความสำคัญ และได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอารยประเทศทั่วโลกส่วนใหญ่มักจะจัดให้ประชาชน ได้รับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานตั้งแต่ 9-12 ปี เป็นอย่างน้อย ในขณะที่ประชาชนในประเทศส่วนใหญ่ได้รับการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับเพียง 6 ปี และอัตราการเรียนต่อขั้นมัธยมศึกษา ทั้งในและนอกระบบโรงเรียนเพียงร้อยละ 50.87 จึงมีเด็กที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วไม่ได้เรียนต่ออีกประมาณร้อยละ 49.13 หรือประมาณ 517,600 คน/ปี (ข้อมูล ปีการศึกษา 2532) ซึ่งเด็กเหล่านี้ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 11 - 12 ปี ไม่สามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ เนื่องจากขัดกับหลักสากลว่าด้วยสิทธิการใช้แรงงานเด็ก และแนวโน้มความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบันซึ่งต้องการแรงงานที่มีคุณภาพ มีความรู้ อย่างต่ำ มัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังนั้นการจัดการศึกษาภาคบังคับซึ่งเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพียง 6 ปี จึงไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและความต้องการในการพัฒนาประเทศ

รัฐบาลปัจจุบันได้กำหนดนโยบายที่จะยกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของ ประชาชน ให้ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นอย่างต่ำ โดยได้แถลงนโยบายต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2534 ความว่า "เร่งขยายโอกาสและบริการทางการศึกษาในและนอกระบบให้กว้างขวางและทั่วถึง เพื่อยกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นอย่างต่ำ" เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลในการขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อยกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ถึงระดับมัธยมศึกษาให้กว้างขวางขึ้น สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงได้จัดทำโครงการนี้ขึ้น โดยดำเนินการต่อเนื่องจากโครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2533 และโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เปิดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในปีการศึกษา 2534 มีโรงเรียนในโครงการทั้งสิ้น 1,366 โรงเรียน ซึ่งดำเนินการอย่างต่อเนื่องต่อไป เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายและเป้าหมายที่วางไว้

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อให้นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่มีโอกาสศึกษาต่อได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพิ่มขึ้น

2.2 เพื่อให้นักเรียนที่จบชั้นการศึกษาพื้นฐาน 9 ปี เป็นพลเมืองดี มีความรู้ ความสามารถและทักษะวิชาชีพเพียงพอแก่การออกไปประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต

3. เป้าหมาย

3.1 ปีการศึกษา 2535 เปิดขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อีก 3 ปี ในโรงเรียนประถมศึกษาทุกจังหวัด (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) รวม 2,500 โรงเรียน โดยมีโรงเรียนที่เปิดเรียนเพิ่ม 1,134 โรงเรียน

3.2 นักเรียนที่ได้รับการศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ได้รับความรู้ขั้นพื้นฐาน มีความรู้ ความสามารถ และ ทักษะวิชาชีพตามความมุ่งหมายของหลักสูตร

4. งาน/ขั้นตอนการดำเนินงาน

4.1 เปิดโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด เพื่อเปิดสอนระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น จำนวน 2,500 โรงเรียน

4.2 ผลิตสื่อ เอกสาร แผนการสอน แบบเรียนสำหรับโรงเรียนในโครงการ ดังนี้

4.2.1 จัดพิมพ์เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา

4.2.2 จัดพิมพ์เอกสารหลักสูตรสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

4.3 จัดประชุมอบรมสัมมนาครูผู้สอนรายวิชา ผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียน ที่เปิดเพิ่ม 1,134 โรงเรียน และศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้เกี่ยวข้อง

4.4 จัดสรรงบประมาณเป็นค่าตอบแทน วัสดุและวัสดุ ค่าครุภัณฑ์ เงินอุดหนุน ให้จังหวัด อำเภอ โรงเรียน เพื่อจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

4.4.1 ค่าจ้างวิทยากรพิเศษให้โรงเรียน 2,500 โรงเรียน

4.4.2 คุรุภัณฑ์การศึกษา ได้แก่ อุปกรณ์วิทยาศาสตร์ มัธยมศึกษาปีที่

1 - 3 อุปกรณ์พลาสมามิช โค้ดนักเรียนพร้อมเก้าอี้เดีว

4.4.3 เงินอุดหนุนการศึกษาสำหรับนักเรียนยากจน

4.5 จัดการเรียนการสอนให้นักเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น

พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533)

4.6 สปข. สปจ. สปอ./ก. นิเทศติดตามผลการดำเนินงาน

4.7 โรงเรียน สปอ./ก. สปจ. รายงานผลการดำเนินงาน

4.8 ประเมินผล สรุป และรายงาน

5. ปฏิทินปฏิบัติงาน

	ระยะเวลาดำเนินการ												หน่วยงาน ที่ รับผิดชอบ	
	คค	ทอ	ธค	มค	กพ	มีค	เมษ	พค	มิช	กค	ตค	กช		
1. เปิดโรงเรียนประถมศึกษา ศึกษาที่เปิดสอนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น														สปข. สปจ.
2.ผลิตเอกสาร สื่อ แผนการสอนแบบเรียน														สปข. สปจ.
3. ประชุมอบรมสัมมนาครู ผู้บริหารโรงเรียน ที่เกี่ยวข้อง														
4. จัดสรรวัสดุคุรุภัณฑ์การ ศึกษาที่จำเป็นให้ ร.ร.														สปข. สปจ.อ.

	ระยะเวลาดำเนินการ												หน่วยงาน ที่ รับผิดชอบ
	คค	ทช	ชค	มค	กท	มีค	เมษ	พค	มิช	กค	ศค	กช	
5. จัดการ เรือนการตอน ให้นักเรียนตามหลักสูตร มัธยมศึกษาตอนต้น													สปอ. / ก. ร.ร.
6. นิเทศติดตามผลการ ดำเนินงาน													สพช. สบจ. สปอ. / ก.
7. รายงานผลการดำเนิน งาน ประเมินและสรุป													สพช. สบจ. สปอ. / ก.

6. งบประมาณ

	ค่าตอบแทน	ค่าใช้สอย	ค่าวัสดุ	ค่าครุภัณฑ์	เงินอุดหนุน	รวม
ส่วน กลาง	36,000	9,308,500	51,078,500	-	-	60,419,500
ส่วน ภูมิภาค	24,000,000	21,043,500	-	133,054,400	68,166,000	-
					รวม	306,684,400

7. การติดตามผลและประเมินผล

ข้อบ่งชี้สภาพความต่ำ เร็ง	วิธีการวัดผลและประเมินผล	เครื่องมือที่ใช้วัดผลประเมินผล
1. จำนวนโรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น 2. จำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษา 3. จำนวนนักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกรายวิชาผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด	1. ตำรวจข้อมูล 2. รายงานผลการดำเนินการ 3. นิเทศติดตามผล 4. ทดสอบหาค่าเฉลี่ยร้อยละ	1. แบบสำรวจ 2. แบบรายงาน 3. แบบนิเทศติดตามผล 4. แบบทดสอบ/ ตำรวจผลสัมฤทธิ์

8. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2534 ได้เข้าเรียนต่อในระบบโรงเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นมากขึ้น
2. ผู้ปกครอง ประชาชน มีเจตคติที่ดีต่อการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และส่งเสริมให้บุตรหลานศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมากขึ้น

ภาคผนวก ข

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแบบสอบถาม

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแบบสอบถาม

1. อาจารย์ ดร.วรรณภา โพนิน้อย งานนิเทศสัมพันธ์ ฝ่ายพัฒนา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
2. อาจารย์ ดร.นิราศ จันทรจิตร หัวหน้าฝ่ายวิจัยและประเมินผลทาง
การศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี
3. อาจารย์ ดร.สมาน อัสวภูมิ ศึกษาานิเทศก์ เขตการศึกษา 10
4. อาจารย์ ดร.ประมวล อุ่นใจ ผู้อำนวยการศูนย์บริการทางการศึกษา-
นอกโรงเรียน อำเภอตระการพืชผล
จังหวัดอุบลราชธานี
5. อาจารย์ ดร.วิสุทธิ ราตรี ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านม่วงเต่า
อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

ภาคผนวก ค

ตำแหน่งสื่อขอความร่วมมือในการวิจัย

(ตำนาน)

ที่ ทม .1307/0181

ครุฑ

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย

สุโขทัยธรรมมาธิราช ตำบลบางพลู

อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120

11 พฤษภาคม 2538

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี

ด้วย นายสำเร็จ สามัคคีธะ ตำแหน่ง อาจารย์ใหญ่ ระดับ 7 โรงเรียนบ้านเคอ (สุวรรณภูมิวิทยา) สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเขมราฐ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี เป็นนักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลของการน่านโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาไปปฏิบัติ ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี"

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ไคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตและอำนวยความสะดวก ให้นายสำเร็จ สามัคคีธะ เก็บข้อมูลจากจากผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งข้อมูลที่ได้รับจะนำไปประกอบการทำวิทยานิพนธ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ธีรยุทธ์ เสนิงวงศ์ ณ อสุรธา

(รองศาสตราจารย์ ธีรยุทธ์ เสนิงวงศ์ ณ อสุรธา)

ประธานคณะกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ภาคผนวก ง

รายชื่อโรงเรียนที่ทำการวิจัย

ตาราง ก รายชื่อโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็น
กลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ

ที่	ชื่อโรงเรียน	สังกัด สปอ. / ก.
1	ชุมชนบ้านหัวเรือ	เมืองอุบลราชธานี
2	บ้านขามใหญ่	เมืองอุบลราชธานี
3	บ้านประชาสามัคคี	เมืองอุบลราชธานี
4	บ้านแก่งเค็ง	กุดข้าวปุ้น
5	บ้านนาแวง	เขมราฐ
6	บ้านม่วงเต่า	เขมราฐ
7	บ้านนุ่งชวย	เขมราฐ
8	บ้านห้วยยาง	โขง เขียม
9	บ้านกอก	เขื่องใน
10	บ้านแก่งขาว	เขื่องใน
11	บ้านกลางใหญ่	เขื่องใน
12	บ้านม่วงนาดี	เดชอุดม
13	บ้านหนองเงินฮ้อย	เดชอุดม
14	บ้านโนนกาเร็น	เดชอุดม
15	บ้านโนนขาม	เดชอุดม
16	บ้านเป้า (รัฐราษฎร์)	ตระการพืชผล
17	บ้านคอนงัว	ตระการพืชผล
18	บ้านกระเดียน	ตระการพืชผล
19	บ้านคำหนามแท่ง	ตาลชุม
20	ชุมชนบ้านโนนแดง	นาจะหลวย

ตาราง ก (ต่อ)

ที่	ชื่อโรงเรียน	สังกัด สปอ./ก.
21	บ้านท่าก้อ	นาจะหลวย
22	บ้านจันลา	น้ำยืน
23	บ้านโนนยาง	น้ำยืน
24	บ้านสร้างม่วงส้มเสี้ยว	บุธกริก
25	บ้านโนนมากมิตรภาพ 83	บุธกริก
26	บ้านระเว	พิบูลมังสาหาร
27	บ้านโพธิ์ศรี	พิบูลมังสาหาร
28	บ้านสร้างแก้ว	พิบูลมังสาหาร
29	บ้านคำกลาง	โพธิ์ไทร
30	บ้านหนองฮาง	ม่วงสามสิบ
31	บ้านโพนเมืองมะทัน	ม่วงสามสิบ
32	บ้านโนนโพน	วารินชำราบ
33	บ้านท่าช้าง	วารินชำราบ
34	บ้านนุ่งมะแสง	วารินชำราบ
35	บ้านห้วยหมาก	ศรีเมืองใหม่
36	บ้านโคกก่อง	สำโรง
37	นิคมสร้างตนเอง 2	สิรินธร
38	บ้านโคกเพียง	สิรินธร
39	บ้านยางกะเดา	ก. ดอนมดแดง
40	บ้านนา เรือง	ก. นา เขียว

ภาคผนวก จ

ความเชื่อถือได้ของเครื่องมือการวิจัย

ตาราง ข แสดงค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสอบถามพิจารณาจาก
ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficients) ในกรณีข้อคำถามมีมาตร (Scals)
เท่ากัน

Item	Scale Mean	Scale Variance	Corrected	Alpha
V1	105.8222	230.6495	.5208	.9033
V2	105.6444	241.0525	.1583	.9081
V3	106.2222	234.9495	.5010	.9040
V4	105.9333	237.0636	.3692	.9054
V5	105.9333	232.5636	.5281	.9034
V6	106.4667	229.8909	.5063	.9035
V7	106.0667	230.4273	.5418	.9031
V8	107.2444	231.4162	.4547	.9043
V9	107.5556	232.8889	.4568	.9043
V10	107.6667	234.9545	.3806	.9053
V11	107.3333	233.7727	.4764	.9041
V12	107.2222	234.3586	.3607	.9057
V13	106.9556	237.1798	.3635	.9055
V14	105.9778	236.3859	.4437	.9047
V15	105.9333	235.2455	.5016	.9041
V16	105.9778	235.4768	.4411	.9046
V17	106.3333	229.7727	.5306	.9031
V18	106.6444	225.5980	.6209	.9016
V19	106.3333	229.2727	.5648	.9027

ตาราง ข (ต่อ)

Item	Scale Mean	Scale Variance	Corrected	Alpha
V20	106.5778	230.9768	.5238	.9033
V21	107.1111	236.3737	.3201	.9061
V22	107.4444	232.8434	.4347	.9046
V23	107.5556	232.2071	.4677	.9041
V24	107.2222	230.4040	.5144	.9034
V25	106.4444	231.9343	.4830	.9039
V26	106.9556	231.9525	.4962	.9037
V27	106.7556	229.7798	.5626	.9027
V28	106.6444	235.8707	.3494	.9057
V29	106.9778	231.1586	.4947	.9037
V30	106.9778	229.6131	.5875	.9025
V31	106.1778	234.8313	.4310	.9046
Y1	106.1778	232.5131	.3613	.9060
Y2	106.2000	235.0727	.4247	.9047
Y3	106.2889	233.4374	.4970	.9038
Y4	106.5111	232.8465	.4896	.9039
Y5	106.4667	239.1636	.2096	.9077
Y6	106.3111	240.8556	.1245	.9095
Y7	106.2000	244.4364	.0222	.9102

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.9069

ภาคผนวก ฉ

แบบสอบถาม

สำหรับเจ้าหน้าที่

5. ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง

( ) 5 ปี และน้อยกว่า

( ) 6 - 10 ปี

( ) 11 - 15 ปี

( ) 16 - 20 ปี

( ) 21 - 25 ปี

( ) 26 ปีขึ้นไป

11

6. เข้าร่วมปฏิบัติงานในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เป็นเวลา ..... ปี

12

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการนำโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติ

ข้อความ	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	สำหรับ เจ้าหน้าที่
	5	4	3	2	1	
ก. ความคิดเห็นด้านเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของ โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน						☐
1. วัตถุประสงค์ของโครงการขยายโอกาสทาง การศึกษาขั้นพื้นฐานมีความชัดเจนเพียงใด.....						13 ☐
2. วัตถุประสงค์ของโครงการขยายโอกาสทางการ ศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสมกับสภาพ ความต้องการของท้องถิ่นเพียงใด.....						14 ☐
3. จำนวนนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่เข้ารับการศึกษา ตามโครงการ เป็นเป้าหมายที่สามารถนำไป ปฏิบัติได้มากน้อยเพียงใด.....						☐ 15

ข้อความ	มาก	มาก	ปาน	น้อย	น้อย	สำหรับ เจ้าหน้าที่
	ที่สุด		กลาง		ที่สุด	
	5	4	3	2	1	
ข. ความคิดเห็นด้านการกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน						
4. งานที่กำหนดและมอบหมายให้ท่านปฏิบัติ เป็นงานที่มุ่งให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมเพียงใด.....						☐ 16
5. ขั้นตอนในการดำเนินงานต่าง ๆ ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ท่านเกี่ยวข้อง มีความชัดเจนมากน้อยเพียงใด....						☐ 17
6. การแบ่งสรรหน้าที่การงานระหว่างหน่วยงานที่ร่วมโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น สปจ. สปอ. และโรงเรียนมีความเหมาะสมเพียงใด.....						☐ 18
ค. ความคิดเห็นคณลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ						
7. การจัดโครงสร้างการบริหารโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนของท่าน มีความชัดเจนเหมาะสมเพียงใด....						☐ 19
8. ทรัพยากรที่ใช้ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนของท่าน มีความเพียงพอระดับใดในเรื่องต่อไปนี้						☐ 20
8.1 ครูที่สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.....						☐ 21
8.2 ห้องเรียน ห้องปฏิบัติงาน.....						☐ 22
8.3 อาคารประกอบต่าง ๆ.....						☐ 22
8.4 วัสดุ อุปกรณ์ การเรียนการสอน.....						☐ 23

ข้อความ	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	สำหรับ เจ้าหน้าที่
	5	4	3	2	1	
8.5 ครูภัณฑ์ เช่น โต๊ะ เก้าอี้นักเรียน.....						☐
8.6 งบประมาณในการดำเนินโครงการ.....						☐ 24
9. ผู้บริหารโรงเรียนของท่านหรือตัวท่านเองในฐานะที่เป็นผู้บริหาร มีความสามารถด้านการเป็นผู้นำการทำงานโครงการ ระดับใด.....						☐ 25
10. ครูผู้ปฏิบัติการสอนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความกระตือรือร้น และสามารถสอนได้ดีเพียงใด.....						☐ 26
10. ครูผู้ปฏิบัติการสอนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความกระตือรือร้น และสามารถสอนได้ดีเพียงใด.....						☐ 27
11. สมาชิกที่ร่วมโครงการนี้ มีการทำงานร่วมกันเป็นทีมได้ดี เพียงใด.....						☐ 28
ง. ความคิดเห็นด้านการสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น						
12. โครงการนี้ได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือจากหน่วยงานและบุคคลดังต่อไปนี้ มากน้อยเพียงใด						
12.1 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.....						☐ 29
12.2 สำนักงานการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....						☐ 30
12.3 โรงเรียน หรือสถานที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่น..						☐ 31
12.4 หน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการสังกัด สปช. และนอกสังกัด สปช. (เช่น สปจ. สปอ. ศรจ. ศรอ.).....						☐ 32
12.5 หน่วยงานในสังกัดกระทรวงอื่น ในระดับท้องถิ่น(เช่น หน่วยงานด้านการเกษตร สาธารณสุข และพัฒนาชุมชน).....						☐ 33

ข้อความ	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	สำหรับ เจ้าหน้าที่
	5	4	3	2	1	
12.6 สมาชิกสภาจังหวัด หรือสภาเทศบาลหรือ สภาตำบล.....						☐ 34
12.7 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร.....						☐ 35
12.8 คหบดีหรือผู้มีฐานะดีในชุมชน.....						☐ 36
12.9 ชาวบ้านทั่วไปในหมู่บ้านและตำบล.....						☐ 37
12.10 องค์กรทางศาสนาหรือวัดที่ตั้งอยู่ ในชุมชน.....						☐ 38
o. ความคิดเห็นด้านมาตรการควบคุม ประเมินผล และ การกระตุ้นส่งเสริม						☐ 39
13. โรงเรียนหรือหน่วยงานที่ท่านสังกัด มีการให้ รางวัลแก่ผู้ปฏิบัติงานดีเด่น มากน้อยเพียงใด.						☐ 40
14. โรงเรียนของท่านมีการปรับเปลี่ยนผู้ปฏิบัติงาน ที่ทำงานไม่เหมาะสม มากน้อยเพียงใด.....						☐ 41
15. คณะกรรมการขยายโอกาสทางการศึกษาชั้น พื้นฐานระดับ สปจ. และ สปอ. มีการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียน มากน้อยเพียงใด.....						☐ 42
16. คณะกรรมการขยายโอกาสทางการศึกษาชั้น พื้นฐานระดับ สปจ. และ สปอ. มีการเสนอ แนะเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานของท่าน ในระดับใด.....						☐ 43
17. ท่านได้นำผลของการประเมินโครงการไปใช้ ประโยชน์ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานใน โรงเรียนระดับใด.....						☐ 43

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	สำหรับ เจ้าหน้าที่
	5	4	3	2	1	
<p>ด. ความคิดเห็นด้านผลของการนำนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติ</p> <p>18. วัตถุประสงค์ของโครงการในประเด็นต่อไปนี้ได้นำไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จระดับใด</p> <p>18.1 นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดอุบลราชธานี ที่ไม่มีโอกาสศึกษาต่อ ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพิ่มขึ้นอีก 3 ปี.....</p> <p>18.2 นักเรียนที่จบชั้นการศึกษาขั้นพื้นฐาน 9 ปี มีความรู้ความสามารถและทักษะวิชาชีพ.....</p> <p>19. ท่านคิดว่านักเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากโครงการนี้ส่วนใหญ่จะสามารถนำความรู้และทักษะวิชาชีพที่ได้รับไปใช้อย่างได้ผลมากน้อยเพียงใดในเรื่องต่อไปนี้</p> <p>19.1 เรียนต่อสายสามัญ (ม.4).....</p> <p>19.2 เรียนต่อสายอาชีวศึกษา.....</p> <p>19.3 เรียนต่อศึกษานอกระบบ.....</p> <p>19.4 ทำงานอิสระมีรายได้เป็นของตนเอง..</p> <p>19.5 ช่วยเหลือผู้ปกครองประกอบอาชีพ....</p>						☐ 44 ☐ 45 ☐ 46 ☐ 47 ☐ 48 ☐ 49 ☐ 50

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

- 20. ปัญหาอื่น ๆ (โปรดระบุ).....
.....
.....
.....
.....
- 21. ข้อเสนอเพื่อการแก้ปัญหา คือ.....
.....
.....
.....
.....
- 22. ข้อเสนอในการปรับปรุงการดำเนินงานโครงการ.....
.....
.....
.....
.....

ขอขอบคุณอย่างยิ่งที่กรุณาใช้เวลา และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
สำนักบรรณสารสนเทศ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	นายสำเร็จ สามัคติยะ
วัน เดือน ปีเกิด	19 กุมภาพันธ์ 2498
สถานที่เกิด	ตำบลเขมราฐ อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี
การศึกษา	พ.ศ. 2527 ปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง) จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านไทรน้อย สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเขมราฐ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี